LOGATEC, SOBOTA, 9. FEBRUARJA 1991 ŠT. 7 • LETO II • CENA 12 DIN

NOČ

NOTRANJSKI ČASOPIS

PRVI TEDNIK ZA ZDRUŽENO NOTRANJSKO

NOTRANJSKI INFORMACIJSKI CENTER

NIC d.o.o.
NOTRANJSKA 14
61370 LOGATEC

IDRIJA

280 nezaposlenim v občini se je pridružilo še 90 delavcev Rotomatike. Za nekaj mesecev razporejeni na listo čakanja. Kaj bo z njihovo usodo v prihodnje in koliko se jim jih bo še pridružilo? To je v veliki meri odvisno tudi od razmer na svetovnem tržišču, kamor Rotomatika proda glavnino proizvodnje. Toda! Ameriški Fedders je že zaprl štiri podobne tovarne s 1500 zaposlenimi, General Electric Singapur je zmanjšal proizvodnjo za 70 odstotkov. Ali je rešitev za Rotomatiko v prodaji tehnologije in elektromotorjev Češkoslovaški, Sovejtski zvezi in Kitajski? Peking lani, Litva letos, boj za golo preživetje. Prav v slednjem je kruta podobnost in zato poskus iz obupa...

Stran 6

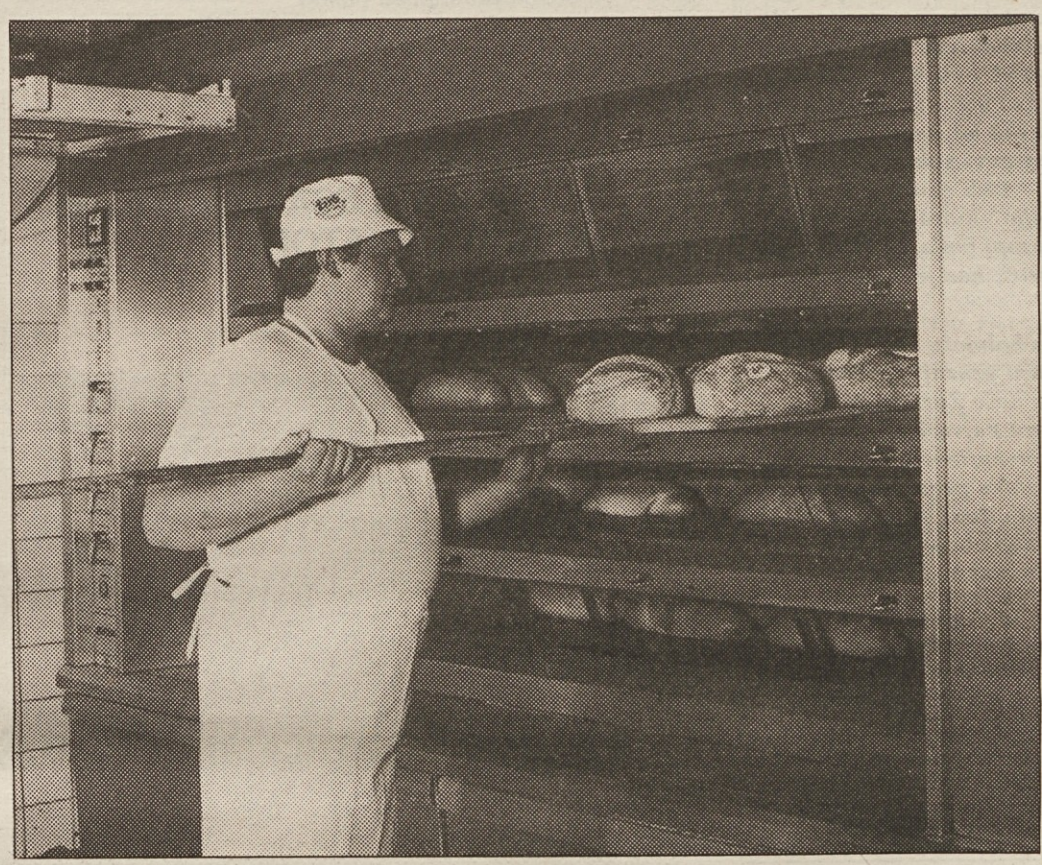

VRHNIKA

KRUH BOLJŠI OD KRUHA!

Vrhniški peki dnevno spečejo 10 ton kruha, ki ga potem razvozijo po celi Notranjski in drugje. Zato ni pretirano, če rečemo, da nas povezuje tudi – kruh! Če ga istovetimo s službo, moramo žal ugotoviti, da ga je v nekaterih sredinah zmeraj manj. Kljub temu pa si v vrhniški Pekarni prizadevajo, da kruha Notranjcem ne bi manjkalo in si želijo, da bi ga ljudje primerno spoštovali, ne pa metali med smeti...

Stran 10

Sneg, sneg... (Foto: L. Vukelič)

STANOVANJSKE BODICE

Ali nam bo laže odkupiti družbeno stanovanje?

Stran 8

CERKNICA

Delavci TTN po prevratu

Stran 5

•••

ILIRSKA BISTRICA

Se bodo Brkini našli v Primorki?

Stran 7

•••

LOGATEC

Pozor šola, smrtno nevarno!

Pouk v žibrški šoli je na meji razumnega

Stran 8

KDAJ NOTRANJSKI RADIO

Stran 2

POSTOJNA

GOSPODARSKA ZBORNICA BREZ VELJAVE

Stran 9

FEBRUAR

V šoli so nas učili, da je France Prešeren naš največji pesnik in da smo lahko veseli, ker se je rodil pod kranjskim soncem, le da nam niso vedeli povedati, zakaj potemtakem praznujemo dan njegove smrti in ne rojstva. Logično sklepanje človeka pripelje do zaključka, da moramo biti torej veseli, ker smo ga – izgubili. Oziroma – on bi moral biti vesel, da je odšel od nas, saj bi v današnjem času njegovo, že tako slabo plačano delo lahko tudi obdavčili; podobno bi se morda zgodilo bralcem, ki bi namreč utegnili plačati davek od slehernega prebranega verza.

Prešeren je imel torej srečo, da je s tega sveta pobegnil pravočasno; takrat so pesnike še kar spoštovali, čeprav od pesnikovanja niso vsi tudi lepo živeli. Le kaj bi porekel danes, ko bi se pred bančnim okencem postavil ob bok mesarju ali peku, nebogljeno čakajoč, da pride na vrsto za plačilo davka od svoje »dejavnosti«? In to v času, ko mnogi njegovi stanovski kolegi zasedajo pomembne stolčke – tudi tiste, s katerih lahko žugajo s prstom in krojijo »kulturno politiko« – kaj je že to? Vsekakor bi bilo zanj bolje, če bi opustil pisanje in se posvetil advokaturi, kar je k sreči tudi počel.

Ondan se je znanemu peresu bolujoče zapisalo tudi tole: »Bliža se slovenski kulturni praznik, priložnost, da spet zapojemo Prešernovo in našo Zdravljico. S kozarcem žlahtne kapljice, našemu največjemu pesniku v čast, bo to lahko hkrati tudi kulinarični praznik. Zato bomo tokrat..., povedali, kako pripravite biftek, kralja zrezkov«. In ne le zapisalo, tudi slišalo se je... Po svoje je lahko tudi to odraz gladujočih razmer in dogajanja v slovenski kulturi, oziroma »kulturni politiki«. Malo mešano...

In če so se vam ta hip usta povesila navzdol, se tolažite s tem, da vam jih bo prihajajoči Pust gotovo ukrivil navzgor. Če pa ste še na počitnicah, se nikar ne obremenjujte z razmišljanjem. Počakajte še malo, februar bo kmalu mimo. In tako naprej do prihodnjega...

Odgovorni urednik

Mercator – Nanos – Trgovina Rakek d. d.

V naših poslovalnicah vam nudimo popuste pri gotovinskem plačilu, ugodna kreditna prodaja za nakup

MOTORNE ŽAGE
GORSKA KOLESA uvoz iz Italije
MOTOKULTIVATORJI

vse dobite v poslovalnicah

- Tehnični material Rakek
- Blagovnica Cerknica
- Železnina Cerknica
- Železnina Stari trg
- Gradbeni material Iga vas

PUSTNI PLES
SOBOTA, 9. 2. ob 20. uri
TOREK, 12. 2. ob 20. uri

igra skupina **COCTEL**

SOBOTA: najboljše maske nagrajene

1 ● 3000 din
2 ● 2000 din
3 ● 1000 din

TOREK: praktične nagrade

DOBER DAN, MERCATOR ZA CENEJŠI VSAK DAN

Kdaj Notranjski radio?

Razdrobljenost pomeni slabši program in slabšo slišnost

Ta čas je v Sloveniji v etru 28 programov; štirje programi Radia Slovenija, po dva programa Radia Koper in Maribor in dvajset programov lokalnih radijskih postaj; kakšnih dvajset pa jih še čaka na dovoljenje za oddajanje, oziroma na frekvenco, ki pa je ta čas zaradi moratorija nedosegljiva in bo vse dotlej, dokler ne bo sprejet nov zakon o radiodifuziji. Med čakajočimi na frekvence sta tudi radio Cerknica in Radio Postojna.

STIHIJSKI RAZVOJ

Razmah lokalnih radijskih postaj v Sloveniji se je začel pred več kot dvajsetimi leti, brez jasne predstave o tem, kaj naj bi te lokalne postaje sploh bile. Večino programskega časa, namenjenega dogajanju v občinah, se je, če nekoliko poenostavimo, namenilo poročanju o tem, kdaj ima Micka rojstni dan, kdaj se je poročil Francelj in podobno.

Povečini ustanovitelji, to so bile tedanje OK SZDL, razen ustanoviteljstva niso prispevale ničesar in tako se je zgodilo, da se je dobršen del izgradnje oddajniške mreže, postavitve studijske tehnike in plačevanja sodelavcev za lokalne radijske postaje financiral kar iz RTV naročnine. V zameno so bile lokalne postaje, še posebej tam, kjer se programi Radia Slovenija niso slišali, na svojih frekvencah dolžne prenašati določene oddaje, predvsem informativne, Radia Ljubljana. Od tistih dob so se časi seveda dodobra sprmenili, ne samo da je RTV medtem malone obubožala; informacija je tudi pri nas postala blago, ki ima tržno vrednost in zato je danes interes za prevzemanje informativnih programov Radia izključno na strani lokalnih radijskih postaj.

PROPADEL NAČRT REGIONALIZACIJE

Pred približno petimi leti je bil izdelan projekt takoimenovane regionalizacije slovenske radiodifuzije. Po evropskem vzoru naj bi tudi v Sloveniji določili radijske postaje, ki naj bi dobile status regionalne radijske postaje in bi bile kot take, ne samo tehnično, temveč tudi vsebinsko, vključene v enoten sistem radiodifuzije. Pa se je zataknilo že, ko bi se morali v posameznih regijah, kjer je delovalo več lokalnih radijskih postaj, dogovoriti, katera naj bi prevzela funkcijo regionalne. Po drugi strani ni bilo jasno, kako vključiti v enoten sistem po konceptu tako različne programe lokalnih radijskih postaj: komercialne, urbane, v nekaterih primerih pa tipične primerke programov vaških skupnosti. Zato je poizkus klavrno propadel in razen, da so nekatere lokalne postaje dobile linkovsko zvezo z osrednjo radijsko hišo, se ni zgodilo nič in ta čas se z regionalizacijo tudi nihče resno ne ukvarja.

DVAJSET PROŠENJ ZA NOVE FREKVENCE

Na Notranjskem se ne tako ne drugače s temi problemi niso ukvarjali, saj v tem prostoru razen radia Cerkno, ki pa ima slabo slišnost, ni nobene druge radijske postaje. V Cerknici in Postojni sta radijski postaji v ustanavljanju, vložili sta že vlogi za frekvenco, ki pa jima še nekaj časa ne bo dodeljena, ker velja do sprejetja novega zakona o radiodifuziji moratorij na delitev frekvenc. Dipl. ing. Leopold Gregorač, v. d. direktorja TOZD Oddajniki in zveze pri RTV Slovenija, kjer so neposredno zadolženi za delitev frekvenc in oddajniško mrežo v Sloveniji, je povedal, da imajo ta čas dvajset prošenj za dodelitev radijskih frekvenc in dodal, da se mu zdi neumno, da hoče malone vsaka vas postaviti svoj radio, namesto da bi se v posameznih regijah, postebej tam, kjer so še brez lokalnih radijskih postaj, dogovorili za združitev moči in s tem prišli do boljše slišnosti in do boljšega programa.

NOTRANJSKA REGIJA BREZ RADIA?

Po vsem sodeč se tudi v notranjski regiji ne morejo dogovoriti za tak pristop, saj nastajata lokalni radijski postaji v Cerknici in Postojni, slejkoprej jima bodo sledile tudi druge občine, čeprav je popolnoma jasno, da nobena od občin ni tako bogata in nima toliko zaledja, da bi si lahko po zdravi pameti kaj takega privoščila. Spodobna oprema za takšno radijsko postajo stane, skupaj z oddajnikom, najmanj pol milijona nemških mark, zagonskim stroškom pa sledijo še vsi ostali stroški in le težko je verjeti, da bi se ob tako majhnem številu poslušalcev kot ga bodo te postaje imele zaradi omejene slišnosti lahko same vzdrževale. Primerjave z lokalnimi oziroma privatnimi postajami drugod po svetu ali sosednji Italiji n. pr., ne vzdržijo, saj so tam takšne postaje nastale v gosto naseljenih predelih, z večjim potencialnim poslušalskim zaledjem torej in ob večjem zanimanju kapitala. Če torej poenostavimo: takšne vrste radijskih postaj, kot sedaj nastajajo tudi na Notranjskem, so drugod nastale zaradi potrebnega posrednika med kapitalom in poslušalcem in zato lahko, bolj ali manj uspešno, živijo. Zaenkrat pri nas vsaj v tem prostoru ni tako močnega interesa kapitala, ki bi potreboval tako dragega posrednika, zato te postaje brez subvencij ne bodo mogle preživeti.

In zato je edino smiselno razmišljati o enem Notranjskem radiu, pa kjerkoli že bi bil njegov sedež; v Cerknici, Postojni, Logatcu, na Vrhniki. Zato, ker bi bil tako radio šestkrat cenejši pri zagonskih stroških; kvalitetnejši (najbrž bi težko v vsaki občini našli dovolj usposobljenih ljudi), šestkrat bolj slišen, bolj privlačen za oglaševalce, bolj primerljiv in s tem bolj javen, manj bo možnosti za manipulacije s poslušalcem-volilcem. In prav zato, ker ima toliko prednosti, notranjskega radia najbrž še nekaj časa ne bo.

POST SCRIPTUM

Neuradno smo sicer izvedeli, da se neko logaško zasebno podjetje, ki je registrirano tudi za to dejavnost, dogovarja z mešano družbo o skupnem vlaganju v komercialno radijsko postajo, ki naj bi imela v svojem 24-urnem programu, če bo do realizacije prišlo, tudi nekaj ur lokalnega oziroma regionalnega programa.

dm

Konec občinske birokracije

ali zgodba iz bodočnosti

Gospod Ferdo se je odpravil na občino. Spotoma je razmišljal, kako enostavno bo sedaj urejanje upravnih zadev, odkar je razbita gigantska birokratska mašinerija po vseh občinah. Prej si zamudil ves dopoldan, ko si hodil po pisarnah. Sedaj pa je skoraj vsaka krajevna skupnost, občina in urad vsakemu tik pred nosom.

Zraven desetih večnamenskih prostorov kluba v novi stavbi, je bila ena sama samcata soba namenjena birokraciji. Na vratih je bilo napisano:

Občina Zapukl. Generalni podsvetovalec za vse sektorje in Prva pomoč. Uradne ure dan na dan, razen ob zapovedanih praznikih.

Vstopil je. Moški in ženska sta ga pričakala v pozoru in preden se je zavedel, sta ga posadila v udoben naslonjač. Moški pa mu je pod noge postavil pručko ter mimogrede s črnimi dokomolčniki nevpadljivo obrisal prah z obutve. »Spoštovani gospod, s čim vam lahko takoj ustrežemo?« Gospod Ferdo se je imenitno počutil. »Papirje za gradnjo potrebujem!«

»Ah kako čudovito jasna in jedrnata ustna vloga,« je pohvalil uradnik. »Prav gotovo se nadrobno spoznate na postopek.«

»Seveda, najprej želim lokacijsko...«

Še preden je končal, mu je uradnik blago odgovoril:

»Pri nas tega ne zahtevamo in zato tudi ne izdajamo.«

»Pa soglasje za spremembo namembnosti njive v stavbno zemljišče?«

»Tudi to pri nas ni več potrebno!«

»In plačilo odškodnine za spremembo njive?«

»Mi nimamo več pravice tega od vas zahtevati!«

Stranka je bila čedalje bolj zadovoljna.

»Še nekaj. Soglasja urbanističnega, požarnega, sanitarnega...«

Uradnik je zopet prehitel stranko z odgovorom.

»Gospod, vse to ni več potrebno pri nas.«

Gospoda Ferda je za trenutek obšla milostna ginjenost.

»Kaj takega,« si je mislil, »še v sanjah nismo uboge stranke pričakovale. Vendar se je obrnilo tako, kot je treba. Sedaj so birokrati resnično v službi občanov.«

A že v naslednjem trenutku ga je spomin na vse prestane krivice, ki mu jih je proslula birokracija prizadela – ker ni smel graditi na njivi, ker v enem dnevu ni dobil dovoljenja za uvoz smetarskega kamiona, čeprav slučajno tedaj še ni imel vozniškega izpita – osvestil in kar črno se mu je zabliskalo pred očmi. Zakričal je:

»Ja zakaj pa vas sploh potrebujemo še na občini, če vam ni treba nič izdajati, potrjevati, žigosati...!«

Uradnik je skoraj kleče, z vdanim glasom rekel:

»Spoštovana stranka, kdo bi pa vam povedal, česa vsega ni potreba, če ne bi bilo moje malenkosti, upravnega organa. Lahko pa vam postrežem z voznim redom.«

»Kakšna nesramnost pa je sedaj to?« je bil gospod Ferdo neznansko ogorčen.

»Če lahko pripomnim,« je s ponižnim glasom nadaljeval uradnik, »je z našim glavnim mestom naše države najugodnejša avtobusna zveza vsak dan ob 5. uri zjutraj s povratkom ob 19. uri zvečer.«

»Na dan z besedo, burkež!« je zakričal gospod Ferdo ves zaripel v obraz.

Višja medicinska sestra ga je strahoma pogledala in previdno pričela brskati po torbici za prvo pomoč.

»Kot vam je znano, so občinam odvzeli vrsto pristojnosti, da bi centralno in strokovno hitreje in lažje za strankе urejevali zadeve. Torej morali boste na Republiški upravni center.« Uradnik je globoko zajel sapo. »Tam boste v prvem sektorju informacijskega urada povprašali, kdaj se lahko zglasite v pisarni za uradne informacije. Ko boste na določen dan prišli, vam bodo dali temeljite napotke, kako napisati življenjepis in prošnjo za pridobitev dovoljenja za vložitev prošnje. Če bo to ugodno rešeno, boste pozvani na republiški razporejevalni urad, kjer boste dobili kartonček s številko. Po zadnjem računalniškem izpisku, bo to verjetno številka 999. Svetoval bi vam, da pri glavnem vratarju kartonček pokažete obrnjen na glavo, tako boste prehiteli vsaj 333 drugih občanov. Ko boste v nekaj tednih vsakodnevnih obiskov na Republiškem upravnem centru vse to opravili, vas bo nadrazporejevalec napotil na prvi pogovor s pristojnim za pripravo...«

Uradnik je skočil k gospodu Ferdu in kriknil:

»Sestra, hitro eno oživljajočo intravenozno!«

Sagittarius

PUST

Predpust je tisti čas v letu, ko se vrstijo številne maškarade, plesi, marsikje pa še »starodavni« pustni obhodi. Pustni čas ima tudi pri nas svojega patrona, ki pa ne goduje vsako leto na isti dan. Danes je pust tesno povezan s postnim časom, ki ga je uvedla Cerkev že davno tega; ne ve se točno, kdaj. Je pa post doživljal svoj razvoj in dokončno so začetek posta, ki traja štirideset dni in se konča z Veliko nočjo (prva nedelja po prvi polni spomladanski luni), določili cerkveni veljaki leta 1091. S tem je bil dokončno definiran tudi predpustni čas. Konec pusta je začetek posta.

Pusta je ljudsko izročilo postavilo med svetnike, čeprav ga ne upodabljajo s svetniškim sijem na glavi. So pa nekdaj na večer pred pustnim torkom na Gorenjskem molili tudi sv. Korantu (Pustu) na čast in slavo. Na Goriškem pa so si odrasli redno voščili kakor za druge praznike: »Sv. Pust ti voščim!«

Kurent oziroma Korant ali Karneval ali Fašink je namreč drugo ime za Pusta, je poosabljanje tega veselega in norega časa v letu.

Kdo je, ki ob pustu ne pomisli najprej na šeme, maškare, maskirance, korante, laufarje, pustóve ali kakorkoli jih že imenujemo.

Šemljenje ali maskiranje je tisto, kar nas danes spominja na pusta, čeprav vemo, da se maskiramo tudi ob drugih priložnostih: maskirajo se v gledališču, oblika maskiranja je vsakodnevno ličenje, itd.

V preteklosti pa je šemljenje imelo obredni značaj. Naši davni predniki so se šemili zato, ker so si le našemljeni upali stopiti pred duhove, o katerih so verjeli, da jim urejajo življenje, oziroma so verovali, da se v te našemljence vračajo duhovi prednikov.

Vemo, da je to obredno šemljenje najbolj živelo v sredozimskem času (okrog zimskega sončnega obrata), ko so dnevi najkrajši, nebo temačno, sonce izgublja moč in je naš davni prednik veroval, da je narava polna nekih skrivnostnih sil, ki bodo obnovile življenje, ali pa tudi ne. Še v naš čas sega šemsko izročilo tega pradavnega obdobja in se kaže v Lucijinih obhodih, obhodih Pehtre babe in Bohinjskih otepovcev... V Rimskem imperiju npr., katerega velik del dedišče smo sprejeli, pa so bile znane brumalije, saturnalije in zlasti sprevodi ob Novem letu – kalende januarie. Ti prvotno resni obredni sprevodi na čast bogovom so se spremenili v razposajene šemske sprevode. V nasprotju s podeželjem, kjer se je obredno šemljenje dalj časa ohranjalo, pa se je med plemstvom in meščanstvom kaj kmalu spreobrnilo, skorajda izrodilo, le v veseljačenje in se je preneslo v predpustni čas – čas pred štiridesetdnevnim postom.

Kot vidimo torej »pust« pomeni marsikaj, predvsem pa gre tu za izrazito večplastnost pojava, kjer se mešajo pradavne arhaične vsebine in oblike s sedanjostjo. Obenem mu je vsako obdobje pridalo nekaj novega, tako da danes imamo to, kar imamo.

Slovenska zemlja je tako bogata s pustnim šemskim izročilom, da jo njeni raziskovalci imenujejo kar Evropa v malem. Šemijo se namreč vsi evropski narodi. Reformacija je pustno šemljenje odpravila le na evropskem severu, neznano je tudi v Angliji in na Irskem.

Med našimi tradicionalnimi liki najdemo živalske (zoomorfne) maske, ki so razvojno gledano najstarejše – kamela, košuta, jelen; tu so še rastlinske (fitomorfne) maske, ki so vse oblečene v rastlinje, zelenje; in človeku podobe (antropomorfne) maske, ki izražajo vero v duhove človeških prednikov. Najnovejše pa so maske satiričnega ali zgolj fantazijskega značaja.

Šemsko pestro in razgibano slovensko ozemlje pa na drugi strani kaže tudi neke skupne značilnosti, ki ga hkrati povezujejo tudi z evropskim prostorom. V različnih pustnih sprevodih na Slovenskem se na primer pojavljajo enake maske, liki: ded in baba ali ta star in ta stara; maska, kjer baba nosi deda v košu ali obratno; divji mož; lik zaplatnika.

V glavnem vsi maskiranci v dneh pred pustom obiskujejo domačije, pobirajo darove in plešejo za debelo repo.

V različnih oblikah vse skupine usmrtijo Pusta, ponekod pa mu predhodno pripravijo celo obsodbo.

Povsod poznajo tudi vlačenje ploha. Če je bilo v vasi tisto leto dekle godno za možitev, pa je poroka spodletela, ji vaški fantje na pepelnico privlečejo pred hišna vrata »ploh« – dekletu v posmeh, drugim v vesplošno zabavo.

In še ena je njihova skupna lastnost. Starosvetni pustni obredi, ki jih danes na Slovenskem še poznamo, so v glavnem vsi enkrat že zamrli in so bili spet umetno obnovljeni.

Nekaj tipičnim nosilcem mask in celotnega obreda – fantom in fantovskim družbam – so se pridružila dekleta in otroci. Marsikje se šemijo le še ti.

Naj na koncu ne bo odveč, če naštejemo nekaj največjih, najbolj znanih ali najbolj značilnih pustovanj in pustnih šem na Slovenskem: kurenti s Ptujskega polja, brkinski škoromati, drežniški pustovi, cerkljanski laufarji, dobrepoljske mačkare, blumrji iz Nadiške doline...

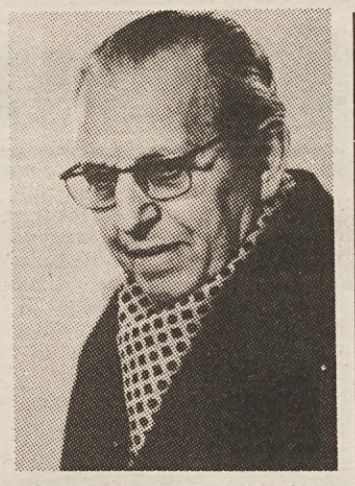

To so samo nekatere izmed šestinštiridesetih značilnih pustnih šemskih skupin, kolikor jih je naštel ***dr. Niko Kuret*** *– največji poznavalec in raziskovalec mask in maskiranja pri nas.*

Seveda je to le en vidik pustnega šemljenja, ki se je ohranilo predvsem na podeželju, svojo pot in razvoj je doživljalo tisto v mestih, ki je tudi pri nas imelo bolj ali manj karnevalski značaj.

VESEL PUST VAM VOŠČIM!

Ivana Leskovec

IVANA LESKOVEC:

NOVIH PETINTRIDESET LET CERKLJANSKE LAUFARIJE

Cerkljanski laufarji prav gotovo sodijo med bolj znane pustne šemske like na Slovenskem.

Letos praznujejo 35 let obnovljenega delovanja. Sicer pa je zgodovina laufarjev pestra in sega daleč nazaj. Zastonj se sprašujemo, kdo so laufarji, od kod so, od kdaj so. Ne le zanje, pač pa tudi za vse pustne šege velja, da so to izrazito večplastni pojavi, ko so prastare oblike in vsebine skozi čas oplajajo in dobivajo znova in znova novo podobo, ki pa tudi danes še ni dokončna. S spremembo zunanjih življenjskih okoliščin tradicionalni kulturni elementi vselej ne izginjajo, ampak se prilagajajo in bogatijo naše današnje življenje.

Cerkljanska laufarija je stoletja potekala po nenapisanih pravilih, ki so se z ustnim izročilom prenašali iz roda v rod. Do te stopnje kot smo ji priča danes, se laufarija ni povsem spontano razvila. Njenemu razvoju lahko sledimo vsaj skozi dve obdobji. Prvo je čas do prve svetovne vojne, ko je bila laufarija prepovedana in sedanjost, ki se začenja z letom 1956, ko so ta prastari pustni obred v Cerknem obnovili.

Ob prepovedi šemljenja v začetku prve svetovne vojne, so si fantje vse maske in ostale pripomočke razdelili in jih hranili po domovih, čeprav temu prej ni bilo tako. Šemljenja potem niso dovolili Italijani, ker so v njem videli izraz narodne zavesti in pripadnosti; v času med drugo svetovno vojno je bilo vse uničeno v večkratnem bombardiranju Cerknega, ko je več hiš tudi pogorelo. Z njimi tudi maske, noše, pripomočki. Ni pa zamrl spomin na laufarje. Že leta 1948 je domačin Peter Brelih, ki je sicer živel v Ljubljani, začel prihajati v Cerkno, da bi ljudi navdušil za svojo idejo – obnovitev laufarije. S pomočjo starejših Cerkljanov, ki so se mask, oprave in obreda še spominjali in s pomočjo Inštituta za slovensko narodopisje pri SAZU – zlasti dr. Nika Kureta, so vse na novo naredili, rekonstruirali in pust je leta 1956 zaživel v vsej svoji starodavni bleščavi.

In odtlej je laufarija nadaljevala s svojim razvojem. Kako je bilo to mogoče? Tako in zato, ker kljub temu, da je vzpodbuda za oživitev obreda prišla od zunaj, je bilo to tisto, kar so Cerkljani rabili, čakali in jim je v resnici nekaj pomenilo. V tem pogledu se laufarjem dela krivica, ko se jim očita, da so se sfolklorizirali, skomercializirali. Domačini v Cerknem so resnično navezani na to pustno šego. Čutijo jo za svojo in brez laufarjev pri nas ni pravega pusta. S tega vidika laufarija je »ljudska« šega.

In končno se vprašamo, katere so glavne značilnosti cerkljanskih laufarjev.

Laufarska družina šteje 24 likov. Vsi razen enega nosijo na glavi lesena naličja. Prav ta lesena naličja – larfe imenovana, ki so izdelana iz mehkega lipovega lesa, so ena njihovih posebnosti. V tako fiziognomično izdelani obliki jih namreč ne poznajo nikjer drugod na Slovenskem.

Skozi maske in like so predstavljeni ne le poduhovljeni davni predniki, pač pa najrazličnejše krajevne značilnosti, slabosti posameznih socialnih slojev prebivalstva in vaški posebneži. Osrednji lik je Pust. Simbolizira zimo in je hkrati kriv za vse kar se je v preteklem letu slabega, nerodnega, neumnega v kraju zgodilo. Za to ga obsodijo na »smrt z botam« in tudi usmrtijo. Vse se odvija po točno določenem scenariju.

Poleg Pusta so v laufarskem sprevodu še: ta terjast, ta star in ta stara, lamant, ta bršljanov in marjetica, ta ličnat, ta loparjev, ta kožuhov, ta krastav, ta žakljev, gospod in gospa, ta pjan in ta pjana, ta smrekov, ta žleht, ta koševa, ta perjev, ta slamnatni in ta divji.

V predvojni laufariji je bilo le 14 likov, tako pravi ustno izročilo, potem pa so jih fantje ustvarili še 10. In larfe zanje, poleg treh iz skupine predvojnih, je izrezljal domačin Franc Kobal.

Zanj lahko rečemo, da je pravi ljudski umetnik. Zdi se, da je on zadnji spomin na nekdaj tako znane podobarske delavnice, ki so delovale na Cerkljanskem v prejšnjem stoletju.

LAUFARJI 1970. LETA

PRODAJNI SALON LIKO VRHNIKA

TRŽAŠKA CESTA 11, VRHNIKA

TEL.: (061) 752-997

Les je dar narave, mi pa iz njega za vas, ki ljubite toplino in domačnost ter varnost vašega doma, izdelujemo masivno pohištvo modernih linij in kolonialnega tipa, ki bo vaš dom naredilo še bolj vaš.

PRIDITE, POGLEJTE IN IZBERITE!

Da pa v vaš dom ne bi vstopili nepovabljeni, vam nudimo tudi kakovostna masivna in letvičena vhodna in garažna vrata. Pa tudi izdelava notranjih vrat iz plemenitih vrst furnirja ni za nas nobena skrivnost, saj se lahko pohvalimo z dolgoletno tradicijo in visoko kvaliteto.

PRIDITE IN SE PREPRIČAJTE!

To pa še ni vse, za okras vaših oken si lahko izberete kakovostne karnise iz uvoza – Italija. Za najintimnejši kotiček vašega doma pa vam nudimo kakovostne keramične ploščice največjega italijanskega proizvajalca »Čerin« iz Imole. Oglejte si jih in se odločite.

To pa še zdaleč ni vse. Oglasite se pri nas, si oglejte prospekte in se odločite še za okna znanih proizvajalcev kot so »Glin«, Industrogradnja, da ne bi naštevali vseh. Prav tako imate možnost nakupa kuhinj »Gorenje«, Svea Zagorje, pa tudi pohištva drugih proizvajalcev se ne bojimo.

Pozdrav!

LIKO d.o.o. VRHNIKA

Trgovina po želji kupcev!

V okviru Slovenija-Avta na Vrhniki uspešno posluje trgovina, ki je edinstvena na Notranjskem; z bogato založenostjo in poštenim odnosom do kupcev, se uvršča med boljše tovrstne organizacije!

Lani je bila v okviru Slovenija-Avta na Vrhniki, odprta nova trgovina z rezervnimi deli, potrošnim avtomobilskim materialom, kmetijsko mehanizacijo in prodajnim salonom avtomobilov, ki pomeni veliko pridobitev za celotno Notranjsko. **Poslovodja IVAN ŠRAJ** nam je pojasnil, da se trgovina uspešno uveljavlja, da prodaja narašča, navkljub padanju kupne moči ljudi, predvsem pa je trgovina konkurenčna vsem ostalim tovrstnim, tako po ceni izdelkov, kakor tudi po kvaliteti. Posebno pozornost trgovci namenjajo odnosu do strank in si hkrati prizadevajo, da bi zadovoljili čim več potreb in želja kupcev.

ORGANIZIRANOST TRGOVINE

Pogoji dela so za trgovce v sodobnem objektu zares odlični; poleg njih in majhnega dela administracije, je potrebno posebej omeniti vzorno organizirano nabavno službo, ki je tudi zelo učinkovita. K uspešnosti poslovanja pripomore tudi sodobna računalniška opremljenost. Artikle, ki jih trgovina nima na zalogi, lahko stranka naroči in nabavna služba se trudi, da so kar najhitreje nabavljeni. Organiziranost je popolnoma podrejena kupcem. Kadar je čakalna doba za posamezno naročilo daljša, gre to pripisati neresnosti in slabši organiziranosti neposrednih proizvajalcev.

PRODAJNI SALON AVTOMOBILOV

V trgovini imajo bogat izbor domačih in tujih vozil. Kupec si jih lahko ogleda, dobi vse potrebne informacije in nasvete, lahko pa se odloči tudi za nakup po načelu staro za novo, pri čemer oceno avtomobila opravijo ustrezni strokovnjaki, seveda v hiši Slovenija-Avta na Vrhniki. Kupec lahko izbira med kompletnimi proizvodi kragujevške Zastave, čeprav je trenutno dobavni rok od 60 do 90 dni, zaradi znanih zapletov okoli srbskega trga in pa med bogato paleto tujih avtomobilov. Tu so Chrysler, Fiat-Croma, Ford, Opel, Wolchwagenn, Renault, skratka večina tujih proizvajalcev avtomobilov, razen BMW-ja in Mercedesa ter japonskih avtomobilov. Seveda so na razpolago tudi Wartburgova vozila, za katere čakajo cene, po združitvi obeh Nemčij pa so se pojavili tudi problemi dobave rezervnih delov, kar prej ni bil slučaj. Zanimivo je, da je v trgovini moč kupiti 98 % vseh rezervnih delov za Wartburga in 60 % vseh rezervnih delov za Zastavina vozila.

REZERVNI DELI IN KMETIJSKA MEHANIZACIJA

Trgovina je zelo dobro založena z rezervnimi deli za avtomobile, tistih, ki jih ni, pa naročijo in strankam preskrbijo. Kot zanimivost naj omenimo, da je na zalogi še nekaj delov za vozila Trabant, čeprav počasi izginjajo s tržišča. Kmetijsko mehanizacijo in drobno mehanizacijo: Torpedo-Deutz, IMT, Tomo Vinkovič, vrtne kosilnice in podobno, dobavljajo strankam po naročilu; enako velja za rezervne dele, kajti zalog si zaradi boljšega izkoriščanja prostora ne delajo.

Kupec lahko v trgovini kupi tudi Tomosove proizvode, motorne žage, avtoplašče, prevleke za sedeže v avtomobilih in ostali potrošni material za vozila. Stranke veliko kupujejo avtokozmetiko in akustiko, v sezoni pa so na razpolago še športna kolesa, tuji in domači mopedi in še bi lahko naštevali, če bi imeli prostora za 5.000 najrazličnejših delov in artiklov, ki so v prodaji.

V trgovini imajo v prodaji tudi kvalitetna tuja motorna olja in maziva in pa seveda omenjene proizvode domačih proizvajalcev. Problem je pomanjkanje rezervnih delov za traktor Torpedo-Deutz, ker je podjetje pred likvidacijo.

POSREDNIŠKA DEJAVNOST

Trgovina Slovenija-Avta na Vrhniki ima dobro organizirano posredniško prodajo avtomobilov. Stranka lahko pripelje svoj avto, ki ga ocenijo pristojni strokovnjaki, nato pa je na zalogi – za to je namenjen poseben prostor – dokler se ne odproda.

Trgovina Slovenija-Avta na Vrhniki posluje uspešno, čeprav nam je poslovodja IVAN ŠRAJ povedal, da se ubadajo tudi z neplačano realizacijo, saj imajo kar precej dolžnikov, ki niso poravnali dobavljenih materialov. Toda s tem problemom se srečuje celotno gospodarstvo, kajti denarja preprosto ni. Seveda bodo v bodoče tudi trgovci na to bolj pozorni in bodo skušali prodati tistemu, ki je plačilno sposoben. Zaradi dobrih poslovnih odnosov, ki trajajo že leta in leta, nas je IVAN ŠRAJ prosil, da dolžnikov ne omenjamo, ker jih je potrebno tudi razumeti; pri nekaterih kupcih so krize le prehodnega značaja, sicer pa so redni plačniki.

O trgovini in prodajnem salonu avtomobilov v vrhniškem Slovenija-Avtu bi lahko še ogromno povedali. In vendar je najbolje, da jih vsak sam obišče; zagotovo ne bo nihče odšel razočaran.

F. T.
Foto: Siniša Rančov

Stanovanjske bodice

Slovenska vlada je konec januarja sprejela osnutek zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Po novem osnutku bo zdajšnje družbeno stanovanje celo lažje odkupiti kot so to napovedovali prej. Sicer pa zakonsko gradivo v primerjavi s prejšnjim ne prinaša revolucionarnih novosti.

Že predlagane teze za izdajo zakona so vzbudile pri sedanjih imetnikih stanovanjske pravice ogromno zmede in zaskrbljenosti. »Kaj storiti, kje dobiti denar za obvezen polog, nas lahko izselijo iz stanovanja, kako plačevati anuitete, ko so plače skoraj manjše od mesečnega obroka?« Taka in podobna vprašanja begajo zdajšnje najemnike stanovanj in odgovorov nanje ni in ni. Na nekatere ne zna odgovoriti niti predlagatelj zakona, druge pa so vzbudile ne malo komentarjev, ki ocenjujejo zakonski osnutek. Razumljivo je, da pogoji prodaje družbenih stanovanj z vidika interesa podjetja niso sporni, saj podjetje po novem kot lastnik stanovanja pridobi v vsakem primeru. Prodaja družbenih stanovanj prinaša podjetju likvidna sredstva, oddajanje v najem pa tudi vnaprej ne bo donosna dejavnost, saj osnutek določa zaščitne instrumente, ki naj bi to možnost izključevali (začasna določitev izhodiščne vrednosti najemnine in profitne stopnje).

Rešitve iz osnutka zakona glede vprašanja prodaje družbenih stanovanj niso sprejemljive predvsem za sedanje nosilce stanovanjske pravice, med katerimi je mnogo takih, ki že sedaj prejemajo subvencijo stanarine (v Sloveniji je takih več kot trideset odstotkov, v letu 1991 pa se zaradi slabšanja gospodarskih rezultatov in brezposelnosti obeta znatno povečanje prošenj za subvencijo stanarine). Rešitve so sicer po novem predlogu nekoliko spremenjene (20 % prvi obrok je zamenjal 10 ali 15 %, daljši bo tudi odplačilni rok, prej 10, zdaj 20 let), še vedno pa ostajajo mnoge rešitve sporne. Npr. določilo o 30 % popustu vrednosti za imetnike stanovanjske pravice. Nesporno je namreč, da večina kupcev stanovanj s pomočjo inflacijsko razvrednotenih kreditov ni plačala 70 % vrednosti stanovanja, kakor to predvideva osnutek zakona.

Da bosta po sprejetju zakona nastala dva »tabora«, nam je potrdil tudi **Rajko Rupnik,** vodja referata za stanovanjsko gospodarstvo občine Logatec. Na eni strani podjetja, nekatera so že pred sprejemom zakona zahtevala, da se jim stanovanja vrnejo in ki bodo stanovanja ponujala celo prosto na trgu, na drugi strani pa sedanji imetniki stanovanjske pravice, ki bodo, tudi če se zakonska določila odkupa še omilijo, ostali zakonsko premalo ali nič zaščiteni. Od približno 470 stanovanj je v Logatcu nekaj več kot polovica stanovanj solidarnostnih, zato bomo morali premisliti kakšno bo naše ravnanje. Stanovanja bomo ponudili v odkup, prisilili pa ne bomo nikogar. Podobno so v anketi o tem vprašanju zagotavljala tudi podjetja Valkarton in druga manjša podjetja. Edino KLI, ta je lastnik približno 90 stanovanj razmišlja o prodaji stanovanj, takoj ko bo zakon to omogočal. Tudi tisti, ki se bodo odločili za odkup, stojijo pred kupom dilem, ki jih zakonodajalec še ni natančno pojasnil. Med dilemami omenimo samo vprašanje, kdaj postane imetnik lastnik stanovanja: ali s plačilom obveznega pologa, ali šele po odplačilu zadnje anuiete. Ta dilema namreč vsebuje finančno obremenitev posameznega imetnika stanovanjske pravice oz. odgovor na vprašanje ali bo imetnik plačeval stanarino in anuiteto kredita, ali samo anuiteto in stroške za vzdrževanje skupnih delov in naprav.

Po uveljavitvi novega zakona lahko pričakujemo torej množične prodaje sedanjih družbenih stanovanj. Čeprav zakonodajalec trdi, da ni vzroka za preplah, bodo ljudje še vedno zmedeni in preplašeni čakali poslanske odločitve, ki se je, če sodimo samo po sprejemanju davčne zakonodaje, zarotila **proti malemu človeku, kulturnikom in še komu.** Zato preplašeni stanovalci zdaj lahko samo čakajo, kako se bo lotila njih in zaenkrat še »njihovih« stanovanj.

bn

KMETIJSKA ZADRUGA IDRIJA

VOJKOVA 2, IDRIJA

Obiščite našo novo mesnico v Spodnji Idriji

OBIŠČITE NAS! Z VESELJEM VAM BOMO POSTREGLI

Mesnica je odprta vsak dan od 7. do 19. ure v soboto od 7. do 13. ure

Poleg solidne in hitre postrežbe vam nudimo:

- ***vse vrste svežega mesa (goveje, svinjsko, telečje, puranje in piščančje meso; občasno tudi divjačino in meso mladih jančkov)***
- ***klobase in ostale suhomesnate izdelke lastne proizvodnje po konkurenčnih cenah***
- ***bogato izbiro delikatesnih izdelkov (salame, siri...)***
- ***goveje meso v četrtek po diskontnih cenah***
- ***v kratkem tudi kompletno paleto slovenskih vrhunskih vin***

Vse breme na plečih delavcev

Dramatični dogodki v **Tovarni transportnih naprav** so dober teden nazaj močno razburkali sicer zaspano in postano življenje v Cerknici. Te dni pa se življenje že umirja.

Prvi mož TTN je po predlogu in sklepu Delavskega sveta postal **Janez Kovačič,** dosedanji vodja komerciale v tovarni. Slišati je, da je ves dan in vso noč preudarjal, ali naj to odgovorno nalogo prevzame, potem pa se je, le zaradi prepričevanja zaposlenih, odločil, da bo postal v.d. A hkrati je postavil pogoj, da se za pomočnika v hudem in dobrem ter povsod, kjer ga bo potreboval, postavi **Jožefa Švelca.**

Delavski svet, ki je tako ognjevito in pod parolo, ki že zdaleč ni sindikalistična ampak zgolj in samo politična (»Naj zmaga demokracija ne pa diktatura«) odstavil direktorja **Viktorja Pakiža,** si ob podpori delavcev najbrž predstavlja, da bo novi direktor čez noč s čarobno paličico odgnal hude sanje, v TTN pa bodo zacvetele rože sreče in zadovoljstva.

Toda do cvetja, medu in nebeške mane je še daleč. V.d. Janez Kovačič je delavcem že ob svojem nastopu obljubil le delo in skrbi. Malo kasneje pa tudi pravico. Njegov čudežni izrek: prva naloga vseh je, da skrbijo za zagotavljanje dela, izboljšanje kvalitete in produktivnosti, pa vseh mogočih odnosov nasploh, še posebej pa odnosa do dela in – da ne bo sprenevedanja, češ, nismo vedeli – korenito izboljšanje odnosa do lastnine. Plače je delavcem obljubil – pravične in stimulativne – le v primeru, »če se bo uspelo zagotoviti delo«.

Če prav razumem v.d. in njegov zmerni pesimizem po domače prevedem delavcem, je hotel povedati približno naslednje: da je stvar, torej naloga, tveganje in odgovornost **vseh** (od čistilke do kuharice, vratarja, varilca, tajnice in računovodkinje), da »zagotavljajo delo«, torej iščejo posel. Težko si je predstavljati varilce, kako razkropljeni vsak zase letajo po Blokah, drugi proti Ljubljani, tretji na Primorsko in mimoidoče nagovarjajo, naj za boga milega v TTN naročijo kak kotel. Delo naj zagotavljajo tisti, ki so za ta posel plačani: to je najmanj komercialni sektor z direktorjem vred. Govorjenje, da je to naloga »vseh«, je čisto prazno mlatenje slame.

O skrbi za imovino pa bi se najprej kazalo pomeniti s prejšnjim direktorjem Pakižem, ki je v to sijajno posvečen, kmalu potem pa še z »njegovimi« ljudmi, ki so bodisi njegovi sorodniki ali pa bližji sodelavci in se na imovino nemara tudi kaj spoznajo. Številno Pakiževo sorodstvo – naj naštejemo le najožje (**Marija Pakiž,** svakinja bivšega direktorja, torej žena direktorja cerkniškega SDK; **Vlado Pakiž,** šef prodaje v TTN; skladiščnik v TTN; in nekaj delavcev). – prav tako pa tudi njegovi ožji sodelavci (**Jože Frank** in **Vasja Šega**) so po delavskem puču lepo obsedeli na svojih mestih in vneto prikimavali v.d. Kovačiču.

Grešni Pakižev mercedes pa še čaka na svojo usodo. Predstavniki **Avtocommerca,** ki so avto (po sijajni finačni akrobatiki) prodali TTN, so namreč svoje še ne do konca plačano blago prišli iskat. Delavci, ki avta za 100.000 DEM le ne vidijo vsak dan, ga niso hoteli dati. Zadržali so ga še na krajšem opazovanju. Medtem jim je namreč prišla na ušesa čudna zgodba o še bolj čudni kupčiji: za avto je bilo doslej vplačanih 200.000 DIN, po pogodbi pa bi jih morali plačati – še 200.000. Neplačano razliko, kakšnih 700.000 DIN, je najbrž po prejšnjih ustnih dogovorih mislil poravnati gospod Pakiž. Z blagovno menjavo – Avtocommercu bi jeseni recimo dal krompir v ustrezni vrednosti, če pa krompirja po kakšnem čudnem naključju ne bi potrebovali, bi primaknil še kak kotel iz proizvodnega programa TTN.

Kaj bo z avtom – in z delavci – se torej še ne ve. Zagotovo pa delavci, ki so tistega ponedeljka štrajkali, vedo, da je direktor Pakiž po tisti filmski epizodi s stavkovno stražo v aktovki odnesel kup papirjev. Že tedaj so slutili, da ne odnaša svojega krstnega in rojstnega lista, vendar si ga nihče ni upal ustaviti, ker je direktor ves čas držal eno roko v žepu. Še en učinkovit filmski trik.

V.d. je že na začetku svojega pomožnega direktorovanja povzdignil svoj glas v bran Viktorja Pakiža: »Pri vsem tem je prav upoštevati, da imamo to tovarno po veliki zaslugi dosedanjega direktorja Pakiž ing. Viktorja.« Po čigavi zaslugi česa nimajo, ni povedal.

DANICA PETROVIČ

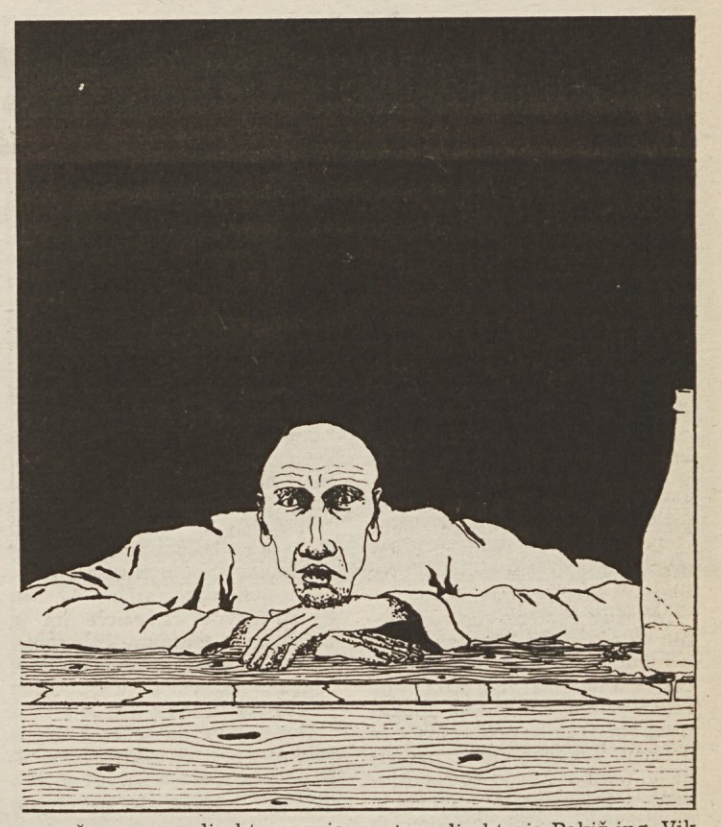

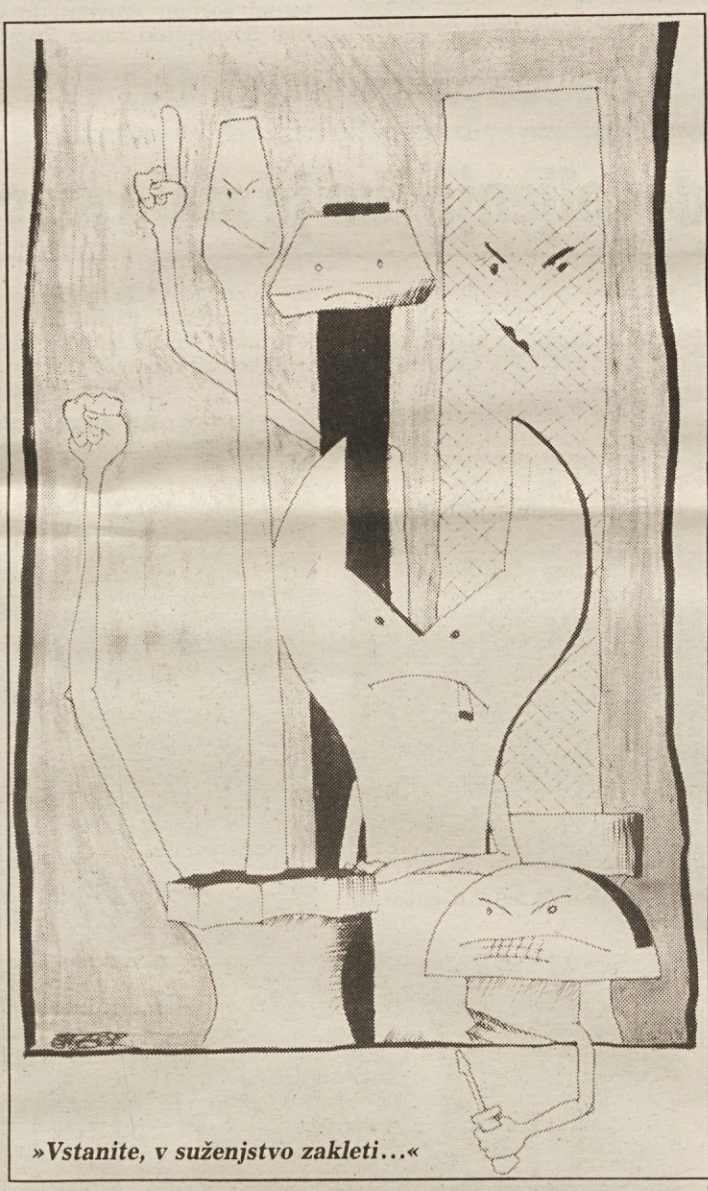

»Vstanite, v suženjstvo zakleti...«

Predpustno razmišljanje o pustu

Letošnji pustni karneval v Cerknici bo v marsičem pomenil pomembno prelomnico; ne le, da je že skrajni čas, da se urede stvari okrog financiranja prireditve, temveč, da se končno stori nekaj tudi glede same vsebine karnevala. Dosedanja pustovanja so bila pripravljena in in organizirana zgolj na pobudah in neusahljivi volji nekaterih posameznikov, ki so držali v rokah vse niti prireditev. To je lahko funkcioniralo pred leti, v sedanjih časih pa to ni več mogoče.

Odraz tega je tudi dejstvo, da letos velikega pustnega sprevoda v nedeljo ne bo. Zakaj? Predvsem zaradi pomanjkanja sredstev, saj tovarne, ki so že same na robu propada, ne morejo prispevati dovolj denarja, da bi karneval bil. Druga, enako

pomembna stvar pa je ta, da je karneval vedno postavljala skupina zanesenjakov-amaterjev. Ti so resda vlagali velike napore, da so vsako leto znova obnovili vse maske, ki so čez leto zaradi malomarnosti propadale. To se je ponavljalo iz leta v leto. Letos pa se je ustavilo.

Navkljub temu, da bife Pustnega društva prinaša dobiček, le-ta pomeni pljunek v finančno morje in po besedah **Janeza Zakrajška** predstavlja zgolj osnovo, na kateri se bo začelo graditi na novo. To, da se je treba s karnevalom ukvarjati skozi celo leto, iskati sponzorje in usmerjati sile tudi v propagandne dejavnosti, samo sili k razmišljanju, da je potrebno karneval zastaviti drugače kot do sedaj – polprofesionalno.

Prve korake k odpiranju navzven bodo člani Pustnega društva storili že letos. Nameravajo se namreč udeležiti karnevala v Reziji in tam predstaviti čarovnice, na Opčinah pri Trstu prireditev zaradi bojazni pred teroristi še vedno visi v zraku, manjša skupina pa se bo udeležila pustovanja na Ptuju. Poleg tega načrtujejo postavitev muzeja v kleti hiše Pustnega društva, kjer naj bi prodajali tudi spominke.

Vse to pa ne bo veliko pomagalo, če se vsebina karnevala ne bo bistveno spremenila oziroma poenotila. Vsi vemo, da je tradicija karnevala umetno ustvarjena. V preveliki želji vsako leto pokazati nekaj novega, tipično cerkniškega, se je velikokrat šlo predaleč, ker se je skušalo za vsako ceno privabiti obiskovalce ne glede na umestnost vključitve nekaterih mask ali likov.

Gledano s tega stališča, ni težko ugotoviti, da niti Valvasor niti Steinberg nista neusahljiva vira za iskanje cerkniških posebnosti. Temu sodu se slejkoprej pride do dna oziroma se mu je že prišlo, kar ni čudno. Kako naj si drugače razlagamo karnevalske like, ki so vse prej kot tipično cerkniški. Kaj so na karnevalu pred leti počeli Ronald Reagan, Milka Planinc, postojnski Sv. Hieronim in še nekateri drugi, mi ni povsem jasno. Tudi posvojitev Butalcev, ki so se nam resda prikupili s »cerkniškim« načinom življenja in razmišljanja in katerih oče je bil »naše doline sin«, je potekala po čudnih poteh in brez uradnih dokumentov. In sreča je, da se je tukaj tudi ustavilo. Če bi karneval letos bil, bi nanj gotovo prišla vsaj gospoda Milošević in Husein, tako pa s tem ne bo nič.

Hvala bogu ostaja leto dni časa, da se končno izkristalizira ideja – kako naprej. Tako nedosledno in neenotno kot doslej verjetno ne bo šlo več, vprašanje pa je, ali bodo odgovorni za to znali tudi poskrbeti.

Do takrat pa KURENTA!!!

MATJAŽ MIŠIČ

Agro Market

Tel.: 061/741-456

Cenjene kupce obveščamo, da lahko pri nas kupijo traktorje

TORPEDO TD 55 A

Pogon na vse štiri kolesa s kabino in kompresorjem

Cena s prometnim davkom 181.963,90 din

Pri nas dobite tudi vso ostalo kmetijsko mehanizacijo

Kdor hitro da – dvakrat da!

Akcija zbiranja pomoči prizadetim po povodnji

Občinska organizacija Rdečega križa Cerknica je takoj po katastrofalnih poplavah v Sloveniji v začetku novembra meseca obvestila vse Krajevne organizacije v občini Cerknica, da pristopijo k zbiranju prispevkov za pomoč prizadetim.

Aktivisti Krajevnih organizacij RK so šli takoj v akcijo in pobrane prispevke sproti nakazovali na žiro račun RORKS V Ljubljano. V glavnem so bili vsi prispevki nakazani že v mesecu novembru 1990.

Po prejetih podatkih so bili po krajevnih organizacijah zbrani in nakazani na RKS sledeči zneski:

	Din
KORK Rakek	155.625,00
Stari trg	155.000,00
Cajnarje-Žilce	18.100,00
Begunje	12.328,00
Cerknica	5.500,00
Grahovo	2.343,00
za Novo vas	ni podatkov
OORK Cerknica	8.952,00
Skupaj	357.848,00

Pripomniti je treba, da so zaposleni in upokojenci prispevali v svojih podjetjih (solidarnostni prispevek), toda kljub temu pobiralcev – aktivistov RK niso odganjali, ampak so, nasprotno, nekateri prispevali sorazmerno visoke zneske.

Pri tem so bili pohvale vredni aktivisti in darovalci iz Loške doline in KO RK iz Rakeka, ki so prispevali veliko in s tem dokazali, da so pripravljeni pomagati ljudem v nesreči, ko so nekateri izgubili praktično vse svoje premoženje.

Za primer naj navedemo samo nekaj primerov iz KO Rakek:

Anton BAJT iz Rakeka je daroval 2.000,00 din, Marija OREL, tudi iz Rakeka 1.550 din. V tej organizaciji je bilo še osem darovalcev, ki so darovali po 1.000 din. Drugi so darovali manjše zneske, pač vsak po svojih zmožnostih.

Uspeh takih akcij je odvisen od prizadevnosti posameznih aktivistov in aktivnosti same organizacije Rdečega križa. Iz zgoraj navedenih podatkov je razvidno, da KORK Cerknica ni aktivna, ker v svojem sestavu nima dovolj požrtvovalnih aktivistov. Tu je sedež občine z največjim številom prebivalcev, pa je bil zbran tako majhen znesek. Tudi v nekaterih manjših Krajevnih organizcijah RK bi bilo potrebno več aktivnosti.

Poleg že omenjenega zneska v gotovini je bilo zbranega v raznih krajih še preko dva kamiona raznega uporabnega blaga (odej, blazin, jogijev, gosp. strojev itd.), ki je bilo dostavljeno v Javna skladišča v Ljubljano.

Vsem darovalcem in požrtvovalnim aktivistom se OORK Cerknica iskreno zahvaljuje.

A. F.

SKRIVNOST ZELENEGA SALONA

Grad Snežnik je poln skrivnosti. Nekatere je v rahle prosojne pajčevine napletel čas in zdaj kot nevidni drobci prahu lebdeče plavajo na tla, ko kdo zadane obnje. Slišimo jih kot davne legende in grajske zgodbe.

Drugačne, manj romantične skrivnosti nosi zidovje gradu iz časa, ki se ga mnogi še dobro spominjajo. To je čas vojne in čas po vojni. Po gradu so se tedaj motovilila vsa mogoča strašila in prikazni. Vsem pa je bilo skupno to, da so s prav posebnim veseljem ropala zaprašene, morda malovredne, a za zgodovino neprecenljive zaklade. Na vozovih in vozičkih je izginjalo oblazinjeno pohištvo, pod predpasniki in suknjiči so tičale srebrne žlice in kositrne zajemalke. Temna noč je pogoltnila prikazni z njihovim plenom vred in nihče ne ve, kam so se zgubile.

Tako današnji nevedni otroci, ki poslušajo zgodbe o gradovih in graščakih, radovedno ogledujejo po grajskih kotih in iščejo kakšno drobnarijo, ki je drugim morda ušla. In zgodovinarji, etnologi in ljubitelji zaprašene preteklosti zaman ugibajo, kjer so novci, kje kitajske vaze, kje orožje s Snežnika. Tisti, ki vedo, ne povedo. Preveč jim je oblast vzela in premalo dala, da bi bili radodarni do nečimrnih tujcev.

Bil pa je na gradu tudi nek **zeleni salon,** kjer se je grajska gospoda včasih zbirala in modro posedala ob visokih besedah, ki so se nalahko zaletavale ob zelene stole. In ta Zeleni salon je po vojni izginil. A ni ga vzela ne noč ne ropar pustolovec. Po Jurčičevem Desetem bratu je Viba snemala film z istim naslovom. A glej ga, zlomka, zelena barva jim ni šla v račun. Pa so zeleni salon spretne Vibine mojškre brž preoblekle, in do današnjih dni se ni vedelo, da zeleni salon v resnici ni bil ukraden, pač pa le v roza preoblečen...

Danica Petrovič

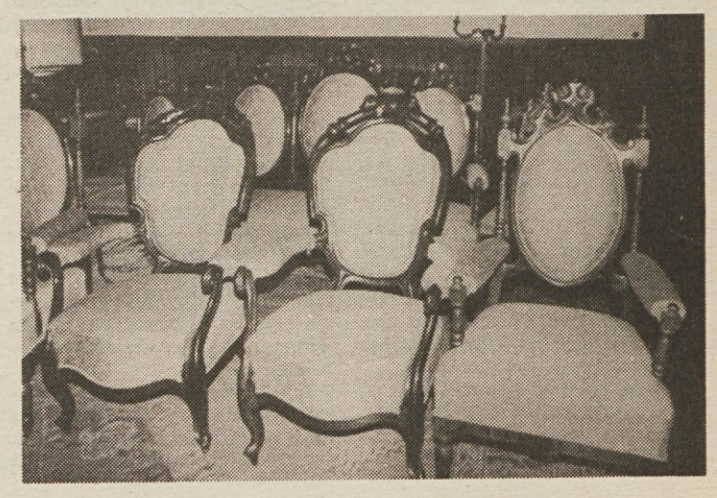

Vse več ljudi brez dela

Še do pred kratkim je bila idrijska občina skorajda posebnost zaradi polne zaposlenosti. Toda ta leta so, tako kot še marsikaj drugega, minila in v obdobju na prelomu osemdesetih v devetdeseta leta že zaznamo usihanje zaposlovanja. Izpraznjenih delovnih mest v nobeni idrijski firmi ne nadomeščajo več z novimi, mladimi delovnimi močmi. To se je pokazalo že lani, ko je zaposlenost iz meseca v mesec nazadovala, z izjemo septembra, pa čeprav ne bi mogli trditi, da je večina prišlekov iz šol tudi dobila delo. Celo kadrovski štipendisti so ostali brez njega in brez pripravništva.

Množice ekstenzivno zaposlenih so se uspeli nekateri otresti z dokupom zavarovalne dobe za čas dela na kmetiji, z dokupi na račun viškov, predčasne upokojitve, spremembe pokojninske in delovne zakonodaje in podobnega. Lani je Zavod za zaposlovanje sofinanciral odpravnine in dokup zavarovalne dobe do treh let v polovičnem obsegu odvečnim delavcem iz Lesne industrije, IMP tovarne inštalacijske opreme, Kmetijske zadruge, Mercatorja, Komunale in Atelješa. Teh zahtevkov bi bilo gotovo še več, vendar je firmam zmanjkalo denarja.

Gospodarska kriza se je začela bohotiti in je decembra lani navrgla 279 brezposelnih oziroma prijavljenih pri Zavodu za zaposlovanje. Takega števila iskalcev zaposlitve v zadnjih 15 letih, od začasnega zaprtja rudnika, ni bilo. V skupno število brezposelnih so všteti tudi pripravniki, ki jim je opravljanje tega staža omogočil Zavod za zaposlovanje. Ker pa je večina teh sprejetih na delo za določen čas, se bo brezposelnost še povečala. Med prijavljenimi brezposelnimi so še mladi, ki delajo v posameznih delovnih organizacijah preko študentskega servisa, največ v Kolektorju in Eti. To pomeni, da je mladina sicer delovno angažirana, da si s tem zagotavlja osebni dohodek, prikrajšana pa je za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje, kar pa ne gre zanamariti. Izobrazbena sestava brezposelnih je različna. Še vedno prevladujejo delavci brez poklica, teh je 106, IV. stopnje 68, V. 75, VI. 17 in VII. stopnje 13. Po poklicih izstopajo oblikovalci kovin in sicer 26, naravoslovnomatematične in družboslovne usmeritve jih je 23, strojnih tehnikov 16, vzgojiteljev 7. Med prijavljenimi je tudi 143 iskalcev prve zaposlitve in 181 starih manj kot 26 let.

Ocenjujejo, da se bo brezposelnost v prvih letošnjih mesecih še povečala, zlasti zaradi poteka dela za določen čas nekaterim delavcem in pripravnikom. Od sredine leta naprej pa zaradi priliva mladih iz šol in morebitnih viškov delavcev po izteku šestmesečne čakalne dobe. Napoved viškov delavcev za letos bodo posamezne delovne organizacije posredovale te dni. Koliko jih bo in iz katerih podjetij, bomo pisali v eni prihodnjih številk našega časopisa. Upajmo, da na račun odpuščanj ne bo treba porabiti preveč prostora.

Na žalost se je naša bojazen deloma že uresničila. 14 odstotkov delavcev spodnjeidrijske Rotomatike je že nekaj dni na listi čakanja. Zanje dela ni, saj tudi Rotomatika ne more prodati vsega, kar bi želela in biti sposobna narediti čimveč za zahtevna svetovna tržišča, ki jih pretresa recesija.

Kako bo v ostalih firmah? Upajmo, da ne podobno, ali še slabše. Sicer pa se nič ne ve.

ŠE-F

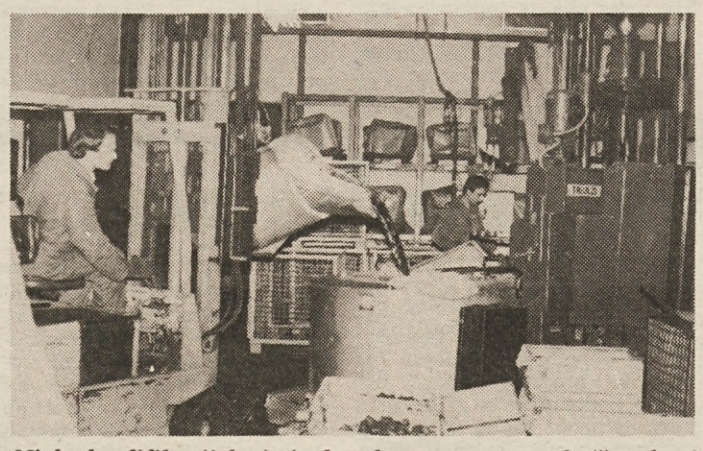

Nizka kvalifikacijska in izobrazbena raven ter tekoči trakovi so značilnosti idrijskega izvoznega gospodarstva

	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Število zaposlenih 31/12	6701	6939	6982	7131	7256	7232	7139	7139	6902
Indeks rasti	102,2	103,5	100,6	102,1	101,8	99,7	98,7	100,0	96,6
Potrebe po delavcih	730	1083	1076	821	785	801	431	540	410
stalež brezposelnih	85	80	50	60	60	85	130	189	279

V mesecu dni že drugi nastop v Gorici

Idrijski večer v Katoliškem domu v Gorici

Po zanimivi razstavi na goriškem gradu, o kateri smo poročali že v eni od prejšnjih številk, je konec januarja Slovensko katoliško prosvetno društvo »Mirko Filej« priredilo v Katoliškem domu v Gorici Idrijski večer posvečen petstoletnici. Na zanimivo srečanje z Idrijčani je prišlo več kot petdeset goriških Slovencev, predvsem naših idrijsko-cerkljanskih rojakov, ki živijo v Italiji. Prisotne je najprej v imenu društva pozdravila njegova predsednica gospa Ljubka Šorli-Bratuž. Nato je zbrane nagovoril republiški poslanec prof. Tomaž Pavšič, ki je celotni večer pripravil in ga tudi vodil. Prisotni so se zelo razveselili nastopa gledališkega igralca Silvija Božiča, ki je v domačem idrijskem narečju zaigral vlogo legendarnega Škafarja, praočeta vseh idrijskih knapov. Drugi, pretežni del večera, pa je bil posvečen predstavitvi bogate založniške dejavnosti zadnjih nekaj let v Idriji.

Predstavitve posameznih publikacij je s kratkim zgodovinskim pregledom uvedel prof. Janez Kavčič, kustos Mestnega muzeja Idrija. Prvi je svojo knjigo Zgodovina idrijskega zdravstva predstavil nevropsihiater dr. Jože Pfeifer. S svojim delom je brez dvoma utemeljil, da se je medicina dela na slovenskih tleh, v veliki meri pa to velja tudi za Evropo, rodila prav v Idriji. Dr. Franjo Kordiš, priznani gozdarski strokovnjak, je spregovoril o svoji knjigi Idrijski gozdovi skozi stoletja, ki je bila prva publikacija, posvečena poltisočletnemu jubileju in je izšla že leta 1986. To je ena redkih knjig, ki govori o zgodovini gozdarjenja na naših tleh. Avtor knjige Prva slovenska realka (1901–1926), prof. Janez Kavčič, pa se je v svojem nastopu omejil predvsem na predstavitev idrijsko-goriških povezav, ki so bile prav po zaslugi obstoja te znamenite šolske ustanove v Idriji zelo bogate. Idrijski razgledi, ki jih je predstavil njihov odgovorni urednik prof. Samo Bevk, letos praznujejo petintrideset-letnico nepretrganega izhajanja. Tó revijo uvršča med najstarejše aktivne revije na Primorskem po drugi svetovni vojni. Kot ravnatelj Mestnega muzeja Idrija pa je spregovoril tudi o prihodnjih založniških načrtih te osrednje kulturne ustanove v Idriji. Razveseljivo je bilo slišati, da so se tudi druge založniške hiše vključile v praznovanje idrijske petstoletnice. Tako bo že konec februarja Prešernova družba iz Ljubljane poslala na trg roman dr. Jožeta Felca Duša imena, lani proglašenega za najboljši roman leta. Mojster fotografije, dr. Rafael Podobnik, pa je razmišljal o svoji fotomonografiji Osojna Primorska, ki je bila tudi po komercialni plati nadvse uspešna.

Ob zaključku večera je nastopil še predsednik Skupščine občine Idrija dr. Janez Podobnik in v pozdravnem nagovoru poudaril, da tudi ta večer govori o tem, da je Idrija naravno povezana z Goriško. Torej: razprave o regionalni povezanosti idrijske občine bodo še zelo zanimive. Prav na koncu se je republiški poslanec prof. Tomaž Pavšič še enkrat zahvalil za izredno gostoljuben sprejem, ki se je končal pozno ponoči v bližnji slovenski gostilni »Pavlin«, ki jo vodi Sovodenjski župan Primožič.

S. B.

Za vozniška dovoljenja jim je malo mar

Število prometnih prekrškov se je v idrijski občini v zadnjih petih letih potrojilo, število voznikov se je v enakem obdobju povečalo za 1600, motornih vozil pa za 1500. V občini je trenutno registriranih nekaj več kot 6500 motornih vozil. V povprečju na leto registrirajo okrog 370 novih vozil. Enako povprečje velja tudi za lansko leto, vendar so za razliko od minulih let kupovali sodobnejša, uvožena in dražja vozila. Delno so k temu prispevale italijanske pokojnine, delno pa tudi ugoden tečaj Markovićevega konvertibilnega dinarja. Mlajši, predvsem pa boljši vozni park se pozna tudi na prometni varnosti, kar pa ne bi mogli reči za izvajanje cestno prometnih predpisov. Medtem, ko so prometniki leta 1985 sodniku za prekrške prijavili 655 voznikov, se je lani to število povzpelo že na 1749. Temu primerno se je povečalo tudi število kaznovanih pravnih in fizičnih oseb. Enih in drugih je bilo skoraj za štirikrat več. Leta 1985 so izrekli varstveni ukrep prepovedi vožnje 74 idrijskim voznikom, kar je predstavljalo en odstotek vseh voznikov v občini, lani pa je ta ukrep doletel že več kot 200 voznikov ali skoraj 3 odstotke.

ŠE-F

Prehitra vožnja, poledenele ceste, alkohol in neizkušenost so med najpogostejšimi vzroki nesreč

Nepravilno naložen tovor je že mnogokrat botroval nesrečam. Nekaj žrtev je prikoval tudi na invalidski voziček.

Tabela 1

Leto	Pripad vseh zadev	Pregled pravnomočno kaznovanih pravnih in fizičnih oseb zaradi kršitve cestno prometnih predpisov v občini Idrija		Izrečeni varstveni ukrepi prepovedi vožnje mot. vozil
		pravnih oseb	fizičnih oseb	
1985	655	6	357	74
1986	984	12	434	51
1987	1579	15	590	66
1988	1685	3	526	152
1989	1680	24	1286	233
1990	1749	22	922	201

Tabela 2

Leto	Število voznikov	Število novih voznikov	Skupno št. motor. vozil	Št. novo registr. vozil	Od tega oseb. vozil
1986	6993	333	5147	371	236
1987	7357	375	6055	385	280
1988	7799	384	6347	360	280
1989	8217	334	6383*	376	328
1990	8628	379	Podatki bodo znani šele marca		

* Vozni park bivšega Avtoprevozovega tozda Promet preknjižen na občino Tolmin

Pihalni orkester še naprej visi na nitki. Upanje pa ostaja...

Eden zadnjih (upajmo, da ne zadnji!) posnetkov orkestra na lanskem jubilejnem slavju

Idrija ima, pravzaprav je imela, svoj najstarejši živi kulturni spomenik. Živel je nepretrgoma skoz tri stoletja in še četrt zraven in usahnil prav na svoj 325-letni jubilej. Govora je seveda o idrijskem pihalnem orkestru, povsem nepogrešljivem orkestru za idrijski kulturni včeraj. Ali ga bo mogoče pogrešiti jutri, pa bodo morali čimprej povedati Idrijčani sami.

Lanskih slavij, ko je rudarsko mesto dopolnilo častitljivega pol tisočletja, bi si brez pihalnega orkestra ne mogli zamisliti. Kar tri dni je trajalo praznovanje 325-letnice orkestra in ravno, ko je njegova glasba segla v ušesa, pravzaprav v srce, so inštrumenti utihnili. Pa ni šlo za zaslužen počitek po dolgotrajnem študiju novega programa in kar dveh, treh ali celo štirih vajah na teden. Svoje je naredila denarna suša, v molk zavit razpad orkestra pa je vpil v nebo.

Bolje povedano je molk, ki je ovil prenehanje dela 325-letnega jubilanta, skrbel. Na novembrskem skupščinskem zasedanju ga je prekinila **Lada Bizjak** s poslanskim vprašanjem in razmišljanjem o tem, da si kraj, ki se vedno ponaša z bogastvom kulturne tradicije, ne more privoščiti sramote z odpisom svojega najstarejšega živega kulturnega spomenika. Pritegnil ji je župan – **Janez Podobnik** in skupščino obvestil, da so v predsedstvu občine trdno odločeni, da je orkestru nujno pomagati in ga skupaj s pihalnim orkestrom v Cerknem ohraniti pri življenju.

Kmalu je predsednik občine sklical vse (predsedstvo in vlado občine, skupaj s predstavniki krajevne skupnosti Idrija), ki bi hudo zadrego lahko rešili. 7. decembra pa so v Idriji oblikovali šestčlanski odbor, ki naj bi idrijski in cerkljanski pihalni godbi pomagal k bolj gotovi prihodnosti. No, čas pa vrtoglavo hiti in odbor se bo prvič sešel šele v februarju.

Pihalni orkester rudarjev torej še vedno visi na nitki. Še najlažje bo vnovič sklicati godbenike (čeprav negotovosti med njimi ni malo) in poiskati dirigenta. Dolgoletni vodja orkestra **Julijan Vidmar,** ki se je vozil na vaje iz Ljubljane, je utrujen od nenehnih zadreg namreč odpovedal sodelovanje. Težje bo zagotoviti primerne prostore in sredstva za delo orkestra. Ne gre za visoke denarje. Za plačilo dirigenta, prostorov za vadbo in šolnine mladim glasbenikom, nakup najnujnejšega notnega materiala in obnovo inštrumentov bi potrebovali okrog 20 tisočakov na mesec. Upajo na proračun, pravzaprav na kulturni dinar v njem.

Iz tega so v zadnjih letih, ko godbo (vse od zapore njenega najtrdnejšega pokrovitelja – Rudnika živega srebra v 1977. letu) pesti negotova usoda, orkestru namenjali le simbolično pomoč. Propadala so tudi sklenjena sponzorstva in tudi svet krajevne skupnosti, ki je godbi v lanskem prvem polletju nudil stabilne pogoje za delo, se je znašel v nerazrešljivih denarnih škripcih. Danes tako ostaja predvsem upanje. Morda tudi na to, da bodo za obstoj godbe kaj več naredili vsi Idrijčani.

Pogled na bogato godbino preteklost namreč pove, da so to Idrijčani že znali storiti, saj ji v 325-letih ni manjkalo kriznih obdobij. 1862. leta denimo, ko se ji je odrekel Rudnik živega srebra, so ji priskočili na pomoč rudarji. Vse do vrnitve pod Rudnikovo okrilje, so jo preživljali z denarjem, ki so ga združevali v bratovsko skladnico. 1903. je Rudnik godbo vnovič razpustil. Tedaj pa jo je preživela idrijska delavska organizacija Naprej, ko je iz razpuščenega orkestra osnovala Delavsko godbeno društvo Naprej. Žal pa se je zadnji poskus, da bi godbo financirali vsi zaposleni v Idriji (šlo je za prispevek v višini cene ene kave na mesec), pred desetimi leti povsem ponesrečil.

SAD

Predstavitev idejne študije »Primorka«

V petek je bila v mali dvorani Šolskega doma predstavitev idejne študije »Primorka«. To študijo sta na pobudo Bistriških Zelenih predstavili člani Skupine za gospodarsko pospešitev Primorske, med katerimi sta

Brkini, cerkvica nad Tatrami

bila tudi dipl. ing. **Vran Bogdan** ter arhitekt **Jože Skok.** Dejstvo je, da je na Primorskem razvoj zastal, nekatera področja so celo demografsko ogrožena, npr. Brkini. Cilj te študije je rešitev propada ogroženih področij, najti optimalne cestne povezave Primorske z notranjostjo Slovenije in Srednjo Evropo ter pospešiti gospodarske dejavnosti predvsem z ustanavljanjem malih, družinskih podjetij. Za nas, Bističane, je bila v tej razpravi pomembna vloga Il. Bistrice, kajti ravno naša občina je nekakšna tranzitna povezava med obalo in notranjostjo Slovenije. Kje so po tej študiji torej alternative za Bistriško občino in Brkine kot njenega najbolj izpostavljenega dela? Odgovor, kot si ga zamišljajo tvorci študije, je v trženju obstoječih naravnih danosti na različnih področjih:

– v športu: ribolov, rafting, balinanje, jamarstvo

– na kulturno-zgodovinskem področju: grad Prem, mlini in žage, stare cerkve, kapitulacija nemškega 97. korpusa, itn.

Pregarje, ena večjih Brkinskih vasi

– naravne lepote: Sviščaki, Mašun, Snežnik, Brkinske doline, itd.

– turizem na kmetijah: kmetije v Brkinih s stransko dejavnostjo – ponudbo avtohtone hrane in pijače (jabolka, slive, slivovka)

– izdelovanje izvirnih spominkov.

Idej je bilo precej, pomembno pa je še opozoriti na dejstvo, da je vse to odvisno od agresivnega marketinškega pristopa, kajti rezultati ne pridejo takoj. Ustanovljen je že konzorcij finančno močnih podjetij za stimulacijo malega gospodarstva, ki bo s svojimi sredstvi pomagal pri ustanavljanju malih družinskih firm. Ta študija za našo občino brez dvoma omeni pozitivno vzpodbudo, toda Primorska, kot tudi Notranjska, bosta morali Il. Bistrico podpreti tudi v prizadevanjih za cestno povezavo Postojna–Reka, ki bi morala biti projektirana poleg Bistrice. Če ne bo tako, bo Ilirska Bistrica spet samo bela lisa na zemljevidu Slovenije in ves razvoj bo šel mimo nas.

Tekst: MS
Foto: MG

Dom za ostarele občane in nezaposlene

Dom za starejše občane v Ilirski Bistrici, katerega izgradnja se bliža koncu, iz dneva v dan privlači vse večjo pozornost pri meščanih Ilirske Bistrice. Zanimanje je toliko večje zato, ker bo v prostorih doma razdeljenih dvesto ostarelih ljudi v šest, štiri-, dvo- in enoposteljne sobe. Delo za izgradnjo doma izvajajo delavci SGP Primorje; cela zgradba (na sliki) je že dokončana, za lepe spomladanske dneve so pustili le del zunanje fasade. Pospešeno delajo tudi na postavljanju centralnega ogrevanja. Bodoči stanovalci z veliko pozornostjo spremljajo gradnjo, kako tudi ne, saj jim bo dom nudil udobno namestitev, zdravstveno pomoč ipd. Nič manjše ni zanimanje med nezaposlenimi s srednjo šolo medicinske smeri, ker jih bo 70 dobilo zaposlitev v tem domu. Po izgradnji in kompletiranju inventarja bo dom prve stanovalce dobil v začetku meseca oktobra.

Tekst-foto: Petar Nikolić

To so podgrajski škoromati

Saj ste že slišali za njih?! Kako ne bi, saj sodijo med najzanimivejše pustne maske na Slovenskem, ki so se ohranile v naš čas. Da bi se nekoliko podrobneje seznanili z njihovim delom in življenjem, smo se napotili v Podgrad, kjer smo poiskali **Jadrana Boštjančiča**, kateri trenutno predseduje sekciji podgrajskih škoromatov. Poprosili smo ga, da nam kaj več pove o delu sekcije. Vse skupaj nam je takole predstavil:

»V sekciji deluje približno 70–80 ljudi različnih starosti, med katerimi ne manjka žensk. Še bolj razveseljivo pa je, da se v sekcijo z velikim veseljem vključuje tudi mladi rod, tako da ko bomo mi starejši popustili, se ni bati, da bi vse to zamrlo. Res pa je, da imamo v sekciji škoromatov določena pravila in čeprav nenapisana, se jih moramo vsi strogo držati. Med temi je gotovo najpomembnejše to, da kolikor je mogoče, težimo k originalnosti in izvirnosti mask. To pomeni, da morajo biti maske doma narejene s čim več naravnega in domačega blaga. Uporaba kakršnekoli plastike je nedopustna. Vse mora biti čim bolj pristno, tako kot je bilo nekoč. Vse se začne na sv. Štefana dan, ko se zbere cela druščina škoromatov, ki imenuje ožji odbor, ki je zadolžen in odgovoren, da vse aktivnosti predpustnih priprav in usklajevanj potekajo tako kot je treba. Posebna skrb je seveda posvečena »poberiji«. Če ne pride kaj vmes, se to dogaja na pustno nedeljo. Vse se začne v dopoldanskem času z zborom škoromatov (ženske v poberiji ne sodelujejo), sledi sprevod po Podgradu in če je le mogoče tudi po bližnjih vaseh, nakar se začne »poberija«. Zgodi se, da v kakšni hiši ta dan ni nobenega doma. Ker bi bila sramota za hišo, ki ni nič dala v poberinovo košaro, se nemalokrat zgodi, da to dolžnost prevzame bližnji sosed. Vse se konča na pepelnično sredo s pogrebom pusta. Seveda pa je vmes veliko zabave in veselja – tako kot se za pusta spodobi. Ne moremo tudi mimo številnih gostovanj, ki se jih je v desetih letih zvrstilo kar lepo število. Bili smo v: Ptuju, Postojni, Cerknem, Cerknici, na Opčinah, Opatiji, Portorožu, Planici, pa še bi se kaj našlo. Vsem, ki nas vabijo, pa je nemogoče ustreči. Na teh gostovanjih smo marsikje dobili najvišja priznanja, povsod pa smo bili deležni velike pozornosti in radovednosti obiskovalcev.

Vložen trud vsakega udeleženca v povorki je kot kamenček v mozaiku pisane druščine

Pri vsem tem nam je veliko do tega, da kolikor mogoče težimo k pristnosti in izvirnosti mask, s katerimi hočemo dokazati naše spoštovanje do tradicije, ki ne sme zamreti. Ne morem mimo Romea Volka, kateremu gre zasluga, da so škoromati zopet oživeli in zaživeli«, je končal svojo razlago predsednik podgrajskih škoromatov.

Napotili smo se tudi k Romeu Volku, ki nam je škoromate predstavil še z nekoliko drugačne, bolj strokovne plati.

»Bilo je v šestdesetih letih, ko so se na Brkinih še pojavljale maske Škoromati. Nekako v sedemdesetih letih je kazalo, da bo vse skupaj ostal le spomin. Malo iz radovednosti, malo iz hobija, sem se lotil zbiranja gradiva iz brkinske Škoromatije in tako smo v začetku osemdesetih let v Podgradu zopet obudili to lepo navado. Danes si Podgrada ni mogoče več zamišljati brez Škoromatov. Če se povrnem k samim Škoromatom oz. če vam jih nekoliko predstavim, bi začel z osrednjima likoma. To sta dva Kleščarja, z velikanskimi lesenimi kleščami. Vanje lovita mlada dekleta in jih packata s sajami po obrazu. Kleščar je oblečen v črno »cerado«, prepasano z verigo, ki je zadaj stisnjena s »pokrčem«. Na verigi visijo svetilka, majhen bronast zvonček in živalske kože. S sajami namazan obraz mu zakriva široko pokrivalo, narejeno iz oboda starega rešeta; na vrhu je okrašena s peresi in ptico ujedo.

Okrog njiju se zbere več Škoromatov z zvonci. Oblečeni so v narobe obrnjene kratke ovčje kožuhe in bele hlače. Okrog pasu in čez ramena imajo navešene zvonce. Najznačilnejša pa je lepo izdelana piramidasta kapa, okrašena z živobarvnimi papirnatimi rožami in dolgimi trakovi. V rokah drži zgončar leseno »kravaljo«. Častno mesto med Škoromati pripada »poberinu«, ki v okrašeno košaro zbira suhe klobase, slanino, jajca in druge dobrote. Med lepe Škoromate štejeta »ženin in nevesta« kot simbol novega življenja, ki ga napoveduje prihajajoča pomlad. V sprevodu stopajo še »medved Marko z gospodarjem«, »cigan in ciganka«, »kosec«, »debeluh«, skratka zelo pisana druščina. Čisto na koncu pa stopata dva fanta »oprtana z desko. Ta je lokalna varianta, sicer na vsem slovenskem prostoru znanega pustnega ploha.

»Pust je prišou, repa ni, ča si revica čekala, da si ga nisi ušafala« (lokalna varianta po vsem slovenskem prostoru znanega pustnega ploha).

Domačini se jih veselijo, saj prinašajo veseli in najbolj nori čas v letu.«

Tako nam je svojo predstavitev o škoromatih podal Romeo Volk.

Seveda smo se našim sogovornikom zahvalili za njihovo izčrpno razlago in predstavitev. Mi pa bomo zapisali za konec takšen zaključek: čeprav živimo v 20. stoletju, stoletju neverjetnih tehnoloških in drugih dosežkov, je v vsakem človeku tudi del duhovnega sveta, ki v njem, ne da bi se tega zavedal, živi že dolga stoletja. Kaže se v takšni ali drugačni obliki. Brkinska ŠKOROMATIJA je prav gotovo tisti običaj, skozi katerega brkinski človek na svojevrsten, igriv, šaljiv in zbadljiv način v predpustnem in pustnem času izpoveduje svoj vsakdanjik. Danes si Podgrada ni več mogoče zamišljati brez njegovih škoromatov.

Viljem Grlj

ROCK RAPORT

Link der Waser, Deskle, zaščitni znak

V MKNŽ spet rock koncert, petek, 1. 2. Dva benda: **X-Sandra,** Bističani ter **Link der Waser** iz Deskel. Zaradi mraza malo poslušalcev (prodanih 80 vstopnic). X-Sandrovci so imeli nastop pred domačo publiko, brez treme, kot se spodobi. Pojačani z novim kitaristom končno zvenijo kot je treba in so trenutno bistriški bend No. 1. Nekaj komadov je res zelo dobrih in s primerno produkcijo bodo na kaseti zveneli odlično. Pričakujemo nove nastope.

Link der Waser so Romi Kumar, bas, Aleš Valentinčič, kitara in Simon Okroglič, bobni. Njihov zvok je precej oster, igrajo pa instrumentalno glasbo, ki je mešanica različnih stilov, R'n'R, HC, metal. Inspiracijo črpajo od bendov kot so Nomeansno, Black Flag. Naglo spreminjanje ritmov, katere nadgrajujejo bluesovski solo vložki kitarista (šestdeseta se očitno vračajo tudi v naše kraje). Njihovo ime? Nič posebnega, kot sami pravijo, Link je ime prašiču iz Muppet showa. Kruta resničnost, ki zadeva večino slovenskih skupin, ki hočejo ustvarjati svoj, avtorski glasbeni izraz, je prisotna tudi pri njihovem glasbenem delovanju. Gre namreč za kronično pomanjkanje šoldov za vsaj najnujnejšo opremo kot so ojačevalci, ozvočenje. Ta zvrst glasbe ni dovolj komercialna, da bi se sama vzdrževala in nadgrajevala. Potrebni so ogromni napori ter mnogo, mnogo ljubezni in volje do tega, kar delaš. Sicer vse zamre. Tako pravijo Linkovci in dodajo: »Samo najjači ostaju!«

Načrti za prihodnost? Nekih visoko letečih ciljev nimajo; čimveč igrati v živo in upati, da bo nekoč boljše. Torej, Postojna, Vrhnika, Idrija, Logatec, Cerknica! Povabite jih, vključite se v sceno!

Tekst: MS
Foto: MG

S HOJO DO ZDRAVJA

Za meščane Ilirske Bistrice ni lepšega sprehajališča, kot je pot od Kamnoloma do Trnovske bajte. Za mnoge je ta pot postala vsakodnevna relacija za sprehajanje. Za konec tedna je tam prava invazija, predvsem na prostoru, kjer je strelišče na glinaste golobe, kjer so Črne njive in kjer je Zelena dolina; vse do petnajstega kilometra do Snežnika. Sprehajajoč se v skupinah, se pohodci radi oddahnejo na strelišču, kjer jih tudi prijazno postrežejo. Po osvežitvi s sokom ali čajem, gredo nekateri naprej proti Črnim njivam in Zeleni dolini, drugi, ki so kondicijsko bolje pripravljeni, pa nadaljujejo pot po bistriških gozdovih. Na teh pohodniških poteh se srečujejo vse generacije od 3. pa do 80. leta. Nekateri hodijo zaradi rekreacije, drugi zato da dneve ob koncu tedna preživijo na čistem zraku, daleč proč od bistriškega hrupa. Teh je tudi največ, saj planinski zrak osvežuje in gozd zboljšuje kri. Zato, vsi na sveži zrak!

Tekst-foto: Petar Nikolić

OBVESTILO:

PUST NA PLACI

sobota, 9. 2. 1991

Bistriška pustna maska, ki jo boste videli v soboto na placu.

Kraška Ljubljanica – reka s sedmimi imeni

V petek, 1. 2. 91., je Turistično društvo Logatec v sodelovanju z Matično knjižnico iz Logatca pripravilo zanimivo predavanje **Petra Skoberneta** z naslovom: **Kraška Ljubljanica-raka s sedmimi imeni.** Šlo je za nadvse poučno in zanimivo predavanje, ki ga je avtor skrbno izbral, kar so potrjevali slikoviti diapozitivi iz njegove bogate fotografske zbirke. Maloštevilni obiskovalci so z besedo in sliko spoznavali eno največjih notranjskih skrivnosti, reko Ljubljanico, ki si na svoji poti nadene sedem različnih imen in ustvarja s svojimi pritoki naravna čuda, ki jih pozna ves svet. Omenimo Cerkniško jezero, Planinsko jamo, Rakov Škocjan in še bi lahko naštevali. Število obiskovalcev (osemnajst) je jasno pokazalo ravnodušnost, ki jo mnogi tako »skrbno gojijo kot redko cvetlico«... in popolno nezanimanje za vse tisto, kar nas obdaja in do česar bi morali imeti svoj odnos. Konec koncev gre za našo kulturno in naravno dediščino, do katere se tako ali tako obnašamo kot da je nekakšen tujek v vsakdanjem življenju. Pa ni problem samo v pomanjkljivem reklamiranju, ne, še zdaleč ne, gre za čisto preprosto duhovno lenobo po načelu: »Sami že vse vemo in nam nihče drug ne more ničesar več povedati.« Sveta preproščina! Upam, da bomo lahko še kdaj prisluhnili tako zanimivemu predavanju, pa tudi če bo samo pet obiskovalcev v dvorani, nič zato, se bo vsaj tistih pet, ki cenijo napore predavateljev in znajo prisluhniti izbrani temi, imelo lepo!

MITR

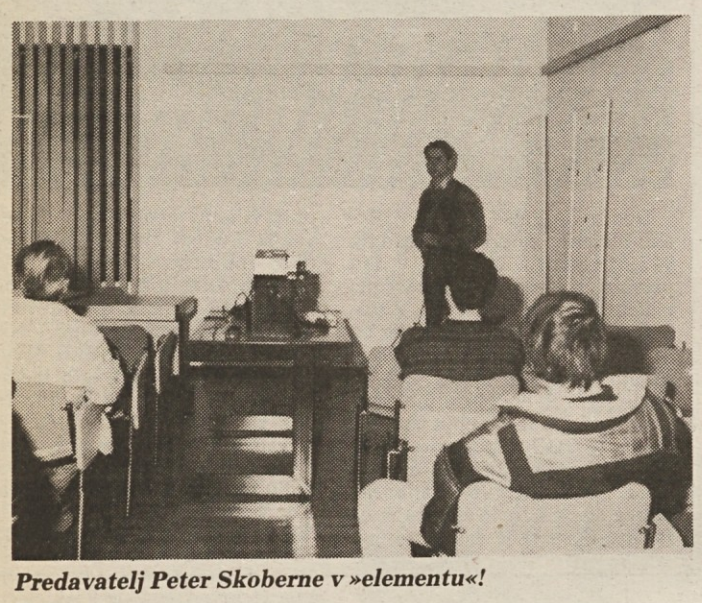

Predavatelj Peter Skoberne v »elementu«!
Foto: S. Rančov

USPEŠNE KEGLJAČICE

Kegljanje ni ravno ženski šport, tudi tako popularen ni kot smučanje, vsaj v Sloveniji ne. V Logatcu nimamo kegljišča, zato pa se lahko pohvalimo z žensko kegljaško ekipo, ki dosega prav dobre rezultate v slovenski ligi.

Ko so pred mnogimi leti v Logatcu zaprli dvostezno kegljišče, so logaški kegljači najprej hodili podirat keglje na Vrhniko, od leta 1986 pa trenirajo in tekmujejo na Brestovem kegljišču v Cerknici. Da bi izvedeli kaj več kot lahko ob ponedeljkih preberemo v športnem Delu, sem za pogovor prosila **Majdo Drašler,** uspešno tekmovalko, ki v klubu skrbi tudi za organizacijske in tehnične posle.

Pravkar se je končalo Notranjsko območno tekmovanje. V Delu smo lahko prebrali, da ste dosegle dobre rezultate?

Tako je. Ob zaključku »notranjske kegljaške lige« smo prav zadovoljne. Tekmuje se v parih in posamezno. V parih smo osvojile 2., 3. in 4. mesto, med posameznicami pa 3., 4. in 6. mesto. Zadovoljne smo tudi z rezultati. Par Drašler-Volk je podrl 3190 kegljev (tekmuje se 4-krat po 100 metrov), par Maglica-Rahne 3129 in Arhar J.-Mihevc 3077. Par Drašler-Volk se je uvrstil na republiško tekmovanje, ki bo aprila ali maja letos.

Za tako dobre rezultate je verjetno potrebno veliko treninga?

Seveda. Veliko je treba trenirati, čeprav moram povedati, da si naša ekipa zaradi premajhnih finančnih sredstev tega ne more privoščiti. Uporabo Brestovega kegljišča moramo plačati in denarja je ravno toliko, da treniramo enkrat tedensko. Kljub temu, da se udeležujemo tekmovanj in da dosegamo lepe rezultate, po načinu treninga bolj sodimo k rekreativcem. Tudi trenerja nimamo.

Tekmujete tudi v drugi slovenski ligi, skupaj z znanimi slovenskimi klubi, kot so Proteus, SCT Ljubljana, Gradis?

Prvi del tekmovanja v slovenski ligi smo zaključile na 4. mestu. To je za nas uspeh, predvsem zaradi vzrokov, ki sem jih že navedla. Ugotavljamo, da nam pravzaprav manjka samo nekaj treninga več. Vrhunske tekmovalke trenirajo vsaj enkrat več, to pa se pozna tudi pri rezultatih.

Je kegljanje primeren šport za ženske?

Je, to vam lahko potrdi vsak strokovnjak. Ženskam se zdi morda na prvi pogled pretežak, prenaporen in se zato odločajo za druge zvrsti in športne panoge. Pa ni tako. Tudi mladi se ukvarjajo z njim in če pogledate malce v zgodovino, dosegamo Slovenci v tem športu izjemne rezultate. V našem klubu se žal zaradi premajhnih sredstev z mladimi ne moremo ukvarjati. Za tako delo bi potrebovali tudi trenerje.

Tako je torej s kegljačicami. Neopazno in brez velikega pompa trenirajo in uspešno tekmujejo, njihove uspehe in prizadevanja pa verjetno bolj kot Logačani poznajo Cerkničani. Zaželimo jim še veliko uspehov!

bn

Kdaj cesta Logatec–Žiri?

Mostovi so vedno glavna ovira. (Foto: S. Rančov)

Če hočete iz Logatca v Žiri, morate preko Rovt in po slikoviti soteski reke Sore. Cesta povezuje dve sosednji občini in za mnoge predstavlja krajšo pot do morja.

Že precej let nazaj so položili iz žirovske smeri do logaške meje asfalt, ki se končuje prav pri tabli, ki označuje, da prihajamo v občino Logatec. Na cesti se to krepko pozna. Občina Logatec se s te strani namreč prične z makadamom. Dve leti nazaj so pričeli urejati cesto tudi na logaški strani. Delalo se je hitro in vse je kazalo, da bo tudi na tej strani meje končno spodobna pot. Kot kaže danes sta jo gradbenikom zagodla dva mostova. Lani poleti, ko ni bilo vode v Sori – bil je le majhen potoček – se ni na cesti nič delalo (baje ni bilo denarja). Na jesen, ko so nastopile visoke vode in prvi mraz, pa so prišli gradbinci. Laik bi pomislil, da sta za gradnjo dobrega mostu potrebna: polna struga vode in mraz. Torej, upajmo, da bo zima ravno pravšnja, prav dolga, da bosta mostova narejena, ker poleti kot kaže ni čas za mostove.

Mogoče pa bo to čas za asfalt. Kdo ve?

Pozor, šola – smrtno nevarno!

Skozi dotrajana okna šole v Rovtarskih Žibršah ob dežju teče voda po električni napeljavi – Stavba je tudi sicer potrebna temeljite obnove

Otroci so naše bogastvo! Kako rade nam gredo te besede z jezika. Ko jih je treba v vsakdanjem življenju udejanjati in potrjevati pa jih, razen otrok samih, največkrat kar preslišimo. Zgovoren primer za to je stanje, v kakršnem je že nekaj časa podružnična šola v Rovtarskih Žibršah, ki sicer sodi pod okrilje Osnovne šole Edvarda Kardelja iz Gorenjega Logatca.

Pouk, ki se je na omenjeni šoli po desetletni prekinitvi spet začel leta 1980 (takrat so namreč šolo delno prenovili), ta čas obiskuje 13 otrok, od tega 7 v prvem in 6 v drugem razredu. Čeprav po besedah **Anice Žakljeve,** tamkajšnje učiteljice, otroci radi hodijo v šolo, pa se niti ne zavedajo, da živijo in delajo v prostorih, ki v sebi skrivajo marsikatero nevarnost.

Anica Žakelj: »Naši otroci bi si res zaslužili lepše in bolj zdrave prostore...«

Pred desetletjem, ko so šolo obnavljali, namreč niso zamenjali dotrajanih oken in vrat, zato ob vsakem močnejšem deževju skozi zaprta okna v učilnico pricurlja voda, ki po razmočenem zidu teče na vtičnice in električno napeljavo. Nato se v velikih lužah zbere na tleh... Ob vsem tem je pomembno tudi dejstvo, da šolske prostore ogrevajo izključno s termoakumulacijskimi pečmi, kar za električno napeljavo pomeni veliko obremenitev. Stavba je torej spet potrebna temeljite prenove, saj bi morali zamenjati okna in vrata ter napeljati centralno ogrevanje, če bi hoteli šolske prostore osušiti. Vlaga namreč razjeda zidove, veter pa si utira pot skozi špranje na vratih in oknih.

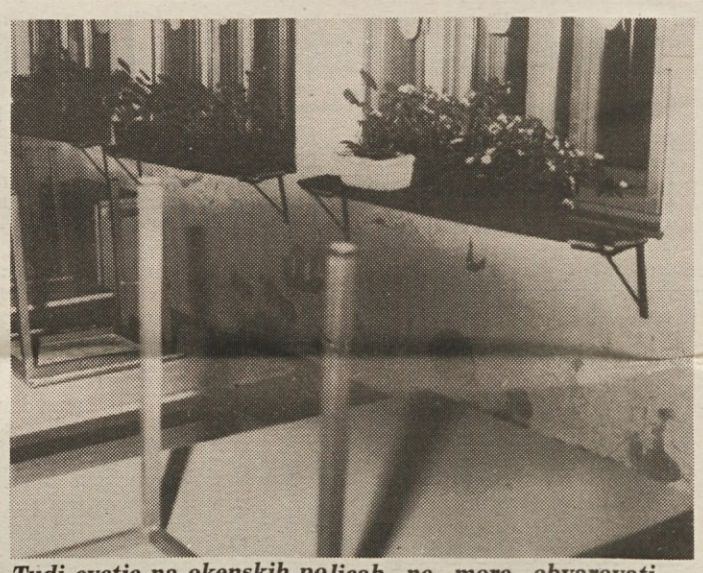

Tudi cvetje na okenskih policah ne more obvarovati otroških življenj!

Pouk v žibrški šoli sicer zaenkrat poteka v okviru še znosnega, vendar so tudi učni pripomočki že obrabljeni in zastareli, saj so jih tamkajšnji otroci dobili iz Hotedršice, potem ko je neurje pred leti poškodovalo hotenjsko šolo; le-to so obnovili in opremili na novo. Kot zgovoren primer nevzdržnih razmer navedimo, da se otroci učijo umivanja zob le enkrat tedensko, saj morajo toplo vodo v umivalnico nositi v loncu iz kuhinje. Umivalnica pa je kar pred straniščem...

Nikogar ne obtožujemo, zapisali smo le dejstva. Pogosto slišimo, da je treba šole, kakršna je žibrška, ohranjati, če želimo, da bodo tudi prihodnji rodovi ostajali na vasi, čeprav nekateri izražajo pomisleke o ekonomski upravičenosti takšne oblike pouka. Tudi ministri, župani in še kdo so v predvolilnih obljubah najavljali prenovo šolstva, vendar doslej razen »vsebinskih rešitev« niso storili še ničesar.

Otroci so naše bogastvo...

Tekst: MARKO ŠKRLJ
Foto: S. RANČOV

PREJELI SMO

Kadar so časi nemirni ima vsaka stvar še nek simbolni pomen. Saj veste, ko ob koncu poletja vidite leteti ptiča po zraku, kar sicer ptiči počno tudi ostali del leta, že ocenjujete ali bo zima huda ali ne. Za simbole so pogosto prevzeta drevesa, verjetno zaradi stanovitnosti in pokončnosti ali kakih koristi, ki izhajajo iz njih.

Ko smo pred časom iskali prostor, kamor bi zasadili lipo ob slovenski pomladi, sem v pogovoru s prijateljem ugotovil, da je z razporeditvijo logaških simbolnih dreves nekaj hudo narobe. Saj veste, kamorkoli po Sloveniji greste, povsod rastejo lipe na častnem mestu. Rastejo na križpotjih, v drevoredih, ob cerkvah, samotnih kmetijah, sredi vasi in celo v mestih.

Tako je tudi v Logatcu. Mogočen lipov drevored raste ob glavni cesti, velike lipe so na Vasi, pred vsemi cerkvami, na križiščih v kraju in na polju. Le pred Narodnim domom v Doljnem Logatcu jih ni. In to kljub temu, da je Narodni dom imenitna zgradba, ki ima dovolj prostora okrog sebe.

Pred Narodnim domom rastejo nekakšna neugledna krmežljava bulasta in trnasta drevesa, edina svoje vrste v kraju. Kdo so in kaj pomenijo ta drevesa na tako uglednem kraju, kjer bi upravičeno pričakovali lipe?

Na prvo vprašanje je lahko odgovoriti. Drevo je akacija. Zaplete pa se z drugim vprašanjem, kajti akacija nima nekega posebnega, določenega simbolnega pomena, nastopa pa v več zgodbah. Prav to, vloga v zgodbi, ki je znana vsem, pa daje stvarem simbolni pomen.

Iz akacijinih vej je bila spletena Kristusova krona. Ali naj torej akacije pred hramom logaške kulture pomenijo, da je ukvarjanje s kulturo sicer častna, a trnjeva in boleča zadeva? Lahko, a ni verjetno. Akacije so bile namreč zasajene pred drugo vojno, ko je bil Narodni dom še Sokolski, torej liberalni dom, ta pa ne bi trpel na svojem ozemlju nekih simbolov iz nasprotnega tabora.

Še ena zgodba je iz starih časov. Z akacijevimi trni si je kralj Odjip sam izkopal oči. To je storil potem, ko je spoznal, da je nevedoma zagrešil strašen zločin. Tako je vsem pokazal, da mu je resnično žal. Ta zgodba pa nekako obvisi v zraku, če ne poznamo zgodbe češkega pisatelja Milana Kundere. Junak njegovega romana Tomaž se namreč sprašuje, zakaj ni nihče od komunistov, potem ko je spregledal, storil tako kot Ojdip?

Kunderova posodobitev stare legende je zanimiva, vendar je nastala šele po tem, ko so akacije že zasadil. Vprašanje torej ostaja. kaj so akacije pomenile ob času sajenja?

Najverjetnejši odgovor najdemo v bližini Logatca na dveh krajih. Oba kraja sta bunkerja starojugoslovanske obrambne vojaške linije. In edino tu na Logaškem še najdemo akacijo. Sem pa je bila prinešena kot vojaško komuflažno drevo.

Akacije pred narodnim domom so bile zasajene ob istem času. Gotovo jih niso posadili zaradi kamuflaže ampak zato, ker je bilo to drevo imenitno, saj je bilo vojaško in jugoslovansko. Akacije je treba razumeti kot poklon in izraz servilnosti sadilcev.

Če so bile torej zasajene tako kot mislim, se potem odpre naslednje vprašanje: Kaj pomenijo akacije pred Narodnim domom v Logatcu danes? In, kaj naj naredimo z njimi? Jih še pustimo?

A. M.

Obisk ministra Izidorja Rejca v Logatcu

PO POMOČ KAR NA MINISTRSTVO

Na povabilo logaškega izvršnega sveta je prišel v četrtek na obisk republiški minister za industrijo Izidor Rejc. Obiskal je KLI in se zvečer udeležil shoda logaških krščanskih demokratov. V pogovoru z gospodarstveniki je pritrdil ugotovitvam, da je v tem vmesnem obdobju, ko se pripravlja vrsta zakonov, s katerimi se bo pomagalo tudi slovenskemu gospodarstvu, treba preživeti in se obnašati preventivno. Obljubil je izplačilo stimulacij za izvoznike, financiranje izvoznih naložb in spremembe bančnega sistema. Omenil je tudi zadnjo sejo republiškega izvršnega sveta, na kateri so premlevali zakon o privatizaciji, gozdovih in denacionalizaciji. Za logaško gospodarstvo je menil, da je že iz preteklosti vajeno, da se vedno samo znajde in nikoli nič ne moleduje, za zdajšnje vmesno obdobje pa je pozval tovarne, oziroma njihove vodje, naj bodo agresivni do republiškega industrijskega ministrstva in naj z argumenti pritiskajo nanj, če hočejo uspeti s svojimi idejami in naložbami.

KRAS

Foto: S. Rančov

OBISK PREDSEDNIKA GZS TOMAŽA KOŠIRJA V POSTOJNI

Gospodarska zbornica brez veljave

Območna gospodarska zbornica za Notranjsko je na sestanek z direktorji povabila predsednika GZS Tomaža Koširja, da bi mu ne le prikazala stanje v gospodarstvu, tega naj bi predsednik Košir menda poznal, ampak da bi mu povedali tudi nekaj neprijetnih podrobnosti o delovanju institucije, ki jo vodi.

Da bi bil Tomaž Košir čimbolje obveščen, mu je predsednik območne zbornice **Leopold Oblak** nanizal s pomočjo svojega tajnika primerjalne podatke o notranjskem gospodarskem območju. Nekateri so zanimivi, zato jih poglejmo:

Na Notranjskem ni v tem težavnem obdobju nobenega podjetja, razen TOK Ilirska Bistrica, v stečaju. Vendar je vsaj polovica podjetij v izgubi, oziroma z začasno blokiranim žiroračunom. Delež zaposlenih je pod republiškim povprečjem, nezaposlenih je trenutno 1.138, od tega 50 % mlajših od 26 let. Rast družbenega proizvoda je 15 % nižja od republiškega. Območje ima v industriji zastopano le 3 panoge: lesno, kovinsko in kemijsko. Možnosti razvoja so torej sila omejene, poleg tega je 70 % površine kmetijske. To so celo posebni pogoji, saj gre večinoma za višinsko živinorejo in poljedeljstvo. Omejitev kmetijske proizvodnje povzroča monokulturnost. Hitro se širi gozd; kot rečeno, industrija ima ozek program. Delovno intenzivno, razvojno ekstenzivno razvijanje, nerazvito drobno gospodarstvo, ozko tehnološko znanje, redka poseljenost in depopulacija so zelo značilni. Pomemben je tudi odliv znanja. Naravne danosti ne pritegnejo kapitala, celo v turizmu ne. Provinca potegne krajši konec in ni verjeti, da bi se odnos republike do regij kaj spremenil.

Na vse te podatke je Tomaž Košir odgovoril s splošno znanimi ugotovitvami okrog tečaja, obresti in likvidnosti kot najpomembnejšimi elementi zdajšnjega gospodarskega kolapsa. Velik pomen je Košir namenil spremembam, ki naj bi jih prinesel republiški proračun. Vso javno porabo bi bilo treba zmanjšati. »Zbornica bije boj z vlado, a brez uspeha,« je dejal. »Stimulacije zamujajo, to je vsaj nakazana rešitev.« Tomaž Košir je omenil tudi nujnost dogovora med republikami, s pomočjo katerega naj bi se rešila medsebojna zadolženost. »V vseh teh prizadevanjih ne uspevamo,« je dejal Tomaž Košir, »ker so razmere v družbi take, da je vpliv gospodarstva šibak. Inercija vpliva drugih družbenih skupin gre naprej.«

Tomaž Košir je bil v navzkrižnem ognju očitkov direktorjev notranjskih podjetij (Foto: S. Rančov)

Med direktorji, ki so poslušali te, že znane ugotovitve, je najprej zavrelo direktorju LIV-a Milanu Kaluži, ki je dejal: »Nimamo ekonomske opredelitve vlade, nimamo bank, nimamo gospodarske zbornice. Zakaj je naše podjetje v zbornici, če je ta neučinkovita? Torej je ne potrebujemo. Zahtevamo, da se kaj sistemsko uredi.«

Take in podobne očitke v slovenski gospodarski zbornici je bilo slišati ves čas razgovora. Nekdo je celo pripomnil, da če bi bilo članstvo v gospodarski zbornici prostovoljno, bi bilo najbrž danes brez večine članstva. Tomaž Košir je spet odgovarjal, da vlada nima gospodarske strategije, da pa jo gospodarska zbornica ima, a je ne objavi, ker se boji, da bi je v skupščini ne sprejeli.

Prevladalo je mnenje, da bi morala gospodarska zbornica nastopati kot opozicija vladi. Slišati je bilo, da so tudi direktorji pripravljeni štrajkati.

Skratka, sestanek območne gospodarske zbornice s prvim možem administrativnega gospodarstva Slovenije je prinesel le obljube. Mnogi so menili, danjihovi interesi že do zdaj niso bili zastopani, kako se jih lahko pričakuje vnaprej. Gospodarstvo pa čaka in čaka in čaka...

Socialni nemiri so na pragu. Osnutek »rdečega« dogovarjanja je še vedno tu, ukrepov je malo ali nič. Res pa je, in to je bilo čutiti tudi na tem srečanju, da je treba zadeve urediti **sistemsko,** le tako se bo mogoče sklicevati na zakone in se po njih ravnati. Naj končno gospodarska zbornica opravi svoje poslanstvo.

KRAS

GOSPODARSTVO ŠE VEDNO OBRAVNAVAMO NESTROKOVNO

Presežki delovne sile, izguba službe, socialna negotovost – strahovi, ki nas vsak dan grozeče ovijajo in nam pretijo. To je sicer današnja stvarnost, ni pa tudi vse tako črno, kot se nam včasih zazdi, ali pa si vsi skupaj napačno razlagamo.

O tem, kakšno je trenutno stanje v postojnskem gospodarstvu, nam je pripovedoval predsednik Komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj, PETER TOMŠIČ.

V uvodu je poudaril, da na lastno željo odstopa s te funkcije, ker je po novem letu prevzel mesto generalnega direktorja enega največjih podjetij v občini, v Javorju v Pivki. Izvršni svet postojnske občine pa za to mesto išče profesionalnega člana.

»Družbeni proizvod naše občine zavzema 34. mesto v Sloveniji«, je začel svojo predstavitev Peter Tomšič. »Občina ima 20500 prebivalcev, skupno število zaposlenih pa je 7800. Največji delež v družbenem proizvodu naše občine predstavlja industrija (43 %), sledijo pa trgovina, promet in zveze ter nazadnje turizem in gostinstvo. Gospodarska struktura temelji torej na industrijskem sektorju, znotraj katerega predstavljajo največji delež JAVOR, LIV, PK PIVKA, NANOS. O natančni gospodarski situaciji v posameznih podjetjih ne morem govoriti, ker gre za določene poslovne skrivnosti. Čeprav naš Izvršni svet redno spremlja delo posameznih podjetij, pa v njihovo poslovno strategijo ne posega.«

P. Tomšič je poudaril, da postojnska podjetja v primerjavi z ostalimi slovenskimi podjetji dokaj zdravo gospodarijo. »Gospodarstvo v teh podjetjih je vedno temeljilo na doseganju lastnih rezultatov in ni nikoli dobivalo zunanjih subvencij. To je gotovo eden glavnih vzrokov za gospodarjenje brez stečajev.« **Po njegovem mnenju je prvo in najhujše nesorazmerje, ki je udarilo gospodarstvo v občini, neustrezna tečajna politika. Podjetja so naravnana na konvertibilne trge, pokritost uvoza z izvozom pa je v prvih devetih mesecih lanskega leta dosegla 287 %, kar pomeni, da je izvoz za toliko presegal uvoz.** Za celotno Slovenijo je bila ta številka veliko manjša, znašala je le 86 %, kar z drugimi besedami pomeni zunanjetrgovinski primanjkljaj v naši republiki, ki se je do konca leta še povečal. »Trendi torej kažejo,« je nadaljeval P. TOMŠIČ, »da je bilo slovensko poslovanje v lanskem letu naravnano na uvoz. **Zaradi nespremenjenega tečaja in prevrednotene vrednosti dinarja je bilo veliko prelivanje akumulacije in denarja od izvoznikov k uvoznikom.** Tudi postojnska podjetja so na ta način močno izgubljala.«

Izvršni svet, predvsem pa njegov gospodarski resor, stalno spremlja podatke o nelikvidnosti, kar se izraža z blokadami računov posameznih podjetij pri SDK.

»Blokade so bile do zadnjega četrtletja lanskega leta zanemarljive, v lanskem zadnjem četrtletju in v začetku tega leta pa so pogostejše. IS je nekaterim podjetjem in obrtnikom, ki so za to zaprosili, delno odložil plačilo prispevkov, prav tako je z direktorji večjih podjetij pogosto obravnaval likvidnostni položaj v občini. Dogovorili smo se za nekatere skupne oblike reševanja teh problemov, npr. solidarnost med posameznimi podjetji, premostitve likvidnostnih konic s pomočjo proračunskih sredstev. Poudariti moram, da kljub zaostreni situaciji ni nevarnosti stečajev, razen v dveh manjših zasebnih podjetjih.«

Ob premlevanju gospodarskih težav zadnje čase ne moremo mimo naraščajočega problema nezaposlenosti. P. Tomšič se je dotaknil tudi tega problema:

»Število nezaposlenih v naši občini še ni pretirano zaskrbljujoče. V lanskem decembru je bilo 483 nezaposlenih. Primerjava števila nezaposlenih v decembru 89 in konec lanskega leta nam pove, da je nezaposlenost v Sloveniji narasla za 134 % v Postojni pa »le« za 33 %. Primerjava je ugodna, vendar se število nezaposlenih povečuje. Med nezaposlenimi je 54 % mlajših od 26 let in 26 % takih, ki prvič iščejo zaposlitev. Na IS menimo, da bo generalni problem brezposelnosti rešen z vstopom v nov razvojni ciklus, ki pa se v Sloveniji še ni začel. Na občini si prek IS tudi prizadevamo, da bi stimulirali dodatno zaposlovanje. V ta namen smo tudi razpisali oseben kredit za razvoj podjetništva in obrtništva, pri čemer ima odpiranje novih delovnih mest prednost. Ob pojavu vedno večje brezposelnosti menim, da bi morali v Sloveniji imeti mnogo širšo socialno politiko.«

Proizvodnji rezultati so v lanskem letu v občini kazali podobne trende kot v republiki. **Vendar so se rezultati gospodarjenja v občini v prvih devetih mesecih lanskega leta v primerjavi z letom poprej znižali za 1 %, v Sloveniji pa kar za 10,6 %.** Na padec proizvodnih rezultatov je vplivala predvsem zmanjšana prodaja v druge republike, splošna nelikvidnost in manjši izvozni učinki.

Naš sogovornik se je v nadaljevanju dotaknil tudi dosedanjega dela IS na področju gospodarstva.

»Možnost vpliva IS na poslovno strategijo posameznih podjetij se je v skladu z uvajanjem tržnega gospodarstva močno zmanjšala. Kljub temu pa bo naš IS v prehodnem obdobju s podjetji sodeloval pri uveljavitvi interesov v republiki, pa tudi v širšem prostoru. Omeniti moram, da je IS v času skupščinskih počitnic znižal prispevne stopnje v gospodarstvu, vendar jih je moral po sklepu skupščine vrniti na prejšnji nivo. Že prej sem omenil tudi razpis prvega obroka kredita za pospeševanje podjetništva in obrtništva v višini 1,5 milj. dinarjev. V pripravi pa je tudi prvi obrok iz sredstev sklada za stanovanjsko izgradnjo in pospeševanje drobnega gospodarstva, ki ga je ustanovil IS v začetku letošnjega leta. Predvidevamo, da bodo ta sredstva dosegla višino 7,5 milj. din. Osebno sem mnenja, da so take spodbude gospodarskih aktivnosti prehodnega značaja. **Ljudje bodo morali spremeniti svoje mišljenje do dela. Spoznati bodo morali, da delo ni v naprej dana dobrina, ampak da morajo k dostojnemu življenju prispevati sami s svojo aktivnostjo.** Predpogoj za take aktivnosti pa je seveda zagotovljena osnovna infrastruktura.«

Ob zagotavljanju osnovne infrastrukture je Peter Tomšič omenil pripravo projekta občinskih obveznic, s katerimi želijo predvsem zagotoviti sredstva za telefonijo in komunalno infrastrukturo v občini. Projekt bo predvidoma izdelan v marcu, na podlagi kvalitetno izdelanih programov, pa se bodo potem odločali o emisiji obveznic.

V nadaljevanju se je naš sogovornik dotaknil tudi gospodarske politike slovenske vlade. Dejal je, da IS, prav tako kot vsi gospodarstveniki v občini, pogrešajo osnovna izhodišča, oziroma konsistenten gospodarski sistem.

»Vemo, da slovenska vlada to že dlje časa pripravlja v določni tajnosti, ker so to korenite spremembe. Razumljivo je tudi da so priprave dolgotrajnejše, saj si vlada na takih področjih ne sme privoščiti napak. Vendar sem kljub težavam, s katerimi se srečuje postojnsko gospodarstvo, optimist, prav zaradi potencialnih možnosti, ki jih daje zlasti turizem in pa zaradi naravnanosti naših podjetij na zahodna tržišča. Ob gospodarski samoosvojitvi Slovenije bo taka naravnanost sama po sebi umevna, saj se bo moralo slovensko gospodarstvo izvozno orientirati, kajti le tako si bo država lahko zagotovila devizne rezerve.

Ena osnovnih nalog državne uprave, tudi občinske, bo v prihodnje zmanjševanje obremenitev v gospodarstvu. Predvideno je bilo, da se bodo obremenitve znižale že z novo davčno zakonodajo, trenutno pa kaže, da so se celo nekoliko povečale.«

V vsakodnevnem življenju se nam pogosto zazdi, da nas mediji s političnimi problemi vsake vrste načrtno odvračajo od čedalje bolj zaostrene gospodarske situacije. Peter Tomšič je v zaključku našega pogovora spregovoril tudi o tem:

»Pri nas lahko včasih sproduciramo več politike, kot jo lahko prebavimo, čas in razmere pa zahtevajo, da se osredotočimo na gospodarska vprašanja. Ugotavljanje krivde sedaj nima nobenega pomena, potrebno je gledati naprej, saj si moramo čimprej zagotoviti normalno in dostojno življenje.

Menim, da bo treba v bodoče dati gospodarskim vprašanjem večji poudarek in jih obravnavati strokovno, saj so končno vse aktivnosti neke družbe odvisne od njene gospodarske uspešnosti.«

Nada Šabec

Tudi letos pustovanje v Postojni

Kot že vrsto let bo tudi letos Turistično društvo Postojna organiziralo pustno povorko po postojnskih ulicah. Svoj nastop je najavilo preko petnajst skupin odraslih in otroških mask. Pustno rajanje pa prirejajo tudi v podjetju HOT (hoteli – turizem) in sicer v Jamski restavraciji, motelu Proteus in Erazmovi kleti, v petek, soboto, nedeljo in na pustni torek.

Kljub nenehnim političnim in gospodarskim težavam, ki jih vsakodnevno občutimo, pa bo, vsaj tako kažejo prijave pri organizatorju, spet veselo v mestu pod Sovičem.

Po ulicah Postojne se bo v pustnem karnevalu zvrstila množica mask. Skupina odraslih iz Pivke obljublja, da se bo našemila sila aktualno in za oko privlačno. Z obredom stare kmečke ohceti z Zgornje Pivke se bodo predstavili Zagorčani. Alenčico in kralja Matjaža s svojim oprodami bodo pričarali predstavniki Konjeniškega kluba iz Postojne. »Ne za vojsko, več za kmetijstvo«, se nam bodo simbolično predstavili člani Gasilskega društva Postojna s tankom in plugom. Tank sodi na odpad, z denarjem pa pospešujmo kmetijstvo. Druga skupina istega društva pa naj bi predstavila Torbarje (ime za Postojnčane).

Škoromati – gostje in že prijatelji na postojnskem karnevalu, se bodo predstavili kot znanilci pomladi s šemskimi tradicionalnimi liki iz njihove bogate kulturne dediščine. Tudi mladi se bodo udeležili veselega sprevoda. Z osnovne šole Miroslava Vilharja se bodo predstavili na temo Vaščani na Postojnskem iz 19. stoletja, najbolj pogosti in tipični; osebe, ki so živele in delale na vasi na Postojnskem. Poudarek bo na etnografski vsebini, predstavljena bodo izvirna

orodja in drugi predmeti. Na vedno aktualno ekološko temo bodo zaigrali učenci OŠ Antona Globočnika, tudi iz Postojne, kot skupina zelenih žab iz postojnskih mlak. Iz OŠ Prestranek bodo predstavili Alternativno medicino kot odgovor Zdravstvenemu centru Postojna, ki je ukinil ambulanto v njihovem kraju. V pustni sprevod se bodo vključili tudi najmlajši iz postojnskega vrtca in pa gojenci Vzgojnega zavoda iz Planine.

Popestritev za vsako obiskovalčevo oko bodo dekleta – »Mažuretke« iz Logatca. Sprevodu bo takte udarjala Postojnska godba v kostumih – »Home made«. Seveda pa ne bi šlo brez zastavonoše na konju in tradicionalnega Martina Krpana s kobilico in kijem, iz Planine. Ko bi le pregnal jugo – Brdavsa!

Turistično društvo je ob sodelovanju s Postojnsko jamo in še z nekaterimi podjetji za najboljše in najlepše pripravilo bogate nagrade. Posebej pa je omembe vredna akcija – predstavitev pustnih običajev, kajti vse tri OŠ bodo obiskali predstavniki Škoromatov iz Podgrada in Cerkljanskih Laufarjev, ki bodo predstavili to narodno in kulturno dediščino.

Srečko Šajn

Prejeli smo

Izjava prireditvene poslovalnice BOSS d.o.o.

Glede na napade, ki sem jih v zadnjem času bil deležen na straneh časopisov, zlasti v NOČ-u (Marjan Geohelli) zaradi neuspele prireditve koncerta TEREZE KESOVIJE v Logatcu dne 19. 12. 1990 sem mnenja, da zaradi celovitega informiranja javnosti podam naslednjo izjavo

Z Terezo Kesovijo sem imel sklenjeno pogodbo o organizaciji treh koncertov in sicer 19., 20., in 21. 12. 1990. Zahtev Tereze Kesovije je bilo, da sem dolžan zagotoviti ozvočenje. Pravočasno sem se glede tega povezal z Prosenom Dušanom, ki mi je ozvočenje obljubil zagotoviti, to je sicer potrdil ustmeno vendar je glede na moje dosedanje sodelovanje z njim to docela ustrezalo. O sami ceni ter potrditvi dogovora sem mu dan pred koncertom poslal telegram, na katerega mi ni odgovoril ne tako ne drugače, menil pa sem, da velja že dogovorjena obveza. Dne 19. 12. sem ga za vsak primer ob 14. uri poklical po telefonu nakar mi je odvrnil, da ne pride. Poiskušal sem rešiti kar se je rešiti dalo, vendar brez uspeha poklical sem studio »D« iz Novega mesta, studio Podbevšek ter še privatnike, ki posredujejo primerno ozvočenje (iz Kranja, Ljubljane, Turjaka itd) vendar žal brez uspeha.

Vem, da bi se moral pred občinstvom, ki je čakalo na koncert pojaviti, obrazložiti vzroke, zaradi katerega je nastala znana polomija, vendar tega zaradi pritiskov, ki sem jih bil deležen preko dneva enostavno nisem zmogel.

S tem pojasnilom se ne opravičujem za napake, ki so bile storjene, želim le pojasniti splet okoliščin, ki so privedle do takega zaključka. Vsem, ki so bili s tem prizadeti se oproščam, ter sporočam, da bom vsem povrnil plačano vstopnino.

Prireditvena poslovalnica
BOSS d.o.o.
Ivan Vukelič

Pripomba uredništva: izjavo objavljamo v celoti in nelektorirano.

KRUH BOLJŠI OD KRUHA!

S kruhom so vse naše žalosti manjše; vrhniški peki si prizadevajo zadostiti potrebam in željam Notranjcev in ostalih kupcev!

Vrhniška pekarna spada med srednje velika tovrstna podjetja in je nastala leta 1974 z združitvijo več družbenih pekarij s področja Notranjske. Zaposluje 110 delavcev, katerih glavna dejavnost je proizvodnja kruha in peciva, uspešno se je razvilo slaščičarstvo, Pekarna pa ima tudi svoje prodajalne. **Direktor ANDREJ KOŠAK** nas je seznanil, da so izpostavljeni hudi konkurenci, saj se na tržišču pojavlja precej podobnih družbenih pekarn, vedno več pa je zasebnih pekov.

Moto vrhniške Pekarne je, da vsak mesec ustvari nov proizvod, želja pa, da bi kupci zahtevali in obenem dobili sveži kruh preko celega dneva. Čeprav delo poteka pretežno ponoči, ima Pekarna primerne pogoje, da uvede dopoldansko izmeno in na ta način ponudi tržišču dnevno sveže izdelke. Izbor le-teh je bogat in raznovrsten, saj obsega kar 25 vrst kruha in 25 vrst peciva. Trenutno je opaziti porast proizvodnje; večje je povpraševanje po kvalitetnih izdelkih za zahtevnejše kupce, čeprav so ti nekoliko dražji.

Oprema v vrhniški Pekarni je uvožena iz Italije in Nemčije, doba trajanja pa je okoli 10 let. Sodobne aparature, ki se pojavljajo v vseh fazah peke, so zaposlene takorekoč v celoti razbremenile težkega fizičnega dela. Dnevno peki spečejo okoli 10 ton kruha, po besedah direktorja ANDREJA KOŠAKA pa objekta ne bodo več širili. Odločili so se, da bodo investirali v manjše ulične pekarne, v sklopu katerih bodo tudi prodajalne, njihova proizvodna zmogljivost pa bo okoli dve toni kruha in peciva dnevno. Dve takšni pekarni bosta kmalu zaživeli, ena v Kopru in druga na Rakeku, celotna investicija pa je vredna približno dva milijona nemških mark.

Čeprav se Pekarna občasno srečuje s kadrovskimi problemi, ki so posledica ekstremne narave dela, je med peki visoko razvita pripadnost podjetju, kar je pogoj za ustrezno kakovost proizvodov, hkrati pa se je potrebno sproti prilagajati zahtevam in željam kupcev. Direktor vsako jutro obišče delovne obrate in izvrši kontrolne preglede posameznih artiklov. Kot je sam povedal, se včasih zgodi, da nekatere celo umakne iz prometa, če ugotovi, da bi lahko bili boljši. Dosledno zahteva, da se peki pri delu maksimalno angažirajo in da upoštevajo vsa predpisana določila. Med zaposlenimi ni konfliktov, čeprav se s plačami ne morejo ravno pohvaliti, niti ni nesreč pri delu. Nekateri delavci so izpostavljeni poklicnim okvaram hrbtenice, v ekspeditu pa so zaradi velikih temperaturnih sprememb in prepihov pogostejša prehladna obolenja. Skrb za zaposlene se nadaljuje tudi izven delovnega časa, saj imajo delavci organizirano rekreacijo, počitnikovanje, kulturne prireditve in podobno.

Za ljubitelje statistike je morda zanimiv podatek, da vrhniški peki za svojo letno proizvodnjo porabijo: okoli 2700 ton moke, 80 ton kvasa in 60 ton soli ter prav toliko sladkorja in maščob. Na dan denimo spečejo 1500 krofov, v predpustnem času pa se proizvodnja poveča na 15000 krofov dnevno.

Vrhniška Pekarna ima 180 dostavnih mest za svoje proizvode, v ta namen uporabljajo enajst dostavnih vozil, katerih vozniki začno z delom že zjutraj ob štirih, ko razvozijo proizvode pa poberejo še embalažo in ostanek kruha. Ostanke črnega kruha prodajo za živinsko krmo, bel kruh pa v Pekarni predelajo v drobtine.

Vrhniška Pekarna ima svoj slaščičarski obrat na Rakeku, kjer je zaposlenih 10 delavk. Proizvajajo samo peciva, odnosno slaščice. Edinstven v Jugoslaviji je tortni dekor, v zadnjem času pa se kupci veliko zanimajo za lično izdelane okraske in figurice iz marcipana. Delo slaščičark je popolnoma ročno in ne uporabljajo posebnih pripomočkov, ali avtomatov, kot bi kdo mislil. Zaposlene morajo biti zelo spretne in imeti morajo izostren čut in smisel za oblikovanje. Nepoznavalcu se zdi njihovo delo preprosto nemogoče, kajti proizvodi so zares umetniški.

Z namenom, da se izognejo administrativnemu manipuliranju pri plačevanju proizvodov in da bi denar čim hitreje prišel v hišo, je Pekarna začela uvajati svoje prodajalne, imajo pa tudi posebne potujoče prodajalne v specializiranih vozilih. Celotne predstavitve vseh vrst znanega vrhniškega kruha ne moremo opisati v celoti, morda je prav, če povemo, da so vse primerne tudi za zamrzovanje. Omenili bomo le dobri domači sadni kruh, ki je marsikomu manj poznan. Narejen je iz mešane bele in ržene moke, testu pa je dodano suho sadje: jabolčni krhlji, suhe fige, suhe slive, orehova jedrca in rozine. Kruh je zelo okusen in brez dodanih konzervansov.

Verjetno ni pretirana ugotovitev, da Notranjce povezuje tudi – kruh! Včasih ga radi poistovetimo s službo in takrat se bojimo zanj. Žal pa ga vse prevečkrat premalo spoštujemo, kajti najdemo ga tudi v smeteh, čeprav ga peki pečejo izključno za ljudi. In kdor kruh prezira, se mu lahko kmalu zgodi, da bo z mize pobiral drobtine. Časi so pač taki, da se bomo učili živeti, četudi imamo pridne peke. Sprijazniti se bo treba s tanjšim kosom kruha, ne s kruhom v smeteh!

Tekst: F. T.
Foto: Siniša Rančov

Kako nastane kruh? Peki se poslužujejo starejših, domačih receptur in izmenjujejo izkušnje s priznanimi domačimi pekarnami in podobnimi v razvitih deželah. Razvojni oddelek Žita, v sodelovanju s tehnologom Pekarne pripravi se potrebne sestavine, sledijo podrobnejše laboratorijske raziskave, makro preizkus in na koncu še analiza med kupci, neposredno v trgovinah. Od začetka do nastanka določene vrste kruha, preteče mesec dni strokovnega in zavzetega dela.

HOTEL MANTOVA

RESTAVRACIJA ODPRTA VSAK DAN OD 6. do 23. URE.
PONUDBA DOMAČE HRANE, PURANOVIH JEDI, RIBJIH JEDI, PIZZE...
VABIMO VAS NA PUSTNI PLES V SOBOTO 9. 2. ob 20. URI.
Za dobro razpoloženje bo poskrbel ansambel »PERFORMANCE«.

VABLJENI

Zahteve večje od štipendij!

Psihologinja Mirjam Mlekuž o nadarjenih dijakih in študentih; od njih zahtevamo več, kot jim nudimo!

Iz združenih sredstev za štipendiranje, je del le-teh namenjen štipendiranju nadarjenih dijakov in študentov. Na Vrhniki jih je 41, verjetno pa še kakšen več, ki se je omenjeni štipendiji iz takšnih ali drugačnih razlogov odpovedal. Koga prištevamo med nadarjene, smo vprašali **psihologinjo MIRJAM MLEKUŽ**; na vrhniškem zavodu za zaposlovanje se aktivno ukvarja s politiko štipendiranja.

Gre za osebnosti z izjemnimi intelektualnimi sposobnostmi, ki obenem dosegajo nadpovprečne rezultate pri učenju. Eden od kriterijev je tudi ta, da se udeležujejo tekmovanj na občinskem, regijskem in republiškem tekmovanju, kjer se kalijo in dokazujejo svoje znanje in sposobnosti. Predlog za dodelitev štipendije nadarjenim poda osnovna šola, srednja šola in v zadnjem času tudi fakulteta. Svet šole izpolni poseben formular, ki ga potem pregleda še posebna komisija na zavodu za zaposlovanje, ta pa sprejme tudi končno odločitev.

Višina štipendije je odvisna od števila točk, s katerimi je kandidat ocenjen. Najnižja štipendija znaša za dijaka 461,70 din, za študenta pa 688,50 din. K temu lahko prištejemo še dodatno stimulacijo, ki znaša za prav dober uspeh 211,60 din, za odličen uspeh pa 432,20 din ter del povrnjenih stroškov prevoza, za Vrhničane to pomeni 84,60 din.

Naslednji pogoj za pridobitev omenjene štipendije je, da starši v preteklem letu niso plačali davka na dohodek. Nekateri kandidati se po predhodno opravljenem razgovoru ponujeni štipendiji odpovedo, vsi prejemniki pa kasneje niso upravičeni do pritožb; te lahko vloži samo predlagatelj. Učni uspeh štipendistov se vseskozi spremlja, morebitno študijsko preusmeritev pa mora odobriti pristojna komisija. Kriteriji za pridobitev štipendije so zelo strogi, zato je marsikateri učenec zavrnjen. Nadarjeni učenci niso vselej talentirani za vsa področja; nekateri dosegajo nadpovprečne rezultate samo na enem. Vsled tega se uporablja določeno mero tolerantnosti. Kljub temu se zahteva od petega do osmega razreda osnovne šole odličen učni uspeh, v srednji šoli najmanj prav dober in na fakultetah povprečna ocena 8,5 in opravljanje izpitov v določenih rokih.

Vrhniškim talentom je na V. stopnji izobraževanja podeljenih 26 štipendij, na VII. stopnji pa 15. Struktura štipendistov je mešana: 20 fantov in 21 deklet. Vkolikor med študijem ne izpolnjujejo vseh predpisanih pogojev, se jim štipendija lahko prekine ali celo odvzame.

Končna ugotovitev je, da ni lahko postati nadarjen učenec, ko pa to kdorkoli že je, se od njega zahteva sorazmerno veliko, štipendija pa je nerazumljivo nizka. Boleče je tudi, da štipendija ni nikakršna garancija, da se bodo dijaki in študentje nekoč lahko zaposlili v domačem okolju. Navkljub težavam, s katerimi se ubada gospodarstvo, bi morali storiti več, da bi talent in znanje koristno uporabili. Omenimo še, da je bilo priglašenih 34 razpisov kadrovskih štipendij, s strani Kovinarske, Lika in SO Vrhnika, več pa jih v letu 1991 ne gre pričakovati. Tudi to je žal boleč pokazatelj, kaj se v resnici dogaja z našim gospodarstvom in kako nedorečena je prihodnost mladih.

F. T.

Blišč in beda soudeležbe!

Delavstvo kreditira lenuhe, devizni preprodajalci bogatijo, občinska vlada pa nemočna molči!

Tako kot nekoč prostovoljno udarniško delo, je danes postala moda finančna soudeležba krajanov pri izvedbi najrazličnejših projektov. Občani se soočajo z njo, kadar se asfaltirajo ulice, ureja javna razsvetljava, telefonija in še bi lahko naštevali. Spričo nestabilnega, oziroma umetno stabilnega dinarja in ker pač lipe še niso dobile pravega žegna, se vse stvari dosledno preračunavajo v nemške marke.

Na Vrhniki vse skupaj spominja na nevednega kmeta, ki je v ljubljanski Agrotehniki kupoval brane. Simpatična trgovka mu je le s težavo dopovedala, da se brane držijo za devize. Ko je razočaran odhajal, ga je pobarala, če ima kaj domačih jajčkov naprodaj, pa ji je vrli kmet zabrusil, da je jajčkov sicer veliko, a se držijo za – »tičija«. Le zakaj se danes »molze« ljudi, takoj ko se za to prikaže priložnost?!

Za primer naj navedemo, da mora gospodinjstvo v Gabrčah, ki je podpisalo pristopnico za izgradnjo asfalta in hkrati še naročilo na telefonski priključek, prispevati 5.500 DEM soudeležbe. Prispevek za asfalt bodo morali plačati v 8. dneh od zahteve gradbenega odbora, telefonske priključke pa v šestih mesečnih obrokih po 500 DEM in na koncu še čisto ceno telefonskega priključka, ki znaša 600 DEM. Če je prispevek za asfalt še nekako razumljiv in v mejah, je telefonski priključek balkanski primer kreditiranja pošte, kajti v Evropi se telefon plača, ko ga priključijo. Nekdo mora podpirati tudi zaspane medvedke na vrhniški pošti, ki so zadnja leta na področju telefonije naredili korak nazaj. Kako bodo delavske družine zbrale 500 DEM mesečno, ko pa jih nekateri niti ne zaslužijo, je problem njih samih.

Problemi pa se tukaj ne končajo. Še večji se pojavijo pri varčevanju za astronomske soudeležbe, kajti z dinarji si nihče ne more pomagati, banke deviz ne prodajajo več in občani so prisiljeni zateči se k črni borzi in švercerjem. Vrhniški črnoborzijanci si seveda zadovoljno manejo roke. Kdor želi trenutno kupiti 5.500 mark od uličnih preprodajalcev, jim po trenutnih gibanjih omogoči okoli 10.000 din čistega zaslužka – torej dve delavski plači. Taka je trenutna »šticunga«, ki pa se stalno spreminja, ve se v čigavo korist. Po približnih ocenah in glede na želje in potrebe ljudi, bodo Vrhničani letos primorani pustiti na »črnem trgu denarja« okoli 10 milijonov dinarjev, nedvomno pa bo ta številka še kaj večja.

V naši družbeni skupnosti si zagotovo želimo imeti tudi bogate, nedvomno pa ne na račun drugih. O tem bi morala razmišljati tudi vrhniška vlada in presekati gordijski vozel mahinacij, ki so se ohranile iz preteklosti. Nikomur podjetje ne da plače za eno leto vnaprej, zakaj bi bila izvzeta vrhniška pošta?! O tem bi morali resneje razmišljati, posebej še, ker odgovorni na PTT Ljubljana povsem drugače razmišljajo o telefoniji na Vrhniki, kot odgovorni na občinskem IS, ki so svoje poglede reprezentirali občanom. Hoteli ali ne – tukaj nekaj smrdi!

Dogaja se...

KS Vrhnika ima v letošnjem letu zelo ambiciozne delovne programe. Tako naj bi nekatera naselja letos dobila asfalt: Petkovškova in Notranjska cesta, Partizanski klanec in Gabrče. Odgovorni v KS zatrjujejo, da so programi uresničljivi in da bodo izpeljani, čeprav mora dokončno odločitev sprejeti občinska skupščina...

* * *

Pristojne inšpekcijske službe nameravajo ovaditi sodniku za prekrške štiri vrhniške kmete, ker so neupravičeno prodajali rodovitno barjansko prst in šoto. Zanimivo je, da so pred leti to isto prst strokovnjaki ocenjevali kot nerodovitno, občinski organi pa so prodajo zavestno dovoljevali in kmetom celo potrjevali formularje, da so oproščeni plačevanja prometnega davka...

* * *

Katoliški vrtec na Vrhniki bo malčkom omogočal, da bodo lahko molili, praznovali božič, uživali v pripravi skupnih jaslic, peli cerkvene pesmi, prisluhnili preprosti zgodbi iz svetega pisma in občudovali naravo, kot del Stvarnika. Ekonomski prispevek bo enak tistemu v državnem vrtcu, imeli pa bodo tudi veljaven program male šole...

* * *

Na KS Vrhnika bo v kratkem prišlo do kadrovskih sprememb, čeprav so predsedniki Vuga, Jerina in Mattias delali dokaj uspešno. Predlog kadrovske osvežitve pripravlja član občinskega IS, gospod *Suhadolc*, sicer zadolžen za delovanje in organiziranost KS v občini...

KDO, KAJ, ZAKAJ-RAZVOZLAJ

Če bi mi radi pomagali, potem vzemite v roke svinčnik in vlecite črte od številke 1 po vrsti do številke 43!

Nagrada je že znana: konec marca si boste lahko ogledali TISKARNO LJUDSKE PRAVICE. Izdelek pošljite na naslov: NOTRANJSKI ČASOPIS, p.p. 28, 61370 LOGATEC.

Bojana Pivk

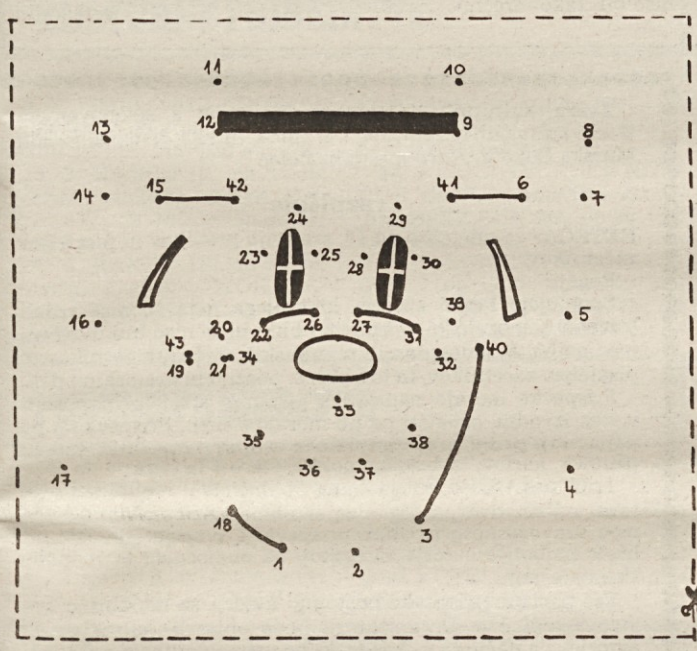

Spoznajmo se

V Idriji smo si pred kratkim lahko ogledali glasbeno igro o Kresničku, ki je izgubil svojo lučko. Zaigrali in zapeli so jo učenci Glasbene šole iz Idrije. Predstava je bila deležna dobrih kritik, zato sva se odločili, da obiščeva Kresnička. Pot naju je vodila v Godovič, kjer stanuje 10-letna Marija Terpin. Že pred vrati naju je pozdravila z velikimi, rjavimi, radovednimi očmi. Deklica je prijetna sogovornica, njeno zgovornost pa velikokrat popestri zvonek smeh.

Kako si izvedela, da je glavna vloga v tej glasbeni igri zaupana prav tebi?

Bilo je lani, ob koncu šolskega leta. Ko sem prišla domov iz šole, sem hotela s prijateljico skakati »lastiko«, vendar mi je mama rekla, da so klicali iz glasbene šole in da moram takoj tja. Tam me je čakala avdicija, na kateri so se odločili, da bom Kresniček prav jaz.

Najprej mi ni bilo všeč, malo sem se bala, toda kmalu je psotalo zabavno.

Koliko časa so trajale priprave?

Že med počitnicami me je sestrična Bojana učila peti, septembra pa smo pričeli s skupnimi vajami. Vaje smo imeli tudi po štirikrat na teden. Večkrat je bilo zelo naporno. Včasih sem bila že vsega sita. Pesmi so zelo lepe, vendar se mi zdi, da so nekatere malce pretežke.

Kako pa so te priprave vplivale na življenje doma, v šoli?

Ata se je jezil, ker me je moral pred glasbeno šolo včasih čakati tudi po eno uro, ker z vajami nismo pravočasno končali. Vendar sta bila z mamo vesela in ponosna, ko sta me videla peti na premieri. Ob vseh teh vajah sem v šoli malo popustila. (Mama nama je prišepnila, da so bile v redovalnici še zmeraj same petice in štirice). Tovarišica do zadnjega dne ni vedela, da nastopam. Predstavo si je seveda ogledala in naslednji dan sva morali s sošolko peti v razredu.

Kaj pa občutki ob prvem nastopu?

Na prvem nastopu sem se bala, vendar nisem imela velike treme. Ko sem začela peti, sem pozabila na strah in na množico ljudi v dvorani. Najlepše je bilo, ko smo plesali. Takrat mi ni bilo treba peti in med plesom sem si kar malo oddahnila.

Lahko bi rekli, da si bila po predstavi zvezda. Vse se je vrtelo okoli tebe. Ali je bilo kaj nevoščljivosti?

Po nastopih sem vedno dobila veliko bonbonov in mandarin, po prvem nastopu pa tudi lučko v obliki »Pink Panterja«. Sošolka mi je bila nevoščljiva in mi je očitala, da drugim nisem hotela ničesar dati. Bila sem žalostna, ker to ni bilo res. Sicer pa smo bili že med vajami vsi deležni lizik in bonbonov, po prvi predstavi pa smo bili povabljeni na večerjo.

Kolikokrat ste Kresnička do sedaj že uprizorili?

Štirikrat smo nastopali v Idriji in enkrat v Spodnji Idriji. Opereto so si lahko ogledali otroci iz vrtca, gimnazije, pa tudi za vse ostale je bila poleg premiere še ena predstava.

Šele ko smo se o Kresničku nehali pogovarjati, se je Marija sprostila. Hitela nama je pripovedovati, da se rada igra. Poleg igranja s punčko je njena najljubša igra to, da je pismonoša. Ko napiše pisma, jih nese mami, atu, pa še mucek Miki ga včasih dobi. Rada tudi veliko bere in vsaka knjiga se ji zdi prekratka. In če ne dela nič od vsega naštetega, potem gotovo sedi za klavirjem. Naj poveva še to, da ima dva brata, ki ji včasih rada ponagajata. Pa da ne pozabiva: potožila nama je, da pogreša stare prijateljice iz Idrije, kjer je včasih stanovala.

Torej deklice z Vojskarske! Čimprej se odpravite na izlet v Godovič in obiščite Kresnička, ki vas bo prav gotovo zelo vesel.

Elizabeta Erjavec
Katarina Velikonja

NOČ POP'S

NOČ POP'S ③

GLASUJEM ZA PESEM .....

Nagradno vprašanje: **kakšno je pravo ime ameriškega rock pevca PRINCE-a?** .....

.....

Moj naslov: .....

1. 1. BLAZE OF GLORY – JON BON JOVI
2. 2. I'M YOUR BABY TONIGHT – W. HOUSTON
5. 3. POT V RAJ – VLADO KRESLIN
3. 4. JUSTIFY MY LOVE – MADONNA
7. 5. ŠUM NA SRCU – ANDREJ ŠIFRER
4. 6. THE JOKER – S. MILER BAND
10. 7. ČIST NOR – SOKOLI
8. 8. ZA SVOBODO – PETER PAN
12. 9. I'LL BE YOUR BABY TONIGHT – UB 40 in ROBERT PALMER
11. 10. BELI PORSHE – CHRISTINE
6. 11. LOVE TAKES TIME – MARIA CAREY
13. 12. ICE ICE BABY – VANILIA ICE
N. 13. YUR'RE AMAZING – ROBERT PALMER

Redakcijo NOČa ste zasuli s nagradnimi kuponi, verjetno zaradi dveh kaset, ki jih je za nagrajenca posnel Braniselj Boris iz Cerknice. Novost na lestvici je pesem Roberta Palmerja, druge skladbe in izvajalci pa plezajo po lestvici gor in dol. Ta teden sem si ogledal koncert IGGY POP-a, ki je naredil dober žur v nabito polni veliki dvorani Hale Tivoli. Drugi koncert, legend rocka skupine DEEP PURPLE pa si nisem ogledal zaradi snežnega meteža na poti v Zagreb in nisem pravočasno prispel v Zagreb na koncert.

VAŠ NOČKO

Z DRŽAVNEGA PRVENSTVA V SMUČARSKEM TEKU ZA PIONIRSKE KATEGORIJE

Najmlajšim logaškim tekačem postajajo zmage »rutina«

Neprijeten mraz in veter v petek na Platku nista dajala slutiti bližine morja. Ekipa si je vseeno ogledala progo, trenerji pa smo se na sestanku, po žrebanju štartnih številk, dogovorili, da štart premaknemo na uro, ko mraz že nekoliko popusti. V soboto smo krenili iz hotela z dobršno mero samozavesti, pa tudi vreme se je nekoliko spametovalo. Trenerji smo si dali opraviti s kričanjem, mazanjem smuči in ostalimi pomembnimi opravili, tekmovalci pa so se ogrevali ter preganjali tremo. Davor je pogruntal izvirno metodo: če prideš na štartno mesto štiri sekunde pred štartom, ni časa za tremo! Med mazanjem smuči sva s trenerjem Pavlom tudi skočila na progo in dokazovala, da imava močna glasova. Medtem so se tekmovalci lotili proge. Naši zelo uspešno. Temu je seveda sledila večja količina pohval, čestitk, o poljubih pa morda kdaj drugič. Tanja in Vasja sta po stari navadi zmagala, Bojana je presenetila z drugim mestom, Marko prav tako, Uroš pa je poskrbel še za bronasti odtenek zmagoslavja. Ostali naši tekači so nastopili zelo borbeno in so brezkompromisno opravili s progo. Po Popoldanski razglasitvi rezultatov so marsikoga bolele roke. Mene prav gotovo.

V nedeljo se je prvenstvo nadaljevalo s tekmo štafet. Logačani smo nastopili le z eno štafeto v konkurenci, tri naše tekačice pa so za trening sodelovale še v dveh kombiniranih štafetah. Štafeta starejših pionirjev v postavi Uroš Eriksson, Davor Svan, Boštjan Mogren in Vasja Wasberg je izpolnila obljubo in zmagala z več kot dvema minutama prednosti. Za nagrado so fantje dobili porcijo palačink.

Pri dekletih sta Tanja in Bojana tekli skupaj z Rečankama. Seveda so zmagale, a žal izven konkurence. Majda pa je s tremi tekmovalkami iz Delnic prav tako izven konkurence osvojila drugo mesto. Marko in David sta tokrat uspešno debitirala kot navijača.

Kot pristranski opazovalec sem nad malimi tekači navdušen in mislim, da si zaslužijo še kaj več kot vsake kvatre na razprodaji kupljeno knjigo s posvetilom. Za spoznanje manj trhel kombi bi bil za začetek kar pravšnja rešitev.

Rezultati:
MPE: Majda Turk, 6. mesto
MPI: Marko Žibert, 2. mesto
SPE: Tanja Zelinc, 1. mesto Bojana Jerina, 2. mesto
SPI: Vasja Rupnik, 1. mesto
Uroš Godina, 3. mesto
Boštjan Gostiša, 6. mesto
Davor Jerin, 7. mesto
David Čuk, 17. mesto

Tekst in foto: RAFL

Trenutek po startu

PUST, PUST, VESELIH UST

Ne namesto vas, ampak za vas sem si ogledala pustno rajanje v Cerknici.

Vstopim v športno dvorano pri osnovni šoli v Cerknici. Zagledam velik oder okrašen z izvirno narejenimi maskami, katerih avtor je otroška domišljija. Okrog dvorane so stojnice založene z zelo raznovrstnimi artikli. Na prvi pogled nisem dobila občutka, da gre za pustni sejem, ampak za navaden kramarski sejem. Kljub temu lahko kupimo za naše malčke ljubka pustna oblačila, kar pa za maske ne morem trditi. Kupiti je moč samo gumijaste maske s svetlečimi očmi, ki predstavljajo groteskne obraze. Prav gotovo to niso maske za otroke, ki se za Pusta radi oblačijo v pravljične podobe. Vsaj enkrat v letu si želijo ustvariti svet, o katerem sanjajo. Vsaj enkrat si želijo svet, ki je samo njihov. Svet, v katerem se počutijo varne.

Zakaj vdiramo v ta otroški svet s popačenimi podobami, ki otroka strašijo in ga preganjajo?!

Pust je za staro in mlado, rajanje za vse generacije. Prireditveni prostor bi torej moral biti temu primerno organiziran.

Pa pustimo ob strani stojnice in si oglejmo kulturno-zabavni program, za katerega bi lahko rekli, da je letos izredno bogat. Seveda v tem programu kraljujejo nepogrešljive Coprnice s Slivnice. Coprnice se zapodijo po prireditvenem prostoru med maloštevilne obiskovalce. Nato pa se zberejo skupaj. Ko tako sestankujejo in modrujejo, pridejo do zaključka, da so lansko leto pregnale skoraj vse otroke in da kmalu ne bodo imele več dela. To pa je za Coprnice prava katastrofa.

Pridite v Cerknico in pomagajte Coprnicam ohraniti stare ljudske običaje in pregnati vsiljive podobe, ki terorizirajo našo domišljijo.

Tekst: MOJCA ŠEMROV

Kaj se mi pa ti smejiš? Ker še nimam maske? Ha, ha, ha... boš videl. Tudi jaz se našemim. Malo si bom ogledal stojnice. Prav gotovo se bo našlo tudi kaj zame.

Kaj naj si izberem? Klovn, strašilo, petelin, vitez... Že vem. Palček bom. Ravno prav sem velik, kajne. Mami, hitro me obleci, da zaplešem z mojimi prijatelji iz pravljičnega sveta. Da, to je pravi Pust.

Joj, mamiii!!! Kako grozne maske. Pa so mi rekli, da je Pust vesel. Mislil sem, da se za pusta našemimo v nekaj veselega, norčavega, da uresničimo svoje sanje. Ne, moje sanje že niso popačene maske, ki me strašijo.

JANEZ PRAPROTNIK

3. NADALJEVANJE

Spomini na Notranjsko

Nekaj dni za tem pa se je zgodilo še nekaj, kar bi skoraj zapečatilo usodo naše družine, kar bi me skoraj uvrstilo med vojne sirote. Spet ne vem za natančen datum, bili so pač zadnji dnevi vojne. Obglavljeni zmaj je samo še divje tulil ter sunkovito, nepredvidljivo in nevarno opletal s svojim repom, podobnim tistim modrim in rdečim puščicam na vojaških kartah, in tudi s tem povzročil še ogromno razdejanja, groze in smrti.

Dotaknilo se je tudi nas. Mislim, da je bil to dan, ko je Ljubljana proslavljala zmago. Zdi se mi, da vso vojno v naših Dolomitih ni bilo izstreljene toliko municije kot tisti dan. Pokalo je, kot bi se vnel pekel, in streli in eksplozije so odmevali po vsem grabnu, posebno po grebenih Grmade in Tošča od zgodnjega jutra do poznega popoldneva.

Proti večeru prejšnjega dne se je v našem grabnu pod Grmado nenadoma znašlo mnogo vojaštva. Črna vojska – posebno se namreč spominjam črnih uniform in črno zaraščenih obrazov – se je precej razpuščeno, neurejeno vlekla po grabnu navzgor. V glavnem se sploh niso zmenili za nas, ki smo radovedno in preplašeno gledali nanje skoz šipe zaprtih oken. Hiteli so po poti pod hišo in videti je bilo, da nimajo drugega cilja, kot čim prej priti na vrh, na Gonte, na sedlo med Grmado in Toščem, kjer je od nas najbližji in najnižji prehod na Gorenjsko. Dolge vrste ni hotelo biti konec. Vsi smo bili v hiši in smo s strahom in upanjem gledali na utrujeno, toda še vedno živahno, včasih pretrgano kolono vojakov. Vsa štiri leta nismo videli toliko vojske, sploh pa ne toliko različno opremljene in oblečene vojske. Vendar je dolgo dolgo vse hitelo samo mimo.

Pod noč pa se je ena od skupin nenadoma odločila, da ne gre več naprej. Namesto da bi pod našo hišo nadaljevali pot proti vrhu, kjer se je v svetlih skalah Grmade in v še vedno neozelenelem Tošču rdečila večerna zarja, so pod hišo zavili k nam, k našemu hlevu. Samodejno, kot da so prav tu načrtovali počitek že prvi dan vojne. Zavili so na naše dvorišče, zmetali kramo s sebe, si v tistem trenutku tudi že začeli znašati slamo, tisto malo sena, kolikor ga je bilo v tem letnem času še na hlevu in si postiljali povsod, koder so našli krpo praznega, suhega, pokritega prostora. Ne spominjam se, da bi kdo prišel tudi v hišo. Na hlevu, v šupi, kjer je bil velik kup suhega listja za steljo, pa je bilo vse živo, vse črno. Niso kazali nobene sovražnosti, zato smo se v mraku že opogumili in vsaj oče je zvečer zapustil hišo in šel v hlev k živini. Verjetno je šla v hlev tudi mama, saj je bil čas za molžo. Ko se je oče vrnil, nam je povedal, kaj je videl in zvedel in takrat vem, da sem si zapomnil vsaj tri ali štiri imena narodov, za katere dotlej nisem vedel: Čerkezi, Grki, Mongoli, Tatari... Vse to je bilo menda pomešano v tisti čudni, bežeči, zdaj pod streho našega hleva počivajoči vojski.

Zjutraj, ko smo otroci zlezli s svojih ležišč, s peči, izza zapečka, iz kamre, očeta ni bilo več doma. Mama je jokala in povedala, da »so ga vzeli«, da je moral z njimi, da jim bo kazal pot. Da so odrinili že zgodaj, še v temi. Res je bilo okrog hiše vse mirno. Nikogar nikjer. V zraku pa je viselo nekaj grozečega. Tišina je bila pretiha, da bi lahko obstala, mir preveč miren, da bi lahko preživel. Sedeli smo pri zajtrku in tiho, brez volje zajemali sok iz velike sklede sredi mize, ko je zaropotalo. Kot bi se razpočil pekel in vrgel vso svojo golazen na svet! Pokalo je in grmelo, drdralo in ropotalo in treskalo in se treslo, odmevalo in se odbijalo od bregov, tako da smo slišali vse dvojno. Šipe so žvenketale, zažvenketale so tudi naše žlice, ki smo jih spustili na mizo neoblizane in nič ne vem, kdo je dal kakšen ukaz – v tistem trenutku smo se znašli vsi na nasprotni strani veže v temni, vlažni kleti, kjer je bilo v eni pregraji še nekaj krompirja, v drugi kup repe za prašiče, takoj za vrati pa je stal velik zaboj za pepel. Mama ga je tu zbirala, da ga je, kadar je bilo treba, porabila na vrtu ali na njivi namesto gnojila. Nad pregrado s krompirjem je bil iz tramičev in desk zbit oder za jabolka, zdaj je bil maj in je bil oder že davno prazen. Če je bilo pri hiši še kakšno jabolko, ga je imela mama zakopanega na podstrešju v žitu. In na tem odru smo postlali starejšemu bratu, ki je ležal bolan že od takrat, ko so ga domobranci po štirinajstih dneh vrnili iz postojanke v Črnem vrhu, češ da si s takim šestnajstletnim in še bolnim domobrancem, katerega so tako ali tako vzeli na silo, res nimajo kaj pomagati.

Tista klet je imela v debelem zidu eno samo lino brez stekla, skozi katero je prihajalo le za ščepec svetlobe. To ni bilo okno, ampak zračnik in še tega smo v hudih zimah zabasali s cunjami, da tudi najhujši mraz ni mogel v prostor. Tudi zdaj smo tisto luknjo zatlačili s cunjami, napravili tako popolno temo, hkrati pa kolikor moč zadušili hrumenje spopada, ki je udiralo celo sem, v skoraj povsem v zemljo vkopano klet. Potem smo prižgali svečo. Morda je bila petrolejka, toda v mojem spominu plapola sveča, ker se do danes ne morem znebiti občutka, da sem takrat trepetal in jokal in molil ob mrtvaškem odru svojega brata. Hvala bogu, da ni vse res, česar je človeka v mladosti strah. Ta brat je še danes živ in bo še dolgo.

Tako smo preždeli v tej kleti, na ilovnatih tleh, čepe in sede, naslanjajoč se na grobo ometane mokre zidove, ves dan, vse do noči. Molili smo in jokali. Le kdaj pa kdaj je kdo odškrtnil vrata in skočil skozi vežo in kuhinjo do stranišča. Takrat so v klet spet buhnili odmevi eksplozij in zaregljali rafali strojnic.

Kakor je mineval dan, tako je ponehavala srditost spopada in noč je prinesla mir. Postajali smo živahnejši in pogumnejši, preselili smo se spet v hišo in vzeli s seboj tudi bolnega brata. Toda večerja nam ni dišala, čeprav niti zajtrka nismo pojedli do konca in na kosilo sploh ni nihče pomislil. Očeta ni bilo med nami. Po takšnem dnevu smo se upravičeno bali, da ga ne bomo več videli.

Toda zjutraj je bil doma. Vrnil se je ob enih po polnoči in nas, otroke, ki smo po prestanem dnevu vendarle pospali okrog peči, ni hotel buditi. Je bilo jutro toliko srečnejše.

Ni dosti govoril. Vendar smo zvlekli iz njega, da se je čez dan pač prebijal z drugimi proti Tošču, kjer so jih pod slemenom ustavili partizani. V tistem divjanju orožja niti pomisliti ni upal na to, da bi ušel. Pod večer so se nekako prebili čez sleme in sredi noči, ko se je raztepena vojska nekako zbrala in potem na vso moč hitela kar počez skoz gozdove v dolino Hrastnice in naprej proti Škofji Loki, se mu je posrečilo pritajiti se za debelo bukev in počakati, da je drhal odlomastila mimo. Potem, ko je noč okrog in okrog njega postala tiha, gluha in gosta, ko ni bilo ne za njim ne pred njim zaznati nobenega odjeka vojske več, potem se je previdno, tipaje skozi izmučeno dolomitsko noč, vrnil proti domu. To je bil zadnji dan vojne in najbrž za vse nas najhujši.

Naslednji dan je oče nič kaj dobre volje ugotovil, da so mu soldatje prejšnjo noč popili dvajsetlitrski balon žganja, katerega je imel zakopanega pod listjem v šupi. Niti prazne steklenice nismo nikjer našli. To pa je bilo tudi vse, kar je v tistih letih vojne katerakoli vojska brez očetovega dovoljenja odnesla izpod naše strehe. Sosedje niso bili tako »srečni«.

(se nadaljuje)

PREŠERNOV DAN 1991

Sinoči, v petek, 8. februarja, je bila v salonu pohištva BREST občinska proslava Kulturnega praznika. Objavljamo nekaj odlomkov iz slavnostnega govora Janeza Praprotnika.

V takšnem ozračju, kot ga dihamo zadnje čase, gre lepa beseda težko iz ust. Vse pametno, smo včasih rekli, prihaja iz modre glave, vse dobro in lepo iz srca; danes pa živimo iz jeter in iz žolča, od koder naj bi potekalo brezumje, jeza in srd, sovraštvo in zavist, maščevanje in pohlep. To pa niso vrednote, ki bi pritikale današnjemu dnevu, pa tudi ne našemu narodu, ki si je izbral ta žalostni dan za svoj praznik.

Vendar vse kaže, da se Slovenci tudi s tem praznikom gremo svojevrstno hinavščino. Na slavnostnih večerih s podelitvijo Prešernovih nagrad je tudi prejšnja oblast že kar dosti let nazaj dopuščala povedati marsikatero resnico, ki je smela z odra in v časopise in v eter samo 8. februarja. Okrancljana z zmeraj drugačno različico in drugače povedano Zdravljico ter s slavnostnim koncertom, ta resnica ni bila več tako boleča in nevarna, še posebno ne, ker je za osmim februarjem vselej prišel deveti in nato deseti in je bil kulturni praznik pač samo epizoda, privzdignjen večer v Cankarjevem domu, sorazmerno redka priložnost, ko so nekatere ljubljanske dame lahko na živih podstavkih razstavile svoje večerne toalete. Kultura je pa životarila dalje, kakor je pač mogla in smela, do naslednjega osmega februarja. Tudi danes ni drugače. Polna usta so nas poti v Evropo. Ta pot v Evropo je postala naša ideologija, naš refren k vsaki pesmici, pa če gre zraven ali ne. Čeprav natančno vemo, da je ta Evropa mimo nekaterih visokih dosežkov še zmeraj Evropa, o kateri je pel Prešeren v Slovesu od mladosti:

Sem videl, da svoj čoln po sapi sreče
komur sovražna je, zastonj obrača,
kak veter nje nasproti temu vleče,
kogar v zibeli vid'la je berača,
da le petica da ime sloveče,
da človek toliko velja, kar plača...

Če so nižji davki na viski in na zlato in na krzno, na dragulje in drugo pavje perje Evropa, in če so hkrati višji davki na otroške srajčke Evropa, če so Evropa dražje knjige in časopisi, če je Evropa lahkotno odpuščanje delavcev in vrtoglavo bogatenje že bogatih, če je Evropa tudi naveza ministra za kulturo s policaji, potem se zahvaljujem tudi za to novo ideologijo vnaprej, tako kot sem se zahvalil za prejšnjo za nazaj.

Ni treba znati francosko, da bi si ustvarili življenje, kakršnega pošten človek s poštenimi nameni razume pod tako opevanim pojmom Evropa. Dovolj je že razumeti Trubarja in Vodnika in Prešerna in Levstika in Cankarja in Prežiha in Kosmača in našega Udoviča, pa bi na njih idejah sestavili domovino, kakršne zlepa ni na svetu. In bi bila ta domovina naša – slovenska, ne ruska, ne balkanska, pa tudi ne na vso silo evropejska.

MLADINA šteje dneve nove oblasti, jih bom še jaz. Kolikor dni je že preteklo in kolikor vznesenih besedi je bilo že raztresenih po mili domovini in okrog nje, še zmeraj smo tisti narod v tej opevani Evropi, ki v šoli najmanj časa odmerimo svojemu jeziku. Ta vlada za odpravo te sramote ni naredila še ničesar in zato ni vredna, da bi jo nocoj, ko prvič pod njeno oblastjo praznujemo svoj najbolj slovenski praznik, kakorkoli pohvalili. In učiteljem, ki so, to boste menda že priznali, vendarle nosilci osnovne narodove kulture, se je v tridesetem letu službovanja zgodilo lani novembra prvič, letos januarja pa drugič, da nam je občinska oblast ne le realno, tudi nominalno znižala plače. Kakšna skrb za kulturo!

Že začel sem z mislijo, da v takem zraku, kot ga dihamo, gre lepa beseda nerada iz ust. In ni šla. Ker ni razloga zanjo.

Cankar je nekoč zapisal: »Slikal sem noč, da bi oko tem silneje zahrepenelo po čisti luči.«

Tudi moj namen je bil tak. Kdor je hotel, je razumel. Kadar se kultura v vsem spajdaši s politiko, ni več kultura. Moj namen pa je bil tokrat, ker gre za kulturo, govoriti v prid kulturi.

Zveza kulturnih organizacij Slovenije s sodelovanjem Zveze kulturnih organizacij Cerknica, Ilirska Bistrica, Kranj, Murska Sobota, Novo mesto in Žalec

razpisuje

NETEČAJ za udeležbo na 19. srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov.

Pogoji:

Sodelujejo lahko avtorji, ki svojega dela še niso izdali (razen v samozaložbi) v knjižni obliki in še niso bili uvrščeni med najboljše v dosedanjih republiških srečanjih pesnikov in pisateljev začetnikov, in to s prozo, poezijo in dramskimi deli.

Prispevke morajo napisati s pisalnim strojem in poslati v treh izvodih, označiti pa jih morajo s šifro. Prispevkom pa naj avtorji priložijo še zapečateno ovojnico s podatki: ime in priimek, naslov, izobrazba, poklic, starost in šifra.

Tričlanske žirije (enega člana bo imenoval republiški literarni odbor, dva pa organizator območnega srečanja) bodo med pravočasno prispelimi prispevki s svojega območja izbrale najboljše avtorje za nastop na območnem in republiškem srečanju.

Vse poslane prispevke odstopijo avtorji za morebitno objavo brezplačno. Organizatorji bodo objavili dela izbranih avtorjev na način in v obsegu, ki bo ustrezal njihovim finančnim možnostim. Rokopisov ne vračamo.

Prispevke je treba poslati do **15. marca 1991** na naslov: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Kidričeva 5, 61000 Ljubljana (za 19. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov).

Območna srečanja bodo potekala od aprila do maja 1991 in sicer: za SV Slovenijo v Murski Soboti, za Koroško, Zasavje in celjsko regijo v Žalcu, za Ljubljano in okolico v Cerknici, za Dolenjsko v Novem mestu, za Gorenjsko v Kamniku in za Primorsko v Idriji.

Dodatne inrformacije dobite po telefonu: (061) 211-828, int. 44 (D. Breskvar) (Lj.) ali v Cerknici, Zveza kulturnih organizacij, tel.: 791-978 (M. Nelc-Kočevar).

PREVEDEL IN PRIPRAVIL: MATJAŽ MIŠIČ

PODLISTEK – 3. NADALJEVANJE

Irene Winner: SLOVENSKA VAS – ŽEROVNICA 1971

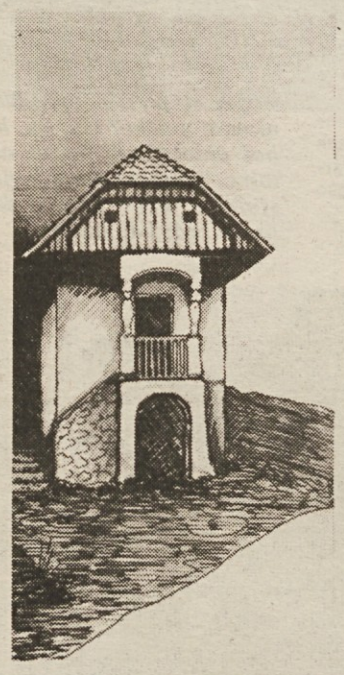

Najstarejši odlomki cerkvenih zapisov za Žerovnico datirajo v leto 1618. Starejši so bili bodisi uničeni ali pa so se izgubili. Prvi popolni zapisi so se ohranili za leto 1780, ko je vas štela 58 domačij. Vsaka je imela svoje hišno ime (nomen vulgaris), ki je po večini izhajalo iz imena prvega lastnika, čeprav so ga v nekaterih primerih kasneje spremenili. Vaščani verjamejo, da je bila Žerovnica naseljena že pred stoletji. Po legendi naj bi se tu najprej naselilo 12 svobodnih slovenskih družin, katere naj bi obdelovale zemljo, dokler jih ni pojarmil šteberški graščak. Pripovedke o tedanjih časih opisujejo turške vpade ter življenje pod vladavino Šteberčanov, v katerih okoliš je spadala Žerovnica. Osrednja zgodba opisuje nastanek jezera, ki sovpada z vladavino grofa Šteberškega.

Turški vpadi, čeprav kratkotrajni, so bili za to področje precej značilni. Ustno izročilo pravi, da je neka modra starka rešila Žerovnico pred Turki. Ta dogodek nam je izpričal starejši vaščan, bivši godec na svatbah.

»Pravijo, da so v starih časih Turki prišli do Žerovnice. Domačini so zbežali skupaj s svojo živino, le v neki hiši je ostala starka. Pristavila je lonec in vanj zmetala vse smrdeče stvari, kosti, gnoj itd. Ljudje so povedali, da je smrdelo pol ure hoda daleč, zato Turki niso prišli v vas, marveč so odšli in požgali naslednjo vas. Tako je bila Žerovnica rešena.«

Grof Šteberški je pomemben junak v vrsti zgodb. Njegov grad je stal na vrhu hriba nasproti Žerovnice in je moral biti občudovanja vredna točka, dokler ga ni uničil sosednji graščak leta 1492. Danes so od njega ostale le še ruševine. Po ljudski pripovedki pripisujejo nastanek jezera mlademu princu Šteberškemu, ki je živel v starodavnem gradu. V tistem času je bila površina, ki je sedaj zalita z vodo, šotovinasta, posejana s hrasti in drugimi drevesi. Najbolj pogosta verzija, ki jo slišimo dnes, je ta, da pripovedovalec pripoveduje zgodbo, ki mu jo je povedal prijatelj, ko se s čolnom peljali po jezeru.

Ko sem bil mlad, smo se velikokrat vozili po jezeru s čolnom, sicer pa se je skoraj vsak vaščan vsaj enkrat v življenju peljal z njim. Ko smo tako sedeli v čolnu in se pogovarjali o vseh mgočih stvareh, je spregovoril majhen grbast mož, ki je bil tesar: »To ni nič. Jaz vem kako je nastalo to jezero.« »Potem nam povej,« sem odgovoril. In začel je pripovedovati: »Tam, kjer je sedaj Karlovica, je nekoč stal grad.

Košček zidu je še vedno ohranjen, medtem ko je v Šteberku ohranjena še večina obzidja (Šteberk in Karlovica sta na nasprotni strani sedanjega jezera). Ko je bil mladi princ Šteberški gospodar gradu, je dvoril princesi iz Karlovice, toda njen oče mu je ni hotel dati za ženo. Mlademu princu je dejal: 'Imel jo boš, če prideš ponjo s čolnom.' Mladi princ je zaslutil, da se bo zgodilo nekaj strašnega.

Ko je jezdil domov na svojem belem konju, se je pred njim pojavil mož in mu dejal: 'Zakaj si tako zamišljaš in žalosten?' 'Kako naj ne bom,' je odgovoril princ. 'Rad bi poročil dekle, vendar mi jo njen oče dá le pod pogojem, da pridem ponjo s čolnom. Kako naj to storim?' In mož mu je odgovoril: 'Povedal ti bom kako. Pokrij požiralnik z mrežo, napravi trdne železne mreže in jih zasuj z blatom. Ko bo začelo deževati, bo voda napolnila jezero.' Tako je tudi naredil in ko je začelo deževati, se je jezero napolnilo. Nato je naredil velik čoln in se odpravil na drugo stran. Oče princese ni bil navdušen, vendar obljube ni smel prelomiti. Princ je vsak večer hodil na obisk in princesa je kot dogovorjeni znak postavila na okno svetilko, da se v temi ne bi izgubil. Toda v očetovo zadovoljstvo so od vsepovsod prihajali snubci prosit za princesino roko. Le-ta je odgovorila očetu: 'Imam svojega fanta, ki me vsak večer obišče. Na okno postavim svetilko, da se s čolnom ne izgubi v temi.' Toda oče se je povezal z enim izmed snubcev oziroma podkupil eno izmed dekel, da je odnesla svetilko do požiralnika Karlovice. Princ Šteberški je sledil luči in prišel do Karlovice, kjer ga je pogoltnila voda. Princesa je čakala nanj in se spraševala, zakaj ga ni. Pogledala je na okensko polico in videla, da je svetilka izginila. Odšla je okrog gradu in pri Karlovici opazila svetilko, ki je gorela, čeprav se je že zdanilo. Nato je uzrla znan čoln, ki je ležal prevrnjen na bok. 'Nekdo je namenoma postavil svetilko sem,' so bile njene zadnje besede. Hip zatem se je še sama vrgla v vodo. Tako je nastalo jezero. Nihče ni mogel znova odpreti požiralnika in tako se je jezero ohranilo vse do današnjih dni.«

Druge zgodbe opisujejo samovoljno vladanje grofa. Ljudje so lahko lovili ribe le, ko je zazvonil zvon v Cerknici. Če so jih lovili prej, kot jim je dovolil grof, je celoten ulov pripadal gradu. Naslednja zgodba smeši grofico. Takrat je bila tlaka še obvezna, zato so morali vsi kmetje iti na košnjo. Tudi grofica je prišla tja na kratek sprehod. S seboj je imela parazol in je opazovala kmete kako kosijo. Ko so se ustavili, da bi nabrusili kose, jim je dejala: »Niks figl-fagl, durh mahaj.« Košnja s skrhanimi kosami je napredovala tako počasi, da jim je grofica naposled le dovolila, da so nabrusili kose.

V zgodbah se pojavljajo tudi čarovnice. Tako ena izmed njih opisuje požig vasi z namenom, da bi se znebili neke ženske, za katero so menili, da je čarovnica. Tudi Valvasor je okrog leta 1686 označil Slivnico kot eno izmed zbirališč čarovnic.

V času grofa Šteberškega so čarovnice mučili; vislice so bile vseskozi zasedene in kmetje pretepeni, kar dokazujejo tudi odlomki iz pripovedovanja starejše vaščanke.

(se nadaljuje)

NOČ IN DAN V...

Tudi danes vas v naši rubriki »Noč in dan v CERKNICI, IDRIJI, ILIRSKI BISTRICI, LOGATCU, POSTOJNI in na VRHNIKI« seznanjamo z dežurstvi v ZDRAVSTVENIH DOMOVIH, VETERINARSKIH AMBULANTAH...

Obveščamo vas o kulturnih prireditvah, o pustovanju in še o marsičem drugem. Če želite našo rubriko dopolniti nas lahko pokličete na telefonsko številko (061) 741-414, vsak dan, razen sobote in nedelje od 8. do 10. ali pa nam pišite na naslov uredništva: NOTRANJSKI ČASOPIS, Logataec, p.p. 28.

Bojana Pivk

POSTOJNI

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA

NZD – ZDRAVSTVO POSTOJNA

Dežurni zdravnik je na voljo vsak dan od 20. do 7. ure zjutraj naslednjega dne.

Ob sobotah se začne dežurstvo ob 14. uri in traja do ponedeljka do 7. ure. Informacije o dežurnem zdravniku dobite na tel. št. (067) 22-401.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

Veterinarska ambulanta, tel. 22-171.

Opravlja redno veterinarsko službo vsak dan od 7. do 14. ure.

V času od 11. 2. do 17. 2. je dežurni veterinar Stane PENKO, Tržaška 37, Postojna, tel. (057) 21-139.

KULTURNE PRIREDITVE

FILMSKO GLEDALIŠČE

9. 2. OTOK ZAKLADOV, ob 17.30, ameriški erotski. RAMBO III, ob 20. uri, ameriški akcijski.

10. 2. RAMBO III. ob 15.30, ameriški akcijski. OTOK ZAKLADOV, ob 18. uri, ameriški erotski.

11. 2. RAMBO III, ob 17.30, ameriški akcijski. OTOK ZAKLADOV, ob 20. uri, ameriški erotski.

13. 2. BREZ IZHODA, ob 17.30, ameriški triller. HOLLYVUDSKE NORČIJE, ob 20. uri, ameriška komedija.

14. 2. HOLLYVUDSKE NORČIJE, ob 17.30, ameriška komedija. BREZ IZHODA, ob 20. uri, ameriški triller.

16. 2. BOLNICA FRANKENSTEIN, ob 17.30, ameriška komedija. POHOTNI BRATJE, ob 20. uri, ameriški erotski.

PUSTNE PRIREDITVE

9. 2. bo ob 16. uri v CENTRU USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA v okviru plesne šole URŠKE, pustni ples.

11. 2. si med 8. in 12. uro lahko v OŠ »MIROSLAV VILHAR« ogledate prikaz RAZVOJA SLOVENSKIH MASK.

12. 2. pa se lahko udeležite SPREVODA po ulicah POSTOJNE. Dobimo se ob 15. uri pred MOTELOM. Najboljše maske bodo nagrajene.

KNJIŽNICE

KNJIŽNICA BENA ZUPANČIČA POSTOJNA

– Izposoja knjige vsak dan, razen sobote, od 7.30 do 18.30.

Čitalnica je odprta vsak dan, razen sobote, od 11. do 17. ure.

PODRUŽNICA PIVKA

Ponedeljek, sreda, petek, od 11.30 do 19. ure.

Torek, četrtek od 7. do 15. ure.

PODRUŽNICA PRESTRANEK

Ob ponedeljekih od 15. do 17. ure.

POTUJOČA KNJIŽNICA

PONEDELJEK

Bukovje od 14.10. do 15.10.
Predjama od 15.20 do 16.20
Gorenje od 16.30 do 17.30.
Zagon od 18.00 do 18.50.

TOREK

Belsko od 12.50 do 13.50
Studeno od 14.10 do 15.10
Strmica od 15.20 do 16.20
Planina od 17.00 do 18.00
Planina od 18.05 do 18.30

SREDA

Razdrto od 12.50 do 13.50
Brezje od 14.05 do 14.20
V. Ubeljsko od 14.25 do 15.00
M. Ubeljsko od 15.05 do 15.30
Strane od 15.40 do 16.30
V. Breda od 16.45 do 17.15
Sajevče od 17.25 do 17.55
Hruševje od 18.00 do 18.20

ČETRTEK

Goriče od 12.50 do 13.50
Landol od 14.00 do 14.30
Landol od 14.30 do 15.10
Šmihel od 15.20 do 16.20
Studenec od 16.40 do 17.40
Hrenovice od 17.50 do 18.50

PETEK

Hrašče od 12.50 do 13.50
Hruševje od 14.10 do 15.10
Orehek od 15.20 do 16.20
Goriče od 15.30 do 17.00
KZ Hrašče od 17.10 do 17.30
Mali otok od 17.40 do 18.15.

NA VRHNIKI

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA

NZD TOZD ZDRAVSTVO VRHNIKA

Nega bolnikov na domu vsak dan, dežurni zdravnik tel. 751-141.

V izjemnih primerih lahko kličete PM Vrhnika, tel. 751-122.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

Uradne ure od 7.00 do 8.30

Od 8.30 do 15. ure kličite na tel. 218-789 ali 218-911, od 15. do 7. ure naslednjega dne skrbi za naročila dežurnemu veterinarju Varnost Ljubljana, tel. 268-543. Veterinarskega higienika kličite na tel. 752-765.

9.–10. 2. dipl. vet. Ivan Kobal, Titova 7, Logatec, tel. 741-234, UKV 35

11.–16. 2. dipl. vet. Andrej Brus, Hotedršica n.h., tel. 769-100, UKV 44.

KNJIŽNICE

CANKARJEVA KNJIŽNICA NA VRHNIKI

Od ponedeljka do petka odprta od 9. do 19. ure.

V soboto odprta od 8. do 12. ure.

KULTURNE PRIREDITVE

11. 2. bo ob 19. uri v Mali dvorani Cankarjevega doma koncert duhovne glasbene skupine »ADVENT«. Skupino vodi Renata Bauer.

13. 2. bo v Cankarjevem domu ob 19. uri predstavitev alpinističnih dosežkov, predstavitev bo vodil Tomo Česen.

VERSKA OBVESTILA

13. 2. PEPELNICA – začetek 40-dnevnega posta in priprave na veliko noč. Sv. maša ob 7.30 in 18. uri, obakrat bo med mašo pepelenje. Na pepelnico je ves dan strogi post, kar pomeni, da se moramo zadržati mesa in da se smemo samo enkrat na dan do sitega najesti.

PRIPRAVA NA KRŠČANSKI ZAKON

Predavanja bodo 16. 2. ob 19. uri na Vrhniki v župnijski dvorani.

13. 2. bo ob 19. uri predavanje z naslovom ZAKAJ BOG TRPI, predavatelj prof. dr. Anton Strle.

BORZA DELA

Število nezaposlenih: 365

Razpis prostih del in nalog: ŽITO PEKARNA D.O.O. VRHNIKA, Idrijska cesta išče delavca za ENOSTAVNA PEKARSKA DELA.

Dan razpisa: 2. 2. 91

Rok prijave: 8 dni.

CERKNICI

ZDRAVNŠKA DEŽURSTVA

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA NZD – SPLOŠNA AMBULANTA

dela vsak dan do 20. ure.

Redno dežurstvo ob koncu tedna je od sobote od 18. ure do ponedeljka do 6.30. Tel.: 791-013.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

VETERINARSKA AMBULANTA, tel. 791-384.

Opravlja redno veterinarsko službo vsak dan od 7. ure do 8.30.

KULTURNE PRIREDITVE

V salonu pohištva Brest v Cerknici bo do 13. 2. 91 odprta razstava slikarke Slavke Čufer-Sark. Tematika: Nasprotja, Seansa, Vsakdanjost.

15. 2. se lahko ob 19. uri udeležite predavanja V DVORANI POD BANKO. S pomočjo diapozitivov vas bo PETER ŽNIDARŠIČ popeljal na KITAJSKO.

PUSTOVANJA

19. 2. bo ob 14. uri po ulicah Cerknice krenil KARNEVAL BUTALSKEGA POMLADKA, ki se bo zaokrožil v prisrčen kulturno-zabavni živ-žav v športni dvorani. Pustno vrvenje bo obogateno s plesi v maskah in z lepimi nagradami za najboljšo masko, tako v nedeljo, ponedeljek kot tudi v torek.

13. 2. pa bo žalostni pustov pogreb.

KNJIŽNICE

KNJIŽNICA JOŽETA UDOVIČA CERKNICA, tel.: 791-078

Ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 18. ure.
Sreda od 7. do 15. ure.

ENOTA STARI TRG

Ponedeljek od 14. do 18. ure.
Sreda od 13. do 15. ure.

ENOTA NOVA VAS

četrtek od 14. do 16. ure.

ENOTA ŽILCE

Nedelja od 9. do 11. ure.

ILIRSKI BISTRICI

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA

NZD – ZDRAVSTVO ILIRSKA BISTRICA

Dežurni zdravnik je na voljo vsak dan od 20. do 6.30 naslednjega dne. Ob nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure zjutraj do 7. ure naslednjega dne. Dežurnega zdravnika pokličite po telefonu (067) 81-475.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

dela štiriindvajset ur dnevno, na tel. št. (067) 81-010 vam bodo povedali naslov dežurnega veterinarja.

PUSTNE PRIREDITVE

Vabimo vas na PUSTNI KARNEVAL, ki bo 9. 2. v starem delu mesta NA TRGU ob 15. uri.

IDRIJI

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA

NZD – ZDRAVSTVO IDRIJA

Dežurstvo v splošni ambulanti, tel. 71-912 – dežurni zdravnik:

9. in 10. 2. dr. Nada Likar,
11. 2. dr. Janez Podobnik,
12. 2. dr. Ana-Marija Novak-Knap,
13. 2. dr. Uroš Cergol,
14. 2. dr. Silvij Straus,
15. 2. dr. Majda Troha,
16. 2. dr. Bojan Pelhan.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

VETERINARSKA AMBULANTA, tel. 71-303

9. in 10. 2. mag. Milan Božič, Idrija, Sp. Idrija, tel. 75-302.

11. in 12. 2. dr. Bogo Fatur, Idrija, Študentovska 20, tel. 72-715.

13. in 14. 2. vet. Matjaž Verdnik, Idrija, Gorska pot 26, tel. 71-669.

15. in 16. 2. mag. Stanko Vončina, Idrija, Sp. Idrija, tel. 72-715.

KULTURNE PRIREDITVE

FILMSKO GLEDALIŠČE

9. 2. POVRATEK V BODOČNOST, ob 18. uri, ameriški fantastični. MUHA II, ob 20. uri, ameriška grozljivka.

10. 2. POVRATEK V BODOČNOST, ob 19. uri, ameriški fantastični.

12. 2. MORJE LJUBEZNI, ob 19. uri, ameriški triller.

13. 2. MORJE LJUBEZNI, ob 19. uri, ameriški triller.

15. 2. ZAJEC ROGERS, ob 18. uri, ameriška risanka. HRIB SMRTI, ob 20. uri, ameriški vojni.

16. 2. HRIB SMRTI, ob 18. uri, ameriški vojni. VKLJUČUJEMO SE V PROGRAM, ob 20. uri, ameriška komedija.

KNJIŽNICE

MESTNA KNJIŽNICA IN ČITALNICA V IDRIJI

Izposoja knjig in video kaset ponedeljek, sreda in petek od 11. do 19. ure, v torek in četrtek od 7. do 14. ure, v soboto in dan pred praznikom od 7. do 12. ure.

KNJIŽNICA V SPODNJI IDRIJI

Odprta v ponedeljek, torek in sredo od 11. do 19. ure.

KNJIŽNICA V CERKNEM

Odprta je vsak dan, razen ponedeljka in sobote od 11. do 19. ure.

BORZA DELA

Število nezaposlenih: 317

Razpis prostih del in nalog: LESNA INDUSTRIJA IDRIJA išče samostojnega komercialista (pravnika).

Dan razpisa: 26. 1. 91

Rok prijave: 15 dni.

OŠ »VOJKOVE BRIGADE« SPODNJA IDRIJA, Sp. Idrija razpisuje prosto delovno mesto SNAŽILKE.

Dan razpisa: 2. 2. 91

Rok prijave: 8 dni.

RADIO CERKNO

Radio Cerkno, oddaja na UKV mreži za Idrijo in okolico na 97,2 MHz, za Spodnjo Idrijo in okolico na 99,5 MHz, za Cerkno in okolico pa na 90,9 in 87,7 MHz ter na srednjem valu na frekvenci 594 KHz.

Spored: V sredo, četrtek in petek od 16. do 19. ure, in v nedeljo od 9. do 15. ure.

LOGATCU

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA

NZD – ZDRAVSTVO LOGATEC, tel. 741-217

9.–10. 2. dr. Jasna Čuk, tel. 741-217

10.–12. 2. dr. Katarina Turk, tel. 741-494

12.–13. 2. dr. Zoran Vodopivec, tel. 741-173

13.–14. 2. dr. Blagica Džaić, tel. 741-327

14.–15. 2. dr. Jože Skvarča, tel. 741-235

15.–16. 2. dr. Katarina Turk, tel. 741-494

Stalna pripravljenost traja med tednom od 20. ure do 6.30 ure naslednjega dne. V soboto od 14.30 do ponedeljka do 6.30 ure. V primeru sprememb pokličite postajo milice na tel. 741-202.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

Dežurstvo veterinarskega zavoda, tel. 751-260.

9.–10. 2. dipl. vet. Ivan Kobal, Titova 7, Logatec, tel. 741-234, UKV 35

11.–16. 2. dipl. vet. Andrej Brus, Hotedršica n. h., tel. 769-100, UKV 44.

PUSTNE PRIREDITVE

LOGATEC

KTL KRPAN Logatec prireja 9. 2. ob 20. uri ples v GOSTIŠČU KRPAN.

ROVTE

9. 2. ob 20. uri vas bo v vaši DVORANI zabaval ansambel NIKA ZAJCA.

KNJIŽNICE

MATIČNA KNJIŽNICA LOGATEC

Odprta od ponedeljka do četrtka od 9. do 12. in od 15. do 19. ure. Ob petkih od 15. do 19. ure.

ROVTE

Vsako nedeljo od 8. do 10. ure.

HOTEDRŠICA

Vsak četrtek od 17. do 18. ure.

BORZA DELA

Število nezaposlenih: 202

Razpis prostih del in nalog: SKUPŠČINA OBČINE LOGATEC, Tržaška cesta išče EKONOMSKEGA TEHNIKA (gimnazijski maturant).

Dan razpisa: 28. 1. 91

Rok prijave: 15 dni

ČRNI VRH

OŠ »JANKA PREMRLA VOJKA« Črni Vrh, razpisuje prosto delovno mesto za UČITELJA RAZREDNEGA POUKA.

Dan razpisa: 17. 1. 91

Rok prijave: 30 dni.

TEC, Tržaška cesta išče EKONOMSKEGA TEHNIKA (gimnazijski maturant).

Dan razpisa: 28. 1. 91

Rok prijave: 15 dni

ČRNI VRH

OŠ »JANKA PREMRLA VOJKA« Črni Vrh, razpisuje prosto delovno mesto za UČITELJA RAZREDNEGA POUKA.

Dan razpisa: 17. 1. 91

Rok prijave: 30 dni.

Iskra antene d.o.o.

podjetje anten in elektronskih naprav

61360 Vrhnika, Idrijska 42
telefon: n.c. (061) 751 079, 752 937, 752 616
telex: 32278 Antene yu
fax: (061) 752 037

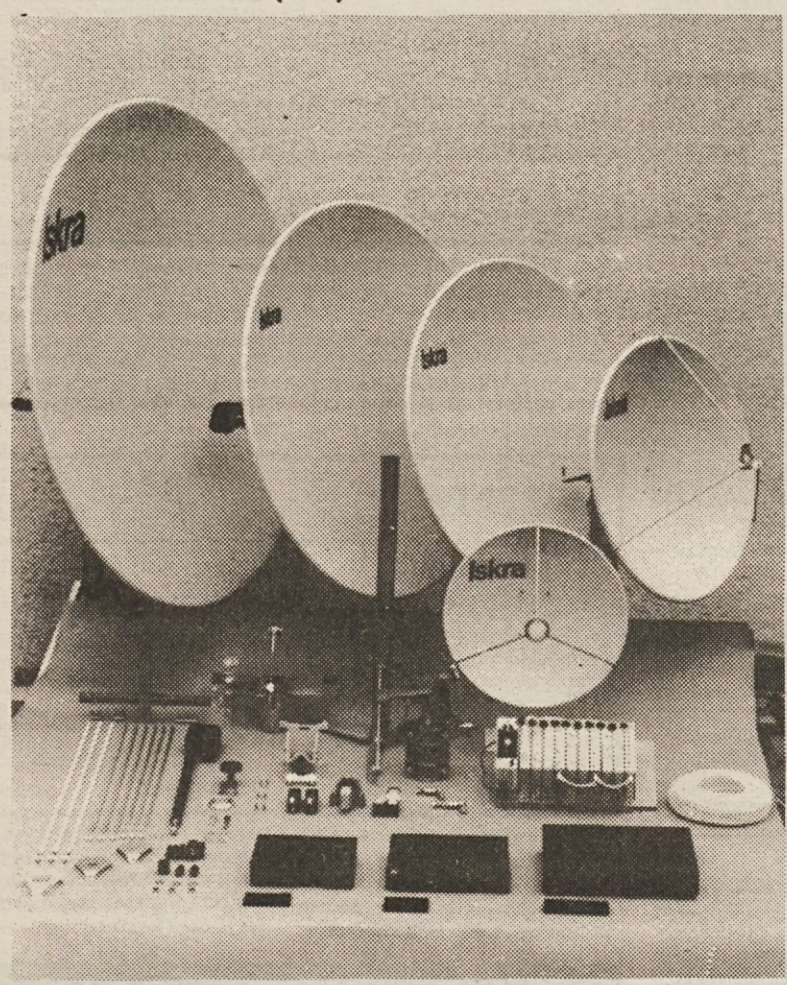

Podjetje Iskra Antene ne pozablja na kvaliteten sprejem »zemeljskih« programov s številnih oddajnikov in repetitorjev v naši državi in v 15-ih tujih državah, v katere izvažamo svoje izdelke.

S tega področja tovarna nudi kupcem široko paleto VHF, UHF, UKV in kombinirane TV in RADIO ANTENE, ki v kombinaciji z antensko elektroniko (ojačevalci, filtri, kretnice) omogočajo kvaliteten sprejem slike in tona.

Poleg navedenega tovarna Iskra Antene svojim kupcem ponuja tudi program avtoanten in avtozvočnikov za vse vrste avtomobilov in vse načine montaže.

V sklopu inženiringa vam tovarna nudi tudi projektiranje in izgradnjo ali samo izdobavo elementov za izgradnjo kabelskih sistemov za posamezne stavbe, hotele ali cela naselja.

SATELITSKA TELEVIZIJA
SATELITSKA TELEVIZIJA
SATELITSKA TELEVIZIJA

Izredno ugoden nakup kompletov za individualni sprejem satelitskih TV programov. Ponujamo:

- parabole s premerom 90, 120 in 140 cm
- sprejemnike vodilnih izdelovalcev satelitske elektronike ECHO STAR in MASPRO
- mikrovalovne konverterje s šumnim številom od 1,1 dB naprej
- opremo za elektronsko izbiranje satelitov

Cena kompletov, skupaj z montažo, je od 13.990,00 din naprej

Pokličite nas! Takoj vam bomo poslali ponudbo s prospektnim materialom in se dogovorili za dostavo in montažo. Naročite lahko tudi posamezne komponente.

ZASTAVA AVTO
p.o. LJUBLJANA

NOVO

AVTO CENTER – SALON AVTOMOBILOV
JELOVŠKOVA 6 – VRHNIKA

NUDIMO VAM:

- TRGOVINA OSEBNIH VOZIL
  REZERVNI DELI
  SERVIS
- RENT a CAR
- KMETIJSKA MEHANIZACIJA
  garancijski servis različnih proizvajalcev

HOROSKOP

od 9. februarja do 16. februarja

KOZOROG 22. 12.–20. 1.

V prihodnjih dneh se posvetite predvsem ljubezni.

VODNAR 21. 1.–19. 2.

V službi morate v dneh, ki so pred vami, malo več tvegati in vse bo tako, kot si želite

RIBI 20. 2.–20. 3.

Na programu so presenečenja v ljubezni. V službi ohranite mirno kri.

OVEN 21. 3.–20. 4.

Polni boste moči in delovne vneme. Izkoristite to!

BIK 21. 4.–20. 5.

V privatnem življenju ne smete preveč pričakovati. Ko gre za denar, ne bodite tako radodarni.

DVOJČEK 21. 5.–21. 6.

Zadržite kdaj pa kdaj tudi kaj zase. Ne bo vam žal.

RAK 22. 6.–22. 7.

Življenje se vam bo spet pokazalo z lepše plati.

LEV 23. 7.–23. 8.

Polni energije boste in brez težav vam bodo odprta mnoga vrata.

DEVICA 24. 8.–23. 9.

V službi se vam obeta povišanje in več denarja.

TEHTNICA 24. 9.–23. 10.

Vzemite si čas za pogovor v službi, ne bo vam žal.

ŠKORPIJON 24. 10.–22. 11.

Sprostite se in nekaj dni pozabite na obveznosti.

STRELEC 23. 11.–21. 12.

Ne bodite lahkomiselni in vse bo tako, da boste zadovoljni.

Astronomske zanimivosti od 11. do 17. februarja 1991

Ponedeljek, 11. februarja. Sonce bo danes potovalo po istem nebesnem tiru kot bo spet zadnjega oktobra. Vzšla bo ob 7.12, južno točko bo prestopilo ob 12.16, zašlo pa ob 17.21. Luna je nad obzorjem od 5.24 pa do natanko 14 ure.

Torek, 12. februarja. Prva je vzšla Luna. Nad obzorjem je od 5.57. Pred ozvezdjem Kozoroga se bo srečala s Saturnom, zašla bo 5 minut po 15. uri. Pred Soncem pa še podatki o planetih. Venera bo zašla kot Večernica drevi ob 19.24. Mars kroži visoko po severnem nebu, zašel pa bo jutri ob 2.45. Jupiter bo najvišje na nebu ob 23.13, zašel pa bo jutri ob 3.06. Saturn vzhaja v teh dneh malo po 6. uri. Sonce se bo pojavilo nad obzorjem ob 7.10, zašlo bo ob 17.22.

Sreda, 13. februarja. Štejemo že 44. dan v tem letu. Luna bo na našem nebu od 6.24 pa do 16.14. Mlaj bo pred ozvezdjem Kozoroga 14. ob 18.32. Sonce se bo prebudilo ob 7.09, zašlo pa bo ob 17.30.

Četrtek, 14. februarja. Tudi danes bo prva vzšla Luna. Videli pa je še ne bomo, saj bo navidezno preblizu Soncu. Nad obzorjem bo od 6.48 do 17.23. Sonce nam bo svetilo 10 ur in 19 minut. Vzšlo bo ob 7.07, zašlo pa ob 17.26.

Petek, 15. februarja. Okoli 21. ure bodo najbližje nebesnemu podlnevniku in tako najlepše vidna ozvezdja Dvojčkov in Velikega psa. Sonce bo na vidnem delu neba od 7.05 do 17.27, torej 10 ur in 22 minut. Luna bo vzšla ob 7.10, nad nami bo ostala do 18.33. Malo pred zahodom bomo ob jasnem večeru videli prav ozki prvi Lunin srp.

Sobota, 16. februarja. Luna se seli na severno nebo, tu pa bo do 2. marca. Vzšla bo ob 7.29, zatonila pa do 19.44. Sonce lahko pričakujemo ob 7.04, slovo bo ob 17.29.

Nedelja, 17. februarja. Ob 3. uri sta se pred ozvezdjem Rib srečali Luna in Venera. Sonce bo nad obzorjem od 7.,02 do 17.30, Luna pa od 7.48 do 20.55.

40 let organiziranega kegljanja v Sloveniji

Kegljaška zveza Slovenije je ob svojem jubileju – 40 let organiziranega kegljanja v Sloveniji – pripravila skromno slovesnost, kjer je nagradila prizadevne in uspešne kegljaške delavce iz vse Slovenije. Med ostalimi so priznanja prejeli:

FRANC GORNIK iz Cerknice: Plaketo in Priznanje za dolgoletno uspešno in prizadevno delo pri razvoju kegljaškega športa v Sloveniji.

FRANC URBAS iz Starega trga in SLAVKO TORNIČ iz Cerknice: Priznanji za dolgoletno uspešno in prizadevno delo pri razvoju kegljaškega športa v Sloveniji.

JANEZ ŽNIDARŠIČ iz Cerknice in ALBIN STEGEL iz Postojne: Priznanji za prispevek k razvoju športnega kegljanja Sloveniji.

PRVENSTVO NOTRANJSKE V KEGLJANJU

Tekmovalna komisija Območne kegljaške zveze Notranjske je organizirala prvenstvo Notranjske regije za posameznike in dvojice v moški in ženski konkurenci. Nastopilo je 32 moških in 26 žensk iz Cerknice, Logatca, Postojne, Pivke in Ilirske Bistrice. Tekmovanje je potekalo na kegljiščih v Cerknici, Postojni in Pivki. Na prvenstvo Slovenije se je uvrstilo najboljših pet posameznikov in dve posameznici.

REZULTATI:

Članice – posamezno:

1. Ceglar Ljuba	Proteus	1635 kegljev
2. Mlakar Majda	Proteus	1612 kegljev
3. Drašler Majda	Logatec	1597 kegljev
4. Volk Majda	Logatec	1593 kegljev
5. Uhelj Meri	Proteus	1564 kegljev
6. Maglica Iva	Logatec	1563 kegljev

Članice – dvojice

1. Proteus	(Mlakar, Ceglar)	3247 kegljev
2. Logatec	(Volk, Drašler)	3190 kegljev
3. Logatec	(Maglica, Rahne)	3129 kegljev
4. Logatec	(Mihevc, Arhar)	3077 kegljev
5. Proteus	(Poljšak, Može)	3076 kegljev

Člani – posamezno:

1. Založnik TOne	Brest	2786 kegljev
2. Terzič Edo	Brest	2692 kegljev
3. Gregorec Jože	Proteus	2608 kegljev
4. Urbas Tone	Brest	2591 kegljev
5. Puntar Julijan	Proteus	2573 kegljev
6. Leskovec F ranc	Pivka	2558 kegljev
7. Piletič Roman	Brest	2557 kegljev
8. Gornik Franc	Brest	2555 kegljev

Člani – dvojice:

1. Brest	(Založnik, Terzič)	5478 kegljev
2. Brest	(Urbas, Piletič)	5148 kegljev
3. Pivka	(Leskovec, Železnik)	5091 kegljev
4. Proteus	(Puntar, Vidakovič)	5044 kegljev
5. Brest	(Meden, Gornik)	5043 kegljev

V nadaljevanju tekmovanja v slovenskih ligah sta se (v okviru II. slovenske lige zahod – ženske) notranjski ekipi Logatca in Proteusa iz Postojne pomerili med seboj. Uspešnejša je bila ekipa Proteusa, ki je zmagala z razliko 56 kegljev. Najboljša pri domačinkah (ekipa Logatca nastopa na kegljišču BREST v Cerknici) je bila Majda Volk (411) in pri gostjah Majda Mlakar (428).

Po zaključenem 7. kolu tekmovanja je v vodstvu ekipa Proteusa, ekipa Logatca pa je sedaj na zelo dobrem četrtem mestu. V tej ligi nastopajo še ekipe Gradisa, Kopra, Kamnika, Slovana in SCT Ljubljana.

V tekmovanju 1. slovenske lige za moške, kjer nastopa ekipa cerkniškega Bresta, je bilo odigrano 10. kolo. Ekipa Bresta je doma gostilna vodilno ekipo Tekstine iz Ajdovščine. Zmagali so gostje z razliko 107 kegljev. Najboljši pri domačinih je bil kot običajno Založnik z 954 kegljev.

Lestvica po 10. kolu

1.	Tekstina Ajdovščina	16 t
2.	Proletarec Zagorje	16 t
3.	Brest Cerknica	14 t
4.	Hmezad Žalec	12 t
5.	Gorica N. Gorica	12 t
6.	Triglav Kranj	8 t
7.	Kočevje	8 t
8.	SCT Ljubljana	8 t
9.	Hidro Medvode	6 t
10.	Slovan Ljubljana	0 t

Današnji in jutrišnji kegljaški spored:

Kočevje : Brest (sobota ob 16. uri) – 1. slov. liga

Proteus : SCT Lj. (sobota ob 13.30) – 2. slov. liga ženske

Proteus : Domžale (sobota ob 16. uri) – 2. slov. liga moški

ETA : Logatec (sobota ob 16. uri) – 2. slov. liga ženske)

Brest »B« : Izola (sobota ob 16. uri) – prim.-notr. liga

Brest : Slovan (nedelja ob 14. uri) – 1. slov. liga

Il. Bistrica : Tekstina (sobota ob 16. uri) – prim.-notranjska liga

Gornik Franc

Vreme v januarju 1991

Januar je mesec sredi zime in so temperature v tem mesecu običajno najnižje. Dolgoletna srednja januarska temperatura za Ljubljano je –2.0°C. V 10. padavinskih dneh pa pade povprečno 86mm padavin. Šest dni naj bi snežilo. Megla se je pojavljala povprečno v 10. januarskih dneh.

Letošnji januar se je razdelil na skoraj dva enaka dela. V prvi polovici meseca so bile zbrane vse padavine meseca. Toplo pa je bilo, kot da je že pomlad. 1cm snega ja zapadlo le 6. januarja. Nizek zračni pritisk je bil le v prvih sedmih dneh meseca, nato pa je bil ves ostali mesec precej visok zračni tlak. Zračni tlak preračunan na morski nivo je bil v Ljubljani 1028.5mb. Le 12 dni je minilo brez sonca. S 84 urami sončevega sija, je bil letošnji januar kar dvakrat bolj sončen, kot je po dolgoletni statistiki. V 9. padavinskih dneh je padlo le 64.8mm padavin, pretežno kot dež. Nevihte ni bilo nobene. Megla pa se je pojavila le trikrat. V 15. bolj vetrovnih dneh je bil tudi zrak zelo čist.

Najtopleje je bilo 10. in 11. januarja. Srednje dnevne temperature so bile enake tistim iz 11. aprila. Najvišja temperatura januarja je bila 10.2°. Že devet dni za tem toplim dnem, pa je bilo jutro s temperaturo –9.7°, kar je najnižja temperatura v letošnjem januarju. Sedem januarskih dni je bilo mrzlih. V teh dneh tudi opoldanske temperature niso presegle nič stopinj. Ker ni bilo snežne odeje, pa je zemlja ob koncu meseca zmrznila do globine 24cm.

Mali oglasi

PODARIM še uporaben štedilnik na trdo gorivo. Trkman Marija, Grčarevec 23, Logatec.

VINO kvalitetnih vipavskih sort, prodam. Tel. (065) 65-495, Benčina Dušan, Lože 18, Vipava.

BLIZU smučarskega centra Cerkno prodam zemljišče. Velikost po dogovoru do 2,7 ha. Telefon: (061) 453-165.

Kako oskrbujemo amarilis

Amarilis je ena od najlepših pozimi cvetočih čebulnic. Njegova prvotna domovina je v Srednji in Južni Ameriki, kjer je znanih okrog 75 vrst. Žlahnitelji so s križanjem vzgojili današnje sorte. Te pa se odlikujejo po tem, da imajo izredno velike cvetove. Njihovo cvetenje se da uravnavati, tako da nam cvetijo kadar to želimo.

V večini primerov jih vzgajamo tako, da cvetijo v zimskem času, ko je cvetočih rastlin bistveno manj, kot pa poleti. Čebulice lahko kupimo jeseni in še delno pozimi v semenarnah in cvetličarnah. Čebulo posadimo v posodo, ki naj ne bo prevelika. Pred sajenjem pa čebulo za eno uro namočimo v 0,1% raztopino Enovita ali Benomila, da jo razkužimo.

Posadimo je tako, da je polovico čebule v zemlji, polovica pa zunaj. Po presaditvi jo zalijemo, nato pa čebulo pokrijemo z drugim praznim lončkom, da je čebula v temi. Postavimo jo na toplo mesto, kjer naj bo temperatura okrog 20°C. Tokrat je ne zalivamo tako dolgo – dokler ne požene iz čebule cvetno steblo. Ko pa je cvetno steblo visoko okrog 8–12cm, čebulo odkrijemo in postopoma navadimo na svetlobo. Zato jo počasi približujemo oknu, da jo sonce ne poškoduje. Pričnemo pa jo tudi redno zalivati.

Ko se prično popki barvati, ji znižamo temperaturo na okrog 12°C, da cvetenje čimdalj traja. Po končanem cvetenju pa iz čebule lahko požene še eno ali dvoje cvetnih stebel. Mi pa čebulo še vedno redno zalivamo tudi potem, ko je že odcvetela in poganja sedaj samo liste. Potrebno pa jo je tudi gnojiti z mineralnimi gnojili. Uporabljamo predvsem takšna, ki vsebujejo veliko fosforja in kalija. To so gnojila, ki so namenjena v prvi vrsti gnojenju cvetočih rastlin.

Ko pa mine nevarnost pozebe, amarilis konec meseca maja prenesemo ven na prosto, kjer ga posadimo na vrtu na mesto, katerega smo predhodno pognojili z Agrovitom ali Gardinom. Na vrtu raste vse do avgusta meseca, ko čebulo previdno izkopljemo, tako da ne poškodujemo korenin. Prenesemo jo v prostor z temeraturo okrog 17°C. Korenine obsujemo s zemljo, da se preveč ne izsušijo. Sedaj čebula počiva mesec in pol do dva meseca. Nato pa jo zopet posadimo in vse skupaj ponovimo, kot na začetku.

Želim vam veliko prijetnih uric pri vzgoji amarilisa.

Slavko Zgonec

NOVO – NOVO – NOVO – NOVO – NOVO – NOVO

RENAULT

OBLAK d.o.o.

PRODAJALNA REZERVNIH DELOV

Popravila in trženje motornih vozil

Logatec 61370
Tržaška 84
tel.: 741-226
fax: 741 226

BRDAVS

minister capuder je prišel na logaška tla kot titan po nove moči vprašanje je ali jih bo kot minister še potreboval

* * *

nenavadni obiski se v logaški občini vrstijo v pustnem času pričakujemo nove obraze

* * *

naslovnica noč-a je tudi v pustnem času prepoznavna ne skrivamo svojega obraza

* * *

ob vsesplošnih zahtevah po preimenovanju ulic bodo morda prebivalci logaškega hriba končno prišli na svoj račun saj naj bi pod njihovimi hišnimi številkami kmalu pisalo ulica usa beri juesej

* * *

edinemu še delujočemu logaškemu spomeničarju gre kljub vsem družbenim pretresom še vedno kar dobro ni namreč odvisen od nobene oblasti in njenega proračuna zato se lahko veselo vozi v beemveju

* * *

idrijčani svojo petstoletnico proslavljajo že od leta 1984 in jo bodo celo do leta 1993 oziroma do poltisočletne objave prvega pisnega dokumenta ko jim bodo pošle vse priložnosti za slavje naj se spomnijo še na 500 letnico škafarjeve smrti ki bo 2001

* * *

eta cerkno se oborožuje iz dobro obveščenih krogov ki so blizu vrha (črnega) se je izvedelo da so nabavili top s katerim bodo odločno napadali vsakršno otoplitev

* * *

idrija se pogreza po zadnjih meritvah sdk molita ven samo še kolektor in kmetijska zadruga temu ni krivo rudarjenje niti idrijski prelom temveč balkanski polom

* * *

ker se ne ponavljamo črnovrške nekvalificirane tajnice ne omenjamo

* * *

vrhniški devizni koko se je oženil simpatična izvoljenka je mlajša dve nemški marki po uradnem kurzu čestitamo

Noč na Piccadillyju

Na Piccadillyju stoji,
Obrača v časopis oči,
Čar Londona zbledi...

PUST & PEPELNICA

Pustni ples, pijača,
konfeti, krofi, krača,
maske, mačkice, mačkoni,
bleščeče pisani baloni –
vse vrti se in ga lomi!

Pepelnični post, pokora,
mučni mrtvoud in mora,
šobe, šok, špetir,
presneti pustni pir –
v arest je spremejen
kvartir!

Sagittarius

NAZAJ NA VAS

Odločitev Olge Hass, da se po dveh desetletjih in pol življenja v mestu vrne v rojstno vas

Malo je dežel pod soncem, v katere se človek, potem ko jih nekajkrat obišče, zaljubi tako močno, da se tjakaj vrača vedno znova. Notranjska gotovo sodi mednje. S svojo razgibanostjo in skrivnostnostjo je stoletja privabljala popotnike od vsepovsod, domačini, ki jih je pot zanesla v mesta, pa v sebi nosijo nesmrtno željo, da se vrnejo na domačo zemljo, od koder so se podali po zajetnejši kos kruha.

Med skritimi kotički Notranjske je tudi vas Kramplje, le streljaj odmaknjena od Nove vasi na Bloški planoti; šteje sedem hiš, od katerih je ena zapuščena, saj so se njeni lastniki odselili čez Lužo, v ostalih pa živijo predvsem še starejši ljudje. Le na eni domačiji je ostala mlajša družina, ki je še ni premamilo udobje mestnega življenja.

Verjetno mlad človek, ki ga nuja peha iz vasi v mesto, o selitvi ne premišljuje prav dolgo, zato pa je odločitev, da se po daljšem obdobju vrne v domači kraj, gotovo težja. In ravno to je storila Olga Hass, ki se je skupaj s svojim možem, po dveh in pol desetletjih življenja v Ljubljani lotila obnove svoje rojstne hiše v Krampljah, kjer namerava nadaljevati prekinjeno tradicijo svojih prednikov. Pri hiši so se namreč ukvarjali z izdelovanjem kuhalnic, zobotrebcev in drugih lesenih pripomočkov za gospodinjstvo, menda pa so znali napraviti tudi znamenite bloške smuči.

Olga Hassova pravi, da če so lahko od te dejavnosti spodobno živeli prejšnji rodovi, se bo tudi sama nekako znašla. Opravila, ki se jih je naučila od matere in babice, ji gredo še vedno dobro od rok; tudi iz stare krušne peči pogosto zadiši po domačem kruhu. »Nič hudega nama ne bo,« pravi, »saj sva z možem pridna za delo« ...; pa še notranjska trma bo gotovo pomagala, da se bo v skorajda opuščeno hišo vrnilo življenje.

M. Škrlj
Foto: S. Rančov

Hlev bo treba še napolniti, pa v sadovnjaku tamle čez bo treba posaditi mlada drevesa...

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 7

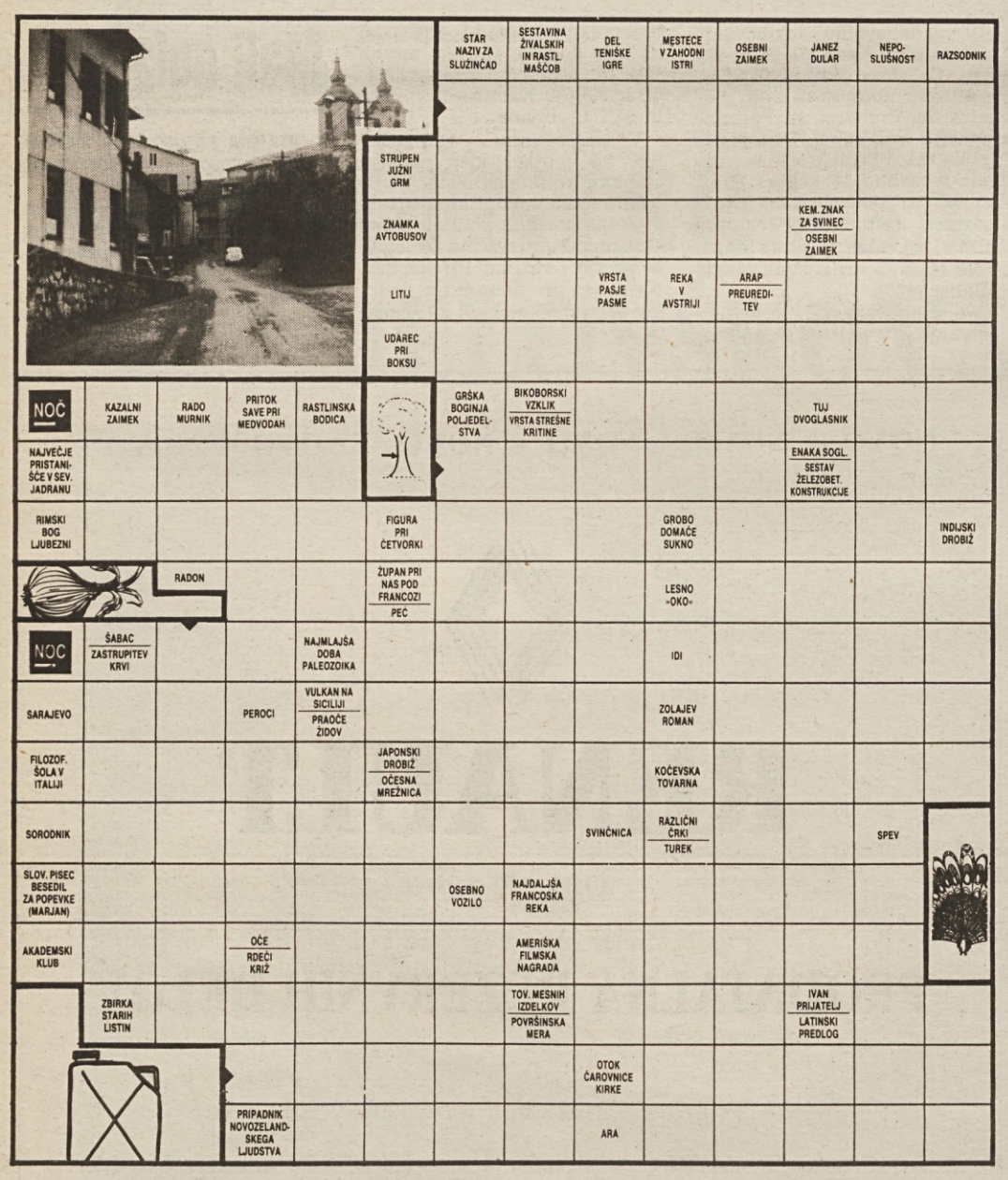

Nagrade za križanko št. 7:

1. **nagrada 300 din**
2. **nagrada 200 din**
3. **nagrada 100 din**

Rešitve pošljite na naslov Notranjski časopis, Notranjska 14, 61370 Logatec do TORKA, 19. februarja s pripisom »Nagradna križanka 7«. Izžrebancem bomo poslali nagrade po pošti.

Nagrajenci nagradne križanke št. 5:

1. **nagrada 300 din: Albin Smrdelj, Kosovelova 10, Pivka**
2. **nagrada 200 din: Ivan Lavrenčič, Gasparijeva 21, Cerknica**
3. **nagrada 100 din: Vilko Petek, Cesta na Svetje 52, Medvode**

Nagrajencem iskreno čestitamo. Nagrade jim bomo poslali po pošti.

Rešitev nagradne križanke št. 5:

Vodoravno: NANOS, AS, ODDAJNIK, LOSEY, EL, NARA, RADIRKA, RCA, MOGADIŠ, POPE, DA, CAMELOT, SOL, PEPSI COLA, SLA, RV, HITONI, ER, LAVO, JK, AP, DIKA, OVČEREJA, OPAL, KR, ADAR, RI, ATAVIST, DU, KI, KOR, SED, IVAR, SNET, OSE, JOTA, TEMA.

Notranjski časopis izdaja Notranjski informacijski center. NIC. d.o.o. Logatec. Notranjska 14. 61370 Logatec, p.p. 28 • Glavni urednik: Dare Milič • Odgovorni urednik: Marko Škrlj • Direktor NIC, d.o.o. Logatec: Siniša Rančov • Predsednik časopisnega sveta: Samo Bevk • Uredništvo: Ingrid Kovač, Branka Novak, Meta Ornik-Trobič, Danica Petrovič, Bojana Pivk, Nada Šabec, Ivo Čargo, Simon Kardum, Matjaž Kete, Dominik Murn, Primož Sark, Filip Šemrl, Milan Trobič, Franci Tršar, Ljubo Vukelič • Začasni sedež uredništva: Tržaška 15, 61370 Logatec, tel.: (061) 741-414, fax: (061) 741-035 • Žiro račun pri SDK: 50110-603-54448 • Notranjski časopis tiska Tiskarna Ljudska pravica • Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo • Izhaja vsako soboto • Cena 12 din • Po sklepu rep, sek. za inf. oproščeno prometnega davka (odl. 23–90, z dne 17. dec. 1990)